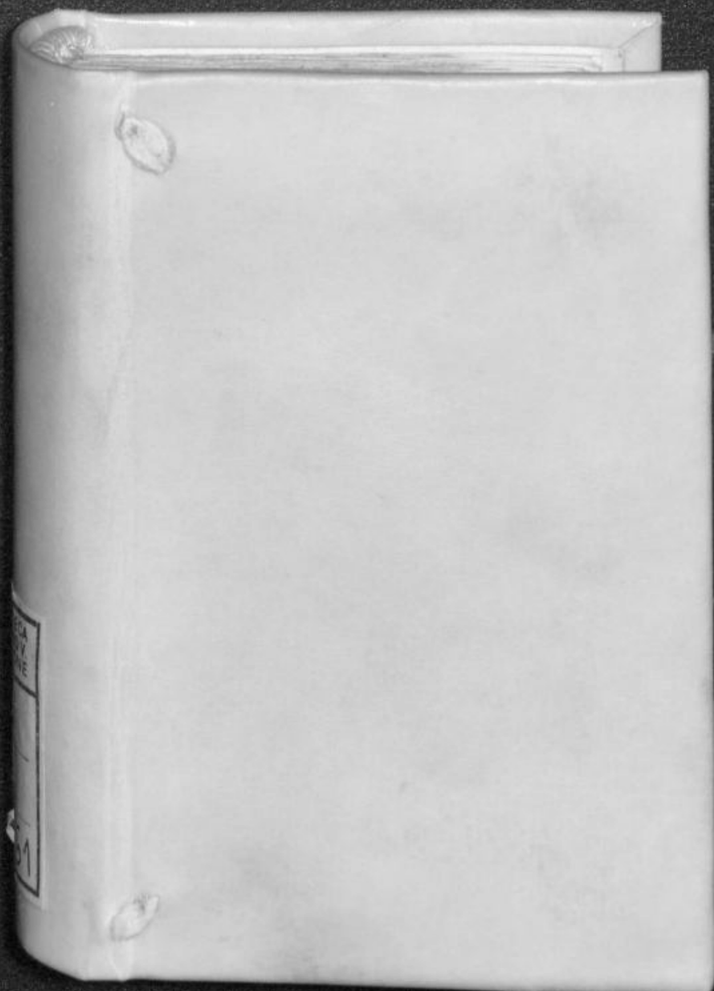

Ill.mo Sig.r Aluise Linar

P. 50.

19

DIVI A-
RELII AVGVSTINI HIP-
ponensis Episcopi Meditatio-
num siue Præcationum se-
cretarum libellus, pla-
ne pijssimus.

INSVPER EIVSDEM SO-
liloquia, & Manuale, nupe-
rime ab infinitis errori-
bus, quibus scate-
bãt, expurgata.

VENETIIS.
M D XXXIIII.

1

CAPITVM.

FINIS.

DIVI AVRELII AVGVSTINI HIPponensis Episcopi Meditationes siue Precatiões.

¶ Inuocatio dei oĩpotentis, pro morum & vitæ reparatione. cap. I.

DOMINE DEVS MEVS da cordi meo te desiderare, desiderando te quærere quærendo inuenire, inueniendo amare/amãdo mala mea redimere, redẽpta non iterare. Da domine deus me⁹ cordi meo pœnitentiam, spiritui contritionem, oculis lachrymarum fontẽ, manibus eleemosynæ largitatem. Rex meus extingue in me desideria carnis, & accende ignem tui amoris. Redemptor meus expelle a me spiritũ superbiæ & concede propitius spiritum humilitatis tuæ. Saluator meus amoue a me furorem iræ, & tribue mihi benignus scutũ patientiæ. Conditor meus auelle a me animi rancorem, & largire mi

Di Aluise Zinarello.

hi mitis mẽtis dulcedinem. Da clemẽtissime pater mihi solidam fidem, spẽ congruam, charitatem continuã. Rector meus auerte a me vanitatẽ, mentis incõstantiam, corporis vagationẽ, oris scurrilitatẽ, oculorũ elationem, ventris ingluuiem, opprobria proximorũ, scelera detractionum, curiositatis pruriginẽ, diuitiarum cupiditatẽ, potentatuũ rapinã, inanis gloriæ appetitũ, hypocrisis malũ, adulatiõis vitium, contẽptũ inopũ, oppressionem debiliũ, auaritiæ ardorem, inuidiæ rubiginẽ, blasphemiæ mortẽ. Reseca in me factor meus temeritatem iniquã, pertinaciã, inquietudinẽ, otiositatem somnolentiã, pigritiã, mentis hebetudinẽ, cordis cæcitatẽ, sensus obstinationẽ, morũ truculentiam, boni inobedientiam, cõsilij repugnantiã, linguæ effrenationem, pauperũ prædã, impotentum violentiã, innocentũ calumniam, subditorũ negligentiã, circa domesticos seueritatẽ, aduersus familiares impietatẽ, erga proximos duritiam. Deus meus misericordia mea, oro ꝑ dilectum filiũ tuũ da mihi misericor-

diæ opera, pietatis studia, cōpati afflictis, consulere errantibus, succurrere miseris, subuēire egenis, cōsolari mœstos, releuare oppressos, paupes recreare/flebiles refouere, dimittere debitoribus, parcere in me peccantibus, odientes me diligere/pro malis bona reddere neminē despicere sed honorare, bonos imitari, malos cauere, virtutes amplecti, vitia reijcere, in aduersis patientiā, in psperis cōtinentiā, custodiā oris, & ostiū circunstātiæ labijs meis/terrena calcare, & cœlestia sitire.

¶ Hominis accusatio & cōmendatio misericordiæ diuinæ. cap. 2.

Ecce plasmator meus multa rogaui, nec pauca promerui. Fateor/heu fateor, non solū quæ postulo non debētur dona, sed exquisita supplicia. Animāt me tñ publicani, meretrices & latrones, q a faucibus hostis momētanee eruti, sinu excipiuntur pastoris. Tu eni factor oium deus, licet in cunctis opibus tuis sis mirabilis/mirabilior tñ crederis esse in operibus pietatis. Vnde de temetipso per quendam seruum tuū dixisti. Miserationes eius

super oĩa opa eius. Et quasi de vno so-
lo loquentẽ de vniuerso populo te di-
xisse cõfidimus. Misericordiã ãt meã
nõ dispergam ab eo. Nullum enĩ sper-
nis, neminem abijcis, neminẽ perhor
rescis, nisi forte qui amens te exhor-
ruerit. Ergo modo iratus nõ percutis,
sed te irritantibus dona si quæ fierint
tribuis. De' meus cornu salutis meæ
& susceptor meus, ego infelix te irrita
ui, ego malum coram te feci, furorẽ
tuũ prouocaui/irã pmerui, peccaui &
passus es, deliqui & adhuc sustines. Si
pœnitentiam ago parcis, si reuertor
suscipis, insup dum differo præstola-
ris. Reuocas errantem, inuitas repu-
gnantem, expectas torpentem, ample
xaris redeuntem, doces ignorantem,
mœrẽtẽ mulces, a ruina suscitas, post
lapsum reparas, petenti largiris, quæ-
renti inueniris, & pulsanti aperis. Ecce
domine deus salutis meæ quid oppo-
nam nescio, quomobo respõdeã igno
ro, nullum abs te confugiũ, nullũ a te
patet latibulum, ostendisti mihi bene
uiuendi viam & gradiendi scientiam
dedisti, minatus es mihi gehennam, &

pollicitus es mihi paradisi gloriam.
Nunc pater misericordiarum & deus
totius consolationis, confige timore
tuo carnes meas/quatenus quæ mina
ris metuendo euadam, & redde mihi
lætitiam salutaris tui, vt quæ spondes
diligendo percipiam. Fortitudo mea
domine, firmamentum meum, deus
meus, refugium meum, & liberator
meus, suggere quid de te cogitem, do
ce quibus te sermonibus inuocem,
da quibus opibus tibi placeam. Scio,
scio vnum quo tu placaris, & aliud ꝙ
non spernis. Est vtiqꝫ tibi spiritus con
tribulatus sacrificium, & acceptas cor
contritum & humiliatum. His me
deus meus adiutor meus dita mune-
ribus, his contra inimicum muni ꝓ-
tectionibus, hoc de flammis vitio-
rum præsta refrigerium, hoc deside-
riorum passionibus pande pium refu
gium. Fac domine virtus salutis meæ
ne sim de numero illorum qui ad tem
pus credunt, & in tempore tentatio-
nis recedunt. Obumbra super caput
meũ in die belli, spes mea in die affli-
ctionis & salus in tẽpore tribulatiõis.

En domine illuminatio mea & salus mea, rogaui ea quibus egeo, intimaui quæ timeo, sed remordet consciētia, reprehēdūt me cordis secreta, & quod amor ministrat / timor dissipat, zelus incitat, metus increpat. Acta mea formidinem, sed tua pietas ingerit fiduciam / tua hortatur benignitas, mea tardat malignitas. Et vt verius fatear, occurrunt memoriæ phantasmata vitiorum quæ reuerberant audaciam psumentium animorum.

¶ Peccatoris planctus q̄ ꝓpter suam malitiam a dn̄o non auditur. cap. 3.

CVm enim quis pœna dignus sit, qua fronte gratiam requirit? Cui pœna debetur, qua temeritate gloriā deposcit? Lacessit iudicem, qui postposita satisfactiōe delicti quærit præmiis honorari. Regi insultat obnoxius supplicio, qui donari flagitat idebito brauio, & dulcem affectum patris stultus exacerbat filius, qui post illatas cōtumelias ante pœnitudinem, hæreditatis vsurpat celsitndinem. Quid mi pater me gessisse recolo? merui mortem & peto vitam. Commoui regem

meum, cuius impudens inuoco præsidium. Contempsi iudicem, quem temere postulo adiutorem. Insolens renui audire patrem, quem demū præsumo habere tutorem. Hei mihi q̄ sero venio, eheu q̄ tarde festino, heu me quia curro post vulnera, dedignans incolumis præcauere iacula. Neglexi ꝓspicere tela, modo vero sollicitor de morte vicina. Vulnera vulneribus inflixi, quia scelera sceleribus addere nō timui. Recenti cicatrices labe respersi, qa prisca flagitia nouis iniquitatibꝰ reciprocaui / & q̄ diuina solidauerat medicina / mea resoluit prurigo phrenetica Cutis quæ superducta uulneribus morbum celauerat, sanie erumpente putruit, quia iterata iniquitas cōcessam misericordiam exinaniuit. Noui quippe scriptum. In quacūq; hora iustus peccauerit, omnes iustitiæ eius obliuiscētur. Si iustitia aboletur iusti ruentis, quanto magis pœnitētia peccatoris midipsum. Quoties canis redij ad vomitum, & quasi sus repetij uolutabrum. Fateor quia mihi recordari est impossibile. Quot mortalium

ignorantes peccare, docui, nolētibus delinquere, persuasi, resistentes coegi, uolentibus consensi. Quot sane gradientibus laqueum induxi, viam quærentibus foueam retexi, quod cum patrare non horrerem, obliuisci non metui. Sed tu iustus iudex designans peccata quasi in sacculo, obseruās omnes semitas meas/ & cunctos gressus meos dinumerasti, tacuisti, semper siluisti/ patiens fuisti. Væ mihi, demum loqueris quasi parturiens.

¶ Iudicij timor. cap. 4.

DEus deorum domine præstabilis super malitia. Noui quia manifestus venies, noui quia non semper silebis, cum in conspectu tuo ignis exardescet, & in circuitu tuo tempestas valida ingruerint, cum aduocaueris cœlum desursum, & terram discernere populū tuum. Et ecce coram tot milibus populorum nudabuntur omnes iniquitates meæ, tot agminibus angelorū patebunt vniuersa peccata mea, non solum actuum, sed etiam cogitationum, simulq; loquutionum. Tot iudicibus inops astabo, quot me præ-

cesserunt in opere bono, tot arguenti bus confundar, quot mihi præbuerũt bene viuendi exempla, tot conuincar testibus / quot me monuerunt profi cuis sermonibus, seq; imitandos iu stis dederunt actionibus. Domine mi nonsuppetit quid dicam, non occur rit quid respondeam. Et cum iam in tersim sæuo illi discrimini, torquet me conscientia, cruciant cordis arca na, coartat auaritia, accusat super bia, consumit inuidia, inflammat con cupiscentia/infestat luxuria, de hone stat gula, ebrietas confutat, detractio lacerat, ambitio supplantat, rapaci tas obiurgat, discordia dissipat, ira perturbat, leuitas dissoluit, torpor opprimit, hypocrisis fallit, adulatio frangit, fauor attollit, calumnia pun git. Ecce liberator meus de genti bus iracundis, ecce cum quibus vixi a die natiuitatis meæ qbus & studui, quibus & fidem seruaui. Ipsa me quæ dilexeram studia damnant, quæ lau daueram vituperant. Hi sunt quibus acquieui amici, quibus parui magi stri, & quibus seruiui domini, consu

les quibus credidi, ciues quibus coha bitaui, domestici quibus consensi. Hei mihi rex meus & deus meus, qa inco latus meus ꝓlongatus est. Vę mihi il luminatio mea, habitaui cum habitā tibus Cedar. Et cum sanctus Dauid di xerit, multum, quanto magis ego infe lix dicere possum, nimis incola fuit anima mea? Firmamētum meū deus meus/non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens. Spes mea, non est in filijs hominū, quem (si remota pie tate iudicaueris) iustum inuenies. Et nisi præueneris miserando impium, non est, quem glorifices pium. Credo nāq; quod audiui, quia benignitas tua ad pœnitentiam me adducit. Tui oris mihi sonuerunt nectarea labia. Nemo potest venire ad me, nisi pater meus qui misit me traxerit eum. Enim vero te, qui me instruxisti, tamq; propitius instructione formasti, totis medullis cordis, toto nisu mentis, omnipotens pater cum dulcissimo filio tuo / teq; dulcissima proles cum serenissimo in uoco paracleto, trahe me, quatenus post te curram in odorem vnguento

rum tuorum dulciter.

¶ Inuocatur pater per dilectum filium. cap. 5.

INuoco te deus meus / inuoco te, quia prope es omnibus inuocantibus te in veritate. Tu enim veritas es. Doce me quæso per clementiam tuā sancta veritas, te inuocare in te, quia hoc fieri quomodo oporteat nescio, sed a te doceri beata veritas humiliter imploro. Abs te enim sapere, desipere est, te vero nosse, est perfecte scire. Erudi me diuina sapientia, & doce me legē tuā. Credo nāq quem tu erudieris beatus erit, & quem de tua lege docueris. Desidero inuocare te, quod quæso fiat in veritate. Quid est inuocare in veritate veritatē, nisi in filio patrem? Ergo sancte pater sermo tuus veritas est, principiumq verborū tuorum veritas. Hoc quippe verborū tuorum est principiū, quod in principio erat verbum. In ipso principio, te summum adoro principiū. In ipso veritatis verbo te perfecta inuoco veritas, in quo ipsa eadē veritas dirigas me in veritate & doceas. Quid enim est dul-

cius q̃ genitorem in nomine vnigeni-
ti inuocare, patrem in recordatione fi
lij ad pietatem inflectere, regem cha-
rissimæ sobolis denominatione miti-
gare? Sic enim solent rei carceribus
eripi, sic cõmancipati vinculis, libera
ri, sic tristem accipientes sententiam
capitis, non solum absolui, sed insu-
per nancisci insolitam gratiam, dum-
modo iratis principibus dilectæ pro-
lis intimauerint charitatem. Sic delin
quentes seruuli euadunt supplicia do
minorum, dum pro eis interuenit dul
cedo filiorum. Sic te omnipotens pa-
ter per omnipotentis filij charitatem
postulo, educ de carcere ad confiten-
dum nomini tuo animam meam, li-
bera me a vinculis peccatorum, per
coæternum tibi vnicum flagito na-
tum, meq́ (cui propria demerita læta
lem minantur sententiam) præciosis-
simæ ad dexteram tuam consedentis
prolis interpellatione, restaura placa-
tus ad vitam. Quem enim alium diri-
gam intercessorẽ tibi nescio, nisi hunc
qui est propiciatio pro peccatis no-
stris, qui sedet ad dexteram tuam in-

ter adolescentis filij charissimũ caput niuea ceruice deflexa / in preciosissimam mortem resolutum? Aspice mitissime conditor dilectissimæ sobolis humanitatem, & miserere super infirmi plasmatis debilitatem. Cãdet nudatum pectus, rubet cruentum latus, tensa arent viscera, decora languẽt lumina, regia pallent ora, procera rigẽt brachia, crura pendent marmorea, rigat terebratos pedes beati sanguinis vnda. Specta gloriose genitor gratissimæ prolis lacerata mẽbra, & memorare benignus quæ mea est substãtia. Conspicare dei hominis pœnam, & releua conditi hominis miseriam. Vide redemptoris suppliciũ, & redẽpti dimitte delictũ. Hic est dñe mi/quẽ propter peccata populi tui percussisti, licet ipse sit dilectus, in quo tibi bene placuisti. Hic est ille innocens, in quo dolus non est inuentus, & tamen inter iniquos deputatus est.

¶ Cõfitetur homo se causam esse dominicæ passionis. cap. 7.

QVid cõmisisti dulcissime puer/ vt sic iudicareris? Quid cõmisi-

sti amantissime iuuenis, vt adeo male tractareris? Quod scelus tuũ, quæ noxa tua? quæ causa mortis? quæ occasio tuæ damnationis? Ego sum tui plaga doloris, tuæ culpa occisionis. Ego tuæ mortis meritum, ego tuæ vindictæ flagitium, ego tuæ passionis liuor tui cruciatus labor. O mirabilis censuræ conditio, & ineffabilis mysterij dispositio Peccat iniquus, & punitur iustus, delinquit reus, & vapulat innocẽs offendit impius, & damnatur pius, ꝙ meretur malus, patitur bonus, quod perpetrat seruus, exoluit dominus, ꝙ cõmittit homo, sustinet deus. Quo nate dei, quo tua descendit humilitas? quo tua flagrauit charitas? quo processit pietas? quo excreuit benignitas? quo tuus attigit amor? quo peruenit compassio? Ego enim inique egi, tu pœna multaris. Ego facinus admisi, tu vltione plecteris, ego crimen edidi, tu torturæ subijceris, ego superbiui, tu humiliaris, ego tumui, tu attenuaris, ego inobediens extiti, tu obediens scelus inobedientiæ luis, ego gulæ parui, tu inedia afficie-

ris. Me ad illicitam concupiscentiæ rapuit arborem, te perfecta charitas perduxit ad crucem, ego præsumpsi vetitum, tu subijsti eculeum, ego delector cibo, tu laboras patibulo, ego fruor delicijs, tu laniaris clauis, ego pomi dulcedinem, tu fellis gustas amaritudinem. Mihi ridens congaudet Eua, tibi plorans compatitur Maria. Ecce rex gloriæ, ecce mea impietas, & tua claret pietas. En mea iniustitia, & tua liquet iustitia. Quid rex meus & deus meus, quid retribuam tibi, pro omnibus quæ tribuisti mihi? Non enim inueniri potest in corde hominis, quod talibus digne referatur præmijs. Nunquid sagacitas machinari potest humana, cui cõparetur miseratio diuina? Non est creaturæ officium moliri / quo iuste creatoris compenset presidium. Est autem nate dei in hac tua admirabili dispensatione est quo fragilitas mea in aliquo suppeditet, si tua visitatione compuncta mens, carnem suam crucifigat cum vitijs suis & concupiscentijs & hoc cum a te conceditur, quasi

iam tibi incipit cōpati, quia tu ꝓ pecc-
cato meo dignatus es mori, sicq; p in-
terioris hominis victoriam, te duce
armabitur ad exteriorē palmam, qua-
tenus deuicta persecutione spiritali,
non vereatur pro amore tuo subijci
gladio materiali. Ita exiguitas condi-
tionis, si tuæ placeat pietati, magnitu-
dini valebit, p viribus respondere crea-
toris. Et hæc est cœlestis medicina bo-
ne Iesu. Hoc tui antidotum amoris,
oro te per antiquas misericordias tu-
as, infunde vulneribus meis, quo reie-
cta vipereæ contagionis bile, redinte-
grer meæ pristinæ incolumitati, quo
gustatum tuum nectar suauitatis faci-
at me illecebrosa mundi toto affectu
despicere, & nulla eius aduersa, pro te
formidare/memorq; perpetuæ nobi-
litatis, semper fastidiam ventos huius
trāsitorij timoris. Nihil quæso sine te
mihi dulcescat nihil complaceat, nihi
pretiosum, nihil præter te mihi arri-
deat speciosum, vilescant obsecro abs
te mihi oīa/sordeant vniuersa. Quod
tibi aduersum est, sit mihi molestum,
& tuum beneplacitum, sit indeficiens

desiderium. Tædeat me gaudere sine te, & delectet contristari pro te. Sit mihi nomen tuum refocillatio, & memoria tui/consolatio. Fiant mihi lachrymæ meæ panes die ac nocte, inuestigā do iustificationes tuas. Sit mihi bonū lex oris tui, sup milia auri & argenti. Sit obedire tibi/mihi amabile, & resistere, execrabile. Rogo te spes mea p omnes pietates tuas, vt ꝓpitieris impietatibus meis. Adaperi aures meas mandatis tuis/& ne declines flagito p nomen sanctum tuum in verba malitiæ cor meum, ad excusandas excusationes in peccatis. Peto etiam per admirabilem humilitatem tuam, ne veniat mihi pes superbiæ, & manus peccatoris non moueat me.

¶ Præsentatur deo patri hominū reconciliator, deus homo Christus Iesus. cap 8.

ECce omnipotens deus pater, pater domini mei dispone benign⁹ quæso quomodo miserearis mei, quoniam quicqd pretiosius inueni/deuote obtuli, quicquid charius reperi, supliciter præsentaui. Nihil mihi reliquū

quin tuæ exposuerim maiestati, nihil iam superest quod adijciam / quia totam tibi spem meam delegaui, direxi tibi aduocatum meum dilectum filium tuum, misi gloriosam progeniem inter me & te mediatorē, misi inquā intercessorem per quem confido veniam, misi verbis verbum quod ꝓ meis factis missum dixi & numeraui tibi sanctissimæ sobolis passionem, quam pro me credo fuisse perpessam. Credo a te missam deitatem meam suscepisse humanitatē, in qua dignum duxit alapas, vincula/sputa, irrisiones perferre, necnon crucem, clauos, telumq; suscipere. Hanc olim infantiæ vagitibus demolitam/pueritiæ pannis constrictam, iuuētutis sudoribus vexatam/ieiunijs maceratam, vigilijs afflictam, itineribus fessam/postea affectam flagris laceratam supplicijs, deputatam cum mortuis, dotatam gloria resurrectionis cœlorum gaudio induxit, & in dextera tuæ celsitudinis collocauit. Hæc placatio mea & propitiatio tua. Hic attende pius quem genueris filium, & quem rede-

meris seruum. Hic aspice factorem & ne despicias facturam. Amplectere serenus pastorem, & respice misericors allatam proprijs humeris ouē. Hic est fidelissimus pastor ille, qui dudum errabundam per abrupta montium, per præcipitia vallium, multis varijsq; quæsierat laboribus. Quisq; iam morienti, iam per longa exilia deficienti, tamen inuentæ gaudēs se supposuit & miro annisu charitatis a profunda confusionis abysso leuauit, pijsq; astrictā complexibus, ad nonaginta nouem vnam eam, quæ perierat, reportauit. Ecce domine mi rex deus omnipotens, ecce pastor bonus refert tibi quod commisisti ei. Suscepit te disponente ad saluandum hominem, quem tibi restituit omni labe immunem. Ecce tuum tibi charissimus natus plasma reconciliauit, quod a te procul deuiauit. En gregi tuo pastor mitis reformat, quod prædo violētus abegerat. Reddit tuis conspectibus seruum, quem sua fecerat conscientia fugitiuū vt qui per se meruit pœnam, per opus istius mereatur veniam. Cuiq; pro

culpis supererat gehenna/tanto duce iam cõfidat reuocari ad patriam. Potui per me sancte pater offendere, sed non valui placare. Factus est adiutor meus deus meus tuus dilectus filius, meam participans humanitatem, vt curaret infirmitatem, quatenus vnde causa emerserat offensionis, inde tibi immolaret sacrificium laudis, meq́ꝫ ꝑ hoc redderet tuæ pietati placabilem, quo sedens ad dexteram tuam semꝑ meæ substantiæ se ostenderet esse consortem. Ecce spes mea, ecce tota fiducia mea. Si me pro mea (vt dignũ est) despicis iniquitate, respice me saltem misericors pro dilectæ sobolis charitate. Attende in filio, quo propitieris in seruo/vide carnis sacramentum, & remitte carnis reatum. Quoties beatæ prolis tibi patent vulnera/delitescant obsecro scelera mea. Quoties rubet pretiosus pio de latere sanguis, diluatur obsecro labes meæ pollutiõis. Et quia caro te lacessiuit ad iram caro te flectat imploro ad misericordiam, & sicut caro me seduxit ad culpam, caro deducat ad veniam. Multum qdem

est quod meretur mea impietas, lõge autem maius quod redemptoris mei reposcit iure pietatis. Magna est mea iniustitia, satis vero maior redemptoris iustitia. Quanto nãq; superior est deus homine/tanto mea malitia inferior est eius bonitate in qualitate & quãtitate. Quid enim deliquit homo, quod non redemerit filius dei, factus homo? Quæ tanta superbia tumeret, quã non tanta humilitas sterneret? Quodnam tm̃ mortis imperiũ, quod nati dei non destrueret crucis supplicium? Nimirũ deus meus si æqua lance delicta peccantis hominis, & gratia redimentis liberentur auctoris, non tm̃ oriens ab occidente, seu inferior separatur infernus a sũmo cœli cardine. Iam lucis optime creator/iam culpis ignosce meis, pro dilecti filij tui immensis laboribus. Iam eius quæso pietati mea impietas, eius modestiæ mea peruersitas, & mansuetudini donetur ferocitas. Iam tua humilitas meam superbiam, patientia impatientiã, benignitas duritiam, obediẽtia inobedientiam, tranquillitas inquietudinẽ, dul

cedo amaritudinē, suauitas iram, charitas lucrifaciat crudelitatem.

¶ Imploratio spiritus paracleti. ca. 9

O Diuini amor numinis, pr̄is omnipotentis prolisq; beatissimæ sancta cōmunicatio omnipotēs paraclete spiritus, mœrentium consolator clemētissime, iam cordis mei penetralibus potenti illabere virtute, & tenebrosa quæq; laris neglecti latibula, corusci luminis fulgore pius habitator lætifica, tuiq; roris abundantia, longo ariditatis squalore marcentia, visitando fœcunda. Saucia interioris hominis arcana tui amoris iaculo & medullas torpentis iecoris flāmis salutarib' penetrando succēde, sanctiq; feruoris igne illustrando intima mētis, corporis vniuersa depasce. Pota me torrēte voluptatis tuæ, vt nil iam mundanorū gustare libeat venenatæ dulcedinis. Iudica me domine, & discerne causam meam de gente nō sancta, doce me facere voluntatem tuā, quia deus meus es tu. Credo q̄a quēcunq; inhabitaueris, patris pariter ac filij domicilium condis. Beatus qui te merebitur hospi

tem, quoniam per te pater & fili' apud eum facient mansionẽ. Veni iam, veni benignissime dolentis animæ consolator, protegens in opportunitatibus, in tribulatiõe adiutor. Veni mundator scelerum, curator vulnerũ. Veni fortitudo fragilium, labentium reuelator. Veni doctor humilium, destructor superborũ. Veni orphanorũ pius pater/viduarum dulcis iudex. Veni spes pauperũ, deficientiũ refocillator. Veni nauigantiũ sydus, portus naufragij. Veni omniũ viuentium singulare decus, morientium vnica salus. Veni sanctissime spiritus. Veni & miserere mei, apta me tibi, & condescẽde propitius mihi, ut mea tuæ magnitudini exiguitas, roboriq; tuo mea imbecillitas sẽm multitudinem tuarũ cõplaceat miserationũ, per Iesum Christũ saluatorem meũ, q cũ patre in tua vnitate viuit & regnat in secula seculorũ. amẽ.

¶ Indigni seruuli humilis confessio. cap. 10.

Scio domine, scio & fateor, quia nõ sum dignus quẽ tu diligas, sed certe tu nõ es indignus quẽ ego diligam.

Indignus quidem ſum tibi ſeruire, ſed tu non es indignus ſeruitio creaturæ tuæ. Da ergo mihi vnde tu es dignus/ & ego ero dignus vnde ſum indignus. Fac me quomodo vis a peccatis ceſſare, vt quomodo debeo, poſſim tibi ſeruire. Concede mihi ſic cuſtodire, & regere, & finire vitam meam, vt in pace dormiam, & in te requieſcam. Præſta mihi in finem, vt me excipiat ſomnus cum requie, requies cum ſecuritate/ ſecuritas in æternitate. Amen.

¶ Adoratio ſuper benedictæ trinitatis. cap. 11.

TE deum patrem ingenitum, te filium vnigenitum, te ſpiritū ſanctum paracletū, ſanctā & indiuiduam trinitatem toto corde & ore confitemur/ laudamus, atq; benedicimus, tibi gloria in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Enarratio maieſtatis eius. cap. 12

O Summa, trinitas, virtus vna & ndiſcreta maieſtas, deus noſter omnipotēs confiteor tibi ego vltim⁹ ſeruoꝝ tuorum, & exiguum membꝝ eccleſiæ tuæ, confiteor tibi, & honorifico te debito ſacrificio laudis ꝓſcire

& posse quod mihi tantillo donare di
gnatus es. Et qa exteriora mihi mune
ra desunt quæ possim offerre, ea quæ
in me sunt vota laudationis ex dono
misericordiæ tuæ, ecce libens atque
ouans offero tibi de fide non ficta, &
consciẽtia pura. Credo igitur ex toto
corde domine rex cœli & terræ, & ore
te confiteor patrem & filium & spiri-
tum sanctum, in ꝑsonis trinum & in
substantia vnum verũ deum omnipo-
tentem, vnius simplicis & ĩcorporeæ,
inuisibilis, & in circunscriptæ naturæ
nihil te superius, aut inferius, maius-
ue aliquid habentem, sed per omnem
modum sine deformitate perfectum,
sine quãtitate magnum/sine qualita-
te bonum, sine tempore sempiternũ,
sine morte vitam, sine infirmitate for
tem, sine mendatio verum, sine situ
ubiq; præsentem, sine loco vbiq; totũ,
sine extensione omnia implentem, si-
ne contradictione vbiq; occurrẽtem,
sine motu omnia transcendentẽ, sine
statu intra omnia manentẽ, sine indi-
gentia omnia creantẽ sine labore om
nia regẽtẽ, sine tui initio oibus initia

dantē, sine tui mutatione oĩa mutabi-
lia facientē, in magnitudine infinitū/
in virtute oĩpotentē, in bonitate sum-
mum, in sapientia inæstimabilem, in
consilijs terribilem, in iudicijs iustum
in cogitationibus secretissimū, in ver-
bis veracem, in operibus sanctum, in
misericordijs copiosum, erga delin-
quētes patientissimum, erga pœniten-
tes pijssimū, semp eundē ipsum æter-
num, ac sempiternum, immortalem,
atq; incōmutabilē, quem nec spatia di-
latāt, nec breuitas locorum angustat, nec
receptacula vlla coartant, nec volun-
tas variat, nec necessitudo corrumpit
nec mœsta perturbāt, nec læta demul-
cent. Cui nec obliuio tollit, nec me-
moria reddit, nec præterita transeūt,
nec futura succedunt. Cui nec origo
initium, nec tēpora incrementū, nec
casus finem dabit/sed ante secula & in
seculis, & per secula in æternū viuis,
& est tibi perennis laus, & æterna glo-
ria, summa potestas, & singularis ho-
nor, perpetuum regnum, & sine fine
imperium, per indefessa, & immorta-
lia secula seculorum. Amen.

autem
nire dign
corde cr
te confi
deus p
missu
stolu
ris,
mi
d
r
c
e
p
d
s
&
m
ta
Q
Q

mor-
ponen-
iterum
victor
ctima
ium,
Me
sa
ũ,

k
rare
lunt
C
ni
D
nic
t
r

15
B

ago
cfe
pro
nē,
ili
qi
o

guir
mu
ster
gu
m
v

15
6

ſtram moriendo deſtruxit, & vitam
reſurgendo reparauit. Sed quid tibi
retribuere poſſumus deus noſter pro
tantis beneficijs miſericordiæ tuæ?
Quas laudes, quaſue gratiarum actio-
nes? Etiam ſi illa beatorum angelo-
rum ſcientia & potentia nobis foret,
nihil tamen dignum tantæ pietati &
bonitati tuæ recompenſare valere-
mus. Si certe omnia membra no-
ſtra verterentur in linguas ad repen-
dendum tibi debitas laudes, nequaq̃
ſufficeret exiguitas noſtra. Super-
eminet enim omnem ſcientiam tua
inæſtimabilis charitas, quam oſtendi-
ſti nobis indignis pro ſola bonitate &
pietate tua. Filius nanque tuus deus
noſter non angelos, ſed ſemen Abra-
hæ apprehēdit, aſſimilatus nobis per
omnia abſq; peccato. Humanam ita-
que non angelicam ſuſcipiens natu-
ram/ & eam ſtola ſanctæ reſurrectio-
nis & immortalitatis glorificans, ve-
nit ſuper omnes cœlos, ſuper omnes
choros angelorum, ſuper Cherubin
& Seraphin, collocans ad dexteram
tuam. Hanc autem laudant angeli,

adorant dominationes, & omnes virtutes cœlorum tremunt super se hominem deum. Hæc nempe mihi tota est spes, omnisque fidutia. Est enim in ipso IESV CHRISTO domino nostro vniuscuiusque nostrum portio, caro & sanguis. Vbi ergo portio mea regnat, ibi me regnare credo/vbi caro mea glorificatur ibi gloriosum me esse cognosco, vbi sanguis meus dominatur, ibi dominari me sentio. Quãuis peccator sum, de hac communione gratiæ non diffido. Et si peccata mea me prohibent, substantia mea requirit. Etsi delicta mea me excludunt, naturæ cõmunio non repellit. Non enim tam immitis est deus vt obliuiscatur hominis, & non meminerit ipsius, quem ipse gestat/& quem mei causa suscepit / eius quem mei causa requirit. Mitis vero & valde benignus est dominus deus noster & diligit carnem suam, membra sua & viscera sua, in ipso deo & domino nostro IESV CHRISTO dulcissimo, benignissimo atque clementissimo, in quo resurreximus, & iam cœlos ascẽdimus

& iam in cœlestibus confidemus. Caro nostra nos diligit. Habemus autem sanguinis nostri prærogatiuam in ipso. Sumus autem membra eius & caro eius. Ipse denique est caput nostrum/ex quo totum corpus sicut scriptum est. Os ex ossibus meis, & caro de carne mea & erunt duo in carne vna. Et nemo vnquam carnem suam odio habet sed fouet & diligit eam. Mysterium hoc magnum est, ego dico in CHRISTO & in Ecclesia ait Apostolus.

¶ Gratiarum actio pro beneficijs nobis præstitis. cap. 16

GRatias itaq; ago tibi labijs & corde & omni qua valeo virtute infinitæ, misericordiæ tuæ domine deus noster, pro omnibus miserationibus tuis quibus mirabiliter nobis perditis subuenire dignatus es per eũdem filium tuum seruatorem & recuperatorem nostrum, qui mortuus est propter peccata nostra, & resurrexit propter iustificationẽ nostram & nunc viuens sine fine sedet ad dexteram tuã, & interpellat pro nobis, & simul tecũ

miseretur, quia deus est ex patre, coæternus & consubstantialis tibi per omnia, vnde potest in perpetuum nos saluare. Sed secundum id quod homo est (ex qua parte minor te est) data est ei omnis potestas in cœlo & in terra, vt in nomine IESV omne genu flectatur, cœlestium, terrestrium, & infernorum, & omnis lingua confiteatur, quia dominus noster IESVS CHRISTVS in gloria est tua deus pater omnipotens. Ipse quidem constitutus est a te iudex viuorum & mortuorum, tu vero non iudicas quenquam sed omne iudicium dedisti filio tuo, in cuius pectore reconditi sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ. Ipse autem testis & iudex est, iudex & testis, quem nulla peccatrix conscientia effugere poterit. Omnia enim nuda & aperta sunt oculis eius. Ipse sane qui iniuste iudicatus est, iudicabit orbem terræ in æquitate, & populos in iustitia. Benedico ergo nomen sanctum tuum in æternum, & glorifico ex toto corde meo omnipotens & misericors domine, pro inenarrabili &

mirabili coniunctione diuinitatis & humanitatis, in vnitate personæ, vt non alter deus, alter homo esset/sed vnus, deniq; deus & homo, homo & deus, sed licet mirabili dignatiõe verbum caro factum sit, neutra tamen ex duabus naturis in aliam mutata est substantiam. Trinitatis mysterio quarta non est addita persona/vnita quippe est, non confusa, verbi dei hominisq; substantia, vt in deum quod ex nobis susceptum fuerat perueniret, & illud quod nunquam fuerat, idē quod semper fuerat permaneret. O admirabile mysterium. O inenarrabile commertium. O mira, semper miranda/semperq; amanda, diuinæ propitiationis benignitas. Serui digni non fuimus & ecce filij dei facti sumus hæredes quidem dei, cohæredes autem CHRISTI. Vnde hoc nobis? quis nos ad hoc perduxit? Sed rogo te clementissime pater deus per hanc inæstimabilem pietatem, bonitatem, & charitatem tuam, vt dignos nos facias multis & magnis promissionibus eiusdem domini nostri IE-

SV CHRISTI. Manda virtuti tuæ, & confirma hoc quod operatus es in nobis. Perfice quod cœpisti, vt ad plenam tuæ pietatis gratiam mereamur peruenire. Fac nos per spiritum sanctum intelligere & mereri, & debito semper honore venerari hoc magnum pietatis mysterium, quod manifestatum est in carne, iustificatum est in spiritu, apparuit angelis, prædicatum est gentibus, creditum est in mundo, assumptũ est in gloria.

¶ Confessio proprij reatus. cap. 17.

O Quantum sumus tibi debitores domine deus noster tanto redempti pretio, tanto saluati dono & tam glorioso adiuti beneficio. Quantum a nobis miseris es timendus, amandus, benedicendus, laudandus, honorandus, & glorificandus, qui nos sic amasti/sic saluasti, sic sanctificasti/sic sublimasti. Tibi nempe debemus omne quod possumus, omne quod viuimus/omne quod sapimus. Sed quis habet quicquam non tuum? Tu domine deus noster a quo bona cuncta procedunt, propter te

& nomen sanctum tuum, da nobis de bonis tuis, vt de bonis ac datis tuis seruiamus tibi, & in veritate placeamus, atque debitas quotidie laudes rependamus tibi pro tantis beneficijs misericordiæ tuæ. Non enim aliunde possumus tibi seruire, neque placere, nisi de tuo munere. Omne enim datum optimum, & omne donum perfectum desursum est, descendens a patre luminum, apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio. Domine deus noster, deus pie, deus bone, deus omnipotens / deus ineffabilis, & incircunscriptæ naturæ, deus institutor omnium rerum & domini nostri IESV CHRISTI pater, qui eundem dilectum filium tuum dominum nostrum dulcissimum misisti de sinu tuo ad publicum profectum nostrum, suscipere vitam nostram, vt nobis donaret suam, essetque perfectus deus ex te patre, & perfectus homo ex matre, totus deus & totus homo, vnus deniq; Christus, æternus & tẽporalis, immortalis & mortalis, creator & creat',

fortis & infirmus, victor & victus/nutritor & nutritus, pastor & ouis, temporaliter mortuus & tecum viuens in æternum, suis dilectoribus vitæ municipium promittens, suis discipulis dixit. Quodcunque petieritis patrem in nomine meo dabit vobis. Per ipsum summum sacerdotem & verum pontificem & bonum pastorem, qui se tibi obtulit in sacrificium, ponens animam suam pro grege suo, te rogo per ipsum qui sedet ad dexteram tuã, & interpellat pro nobis, redemptorem & aduocatum nostrum, pietati & bonitati tuæ supplico clementissime, amantissime & benignissime amator hominum deus, vt des mihi cum eodẽ filio tuo & spiritu sancto te in omnibus benedicere & glorificare cum multa cordis contritione & lachrymarum fonte/cum multa reuerentia & tremore. Quia quorum vna est substantia, vnum est & datum. Sed quoniam corpus quod corrumpitur aggrauat animam, excita quæso torporem meũ tuis stimulis, & fac me strenue perseuerare in præceptis & laudi-

bus tuis die ac nocte. Tribue vt concaleat cor meum intra me, & in meditatione mea exardescat ignis. Et quia ipse tuus vnicus natus dixit. Nemo venit ad me, nisi pater qui misit me traxerit eum. Et nemo venit ad patrem, nisi per me, obsecro & suppliciter rogo, trahe me semper ad ipsum, vt ipse me tandem perducat ad te illuc, vbi ipse est in dextera tua sedens. Vbi est sempiterna vita sempiterne beata, vbi est amor perfectus, & timor nullus, vbi est dies æternus, & vnus omnium spiritus, vbi summa & certa securitas & secura tranquilitas, & tranquilla iocunditas, & iocunda felicitas, & felix æternitas, & æterna beatitudo & beata tui sine fine visio atque laudatio. Vbi tu cum illo, & ille tecum in communione sancti spiritus æternaliter ac sempiternaliter viuis & regnas deus per omnia secula seculorum. Amen.

¶ Supplex inuocatio Christi cap. 18.

SPes mea CHRISTE deus, hominum tu dulcis amator. Lux, via vita salus decor & decus omne

tuorum. Omnia pro quorum voluisti ferre salutę Carnem, vincla, crucem, vulnus, mortem atque sepulchrum. Post tres inde dies deuicta morte resurgens. Discipulis visus, nutantia corda reformans. Luce quaterdena cœlorum summa petisti. Viuus in æternum, nunc & per secula regnans. Tu es deus meus viuus & verus, pater meus sanctus, dominus meus pius, rex meus magnus, pastor meus bonus, magister meus unus, adiutor meus optimus, dilectus pulcherrimus, panis meus viuus, sacerdos meus in æternum/dux meus ad patriam lux mea vera, dulcedo mea sancta, via mea recta, sapientia mea præclara, simplicitas mea pura, concordia mea pacifica, custodia mea tuta, portio mea bona, salus mea sempiterna, misericordia mea magna / patientia mea robustissima, victima mea immaculata, redemptio mea sancta, spes mea firma, charitas mea perfecta, resurrectio mea vera, vita mea æterna, exultatio & visio mea beatissima, & sine fine mansura. Te deprecor,

ſupplico, & rogo vt per te ambu-
lem, ad te perueniam, in te requie-
ſcam, qui es via veritas & vita, ſine
qua nemo venit ad patrem. Te enim
deſidero dulciſſimum & pulcherri-
mum dominum, o ſplendor paternæ
gloriæ, qui ſedes ſuper Cherubin &
intueris abyſſos, lumen veridicum, lu
men illuminans, lumen indeficiens,
in quem deſiderant angeli proſpice-
re. Ecce cor meum coram te eſt/ di-
ſcute tenebras eius / vt amoris tui cla
ritate plenius perfundatur. Da mihi
deus meus te, redde mihi te. En amo
te, & ſi parum eſt, amen validius.
Non poſſum mētiri vt ſciam quan-
tum deſit mihi amoris tui ad id quod
ſatis eſt, vt currat vita mea in ample-
xus tuos, nec auertatur donec abſcon
datur in abſcondito vultus tui. Hoc
tamen ſcio quia male mihi eſt præ-
ter te domine, non ſolum extra me
ſed in meipſo. Omnis enim copia quæ
deus meus non eſt, egeſtas mihi eſt,
bonum nāq; quod neq; in melius neq;
in deterius cōmutari poteſt tu ſolus
es, qui ſimpliciter ſolus es, cui non eſt

aliud viuere & aliud beate viuere, qa tua beatitudo tu es. Creatura vero tua cui est aliud viuere & aliud beate viuere/omne quod viuit & beate viuit, non debet nisi gratiæ tuæ attribuere. Et ideo nos egemus tui/non tu nostri, quia si omnino non essemus/nihil tibi deesset ad bonum quod tu es. Tibi itaq; domino deo nostro semper adhærere necesse habemus, vt per continuum auxilium gratiæ tuæ, sancte, pie, & recte viuere valeamus. Pondere siquidem fragilitatis nostræ deorsum trahimur, dono autem tuo accendimur & sursum ferimur, inardescimus & imus, ascendimus, ascensiones in corde facimus & cantamus canticum graduum/igne tuo bono inardescimus & imus. Quoniam sursum imus? ad pacem Hierusalem. Quam iocundatus sum in his, quæ dicta sunt mihi, in domum domini ibimus. Illic collocauit nos voluntas bona/vt nihil velimus aliud q̃ permanere illic in æternum. Sed quia dum sumus in corpore peregrinamur a te domine, non habemus hic ciuitatem manentem,

ſedfuturam inquirimus, noſter autē municipatus in cœlis eſt, ideo duce gratia ingredior in cubile cordis mei, & canto tibi amatoria Rex meus, & deus meus, gemens inenarrabiles gemitus in loco peregrinationis meæ. Vbi cantabiles mihi factæ ſunt iuſtificationes tuæ. Et recordans Hieruſalem extendo in eam ſenſum cordis. Hieruſalem patriam meam. Hieruſalem matrem meam, te que ſuper eam regnatorem, illuſtratorem, patrem, tutorem patronum, rectorem, paſtorem, caſtas & fortes delitias ſolidum gaudium, & omnia bona ineffabilia, ſimul omnia / quia vna ſummum & verum bonum. Et non auertar donec in eius pacem matris chariſſimæ vbi ſūt primitiæ ſpiritus mei, colligas totum quod ſum a diſperſione & deformitate hac, & conformes atq; confirmes in æternum deus meus miſericordia mea.

¶ Deſcribit domum dei. cap. 19.

HÆc domus tua deus non terrena neq; vlla mole corporea creata eſt, ſed ſpiritalis & particeps æter

nitatis tuæ, quia sine labia manet in æternum. Statuisti enim eam in seculum & in seculum seculi, præceptum posuisti & non præteribit. Non tamen tibi deo coæterna, quia non sine initio facta est. Prior quippe omnium creata est sapientia/non vtique illa sapientia deo patri plane coæterna & coæqualis per quam creata sunt omnia, & in quo principio factum est cœlum & terra, sed profecto sapientia quæ creata est, spiritalis natura scilicet / quæ contemplatione luminis lumen est. Dicitur enim & ipsa (quamuis creata) sapientia. Sed quantum distat inter lumen illuminans, & lumen quod illuminatur, tantum differt inter summam sapientiam, quæ est creans, & istam quæ creata est, sicut inter iustitiam iustificantem (quæ tu deus noster es) & iustitiam quæ iustificatione nostri facta est Nam & nos sumus dicti iustitia dei patris in te filio eius domino nostro, testante Apostolo. Ergo quia prior omnium creata est quædam sapientia, quæ creata est mens rationalis & intellectualis/

castæ scilicet ciuitatis tuæ, matris no
stræ, quæ sursum est & libera est, &
æterna in cœlis. Quibus cœlis, nisi
qui te laudant cœli cœlorũ, quia hoc
est cœlum cœli domino? Etsi non in-
uenimus tempus ante illam quæ crea
turam temporis antecedit, quia prior
omnium creata est, ante illam tamen
tu es deus æternus creator omnium,
a quo facta sumpsit exordium quan-
uis non temporis, quia nondum erat
tempus, ipsius tamen cõditionis suæ.
Vnde ita est abs te domino deo no-
stro, vt aliud sit plane q̃ tu, licet nec an
te illam nec in illa inueniamus tem-
pus. Est enim idonea faciem tuã sem
per videre, nec vspiam deflectitur ab
ea, quo fit vt nulla mutatione varie
tur. Inest tamen ipsi mutabilitas,
qua tenebresceret & frigesceret, nisi
amore grandi cohærens tibi, tan-
quam super meridiem luceret & fer-
ueret ex te. Deniq; tam casto amore
cohæret tibi deo vero & vere æter-
no, vt quãuis tibi non sit coæterna,
per nullius tamen tẽporis varietates
& vicissitudines, a te resoluatur & de-

fluat, sed in tui solius verissima contemplatione requiescat. Quoniam tu deus diligenti te quantum præcipis, ostendiste, & sufficit ei. Vnde non declinat a te nec a se / sed semper in eodem statu manet, te indesinenter videndo, te indeficienter amando verũ lumen & castum amorem. O beata ista & sublimis creatura creaturarũ, maxime beata inhærendo semper beatitudini tuæ, felix & nimium felix te sempiterno inhabitatore atque illustratore suo. Nec inuenio quid licentius appellandum existimemus, cœlum cœli domino quam domum tuã contemplantem delectationem tuã sine defectu, & absque affectu egrediendi in aliud, mentem purissimam concordissime vnam/stabilimentum pacis beatorum spirituum. In cœlestibus sunt ista cœlestia. Vnde intelligat anima cuius peregrinatio longinqua facta est, si iam sitit, si iam factæ sunt ei lachrymæ suæ panes sui, si iam petat vnam & hanc requirat/vt inhabitet in domo tua ꝑ omnes dies vitæ suæ. Et quæ vita eius nisi tu? Et

qui dies eius nisi æternitas tua? Sicut anni tui qui non deficient. Hic ergo intelligat anima quæ potest/q̃ longe super omnia tempora sis æternus, quando domus tua quæ peregrinata nõ est quãuis tibi nõ sit coæterna, indesinenter tamen & indeficienter cohærendo tibi, nullam temporis patitur varietatem/teq; semper perseuerãtissima castitate hauriens/mutabilem suã nusq̃ & nunq̃ exerit, ex te sibi præsente/ad quem toto affectu se tenet, nõ habens futurum quod expectet, nec præteritũ transiens quod meminerit, per nullas vices variatur, & in nulla tempora extenditur.

¶ Suspirat hinc in patriam. cap. 20

O Domus dei luminosa & speciosa, dilexi decorem tuum, & locum habitationis gloriæ domini dei mei fabricatoris & possessoris tui, tibi suspiret peregrinatio mea, nocte ac die tibi inhiet cor meum, tibi intẽdat mens mea, ad societatem beatitudinis tuæ peruenire desideret anima mea, dico ei qui fecit te vt possideat me in te/quia ipse fecit me & te. Imo

tu dic, tu roga vt dignum me faciat participatione gloriæ tuæ. Sanctam enim societatem tuam & mirabilem pulchritudinem tuam, non per meritum requiro, sed per sanguinem eius quo redemptus sum adipisci non despero, tantũ adiuuent me merita tua, subueniant paruitati meæ sanctæ & purissimæ orationes tuæ, quæ inefficaces apud deum nullatenus esse possunt. Erraui fateor sicut ouis perdita, & incolatus meus prolongatus est, atq; procul proiectus sum a facie domini dei mei in hãc exilij cæcitatem. Vbi expulsus a paradisi gaudijs deploro quotidie mecum super miserias captiuitatis meæ lugubre carmen, ingentesq; lamentationes, cum recordor tui mater Hierusalem, dum stant pedes mei in atrijs tuis sancta & decora Sion, necdum interiora tua conspicere in propatulo valens, sed in humeris pastoris mei structoris tui spero me reportari tibi, vt tripudiem tecũ illo inenarrabili gaudio quo lætantur illi qui tecũ sunt coram ipso deo & saluatore nostro, qui dissoluit inimicitia

as in carne sua, & pacificauit omnia quæ in cœlis sunt & quæ in terra sanguine suo. Ipse enim est pax nostra, qui fecit vtraq; vnum, qui duos ex aduerso venientes parietes coniungens in se, beatitudinis tuæ permanentem felicitatem pari modo, & eadem mensura se nobis daturum promisit dicens. Erunt æquales angelis dei in cœlis. O Hierusalem domus dei æterna, post Christi dilectionem/tu esto lætitia & consolatio mea, dulcis memoria tui beati nois, sit releuatio mœroris tædiorumq; meorum.

¶ Deplorat miseriam præsentis vitæ. cap. 21

TÆdet enim me domine valde vitæ huius / & istius ærumnosæ peregrinationis. Vita hæc vita misera, vita caduca, vita incerta, vita laboriosa, vita immunda, vita domina malorum, regina superborum, plena miserijs & erroribus, quæ non est vita dicenda, sed mors, in qua momentis singulis morimur, per varios mutabilitatis defectus diuersis generibus mortiū. Nunquid ergo hoc

quod viuimus in hoc mundo, dicere possumus vitam, quam humores tumidant/ dolores extenuāt, & ardores exiccant, arida morbidāt, escæ inflant ieiunia macerant, ioci dissoluunt, tristitiæ consumunt, solicitudo coartat/ securitas hebetat diuitiæ inflant & iactant, paupertas deijcit, iuuentus extollit, senectus incuruat, infirmitas frāgit, mœror deprimit? Et his malis omnibus mors furibunda succedit, simulque cunctis gaudijs istius miseræ vitæ ita finem imponit, vt cū esse desierit/ non fuisse putetur. Mors ista vitalis & uita mortalis, licet his alijsq; sit respersa amaritudinibus, proh dolor q̄ plurimos suis capit illecebris & q̄ multos suis falsis promissionis decipit. Et cū sit ita falsa & amara, vt etiam suos cæcos amatores latere non valeat, tamē infinitam stultorum multitudinē aureo calice quem in manu habet potat, & prorsus inebriat. Felices illi & ipsi rari qui familiaritatem eius recusant, perfunctoria gaudia spernunt/ societatem abijciunt, ne cum pereunte deceptrice & ipsi perire cogantur.

¶ De beatitudine vitæ futuræ. ca. 21

O Vita quã præparauit deus his qui diligunt eum, uita vitalis, vita beata, vita secura, vita tranquilla vita pulchra, vita munda, vita casta, vita ignara mortis, nescia tristitiæ/vita sine labe sine dolore, sine anxietate, sine corruptione, sine perturbatione, sine varietate & mutatione, vita totius elegantiæ & dignitatis plenissima/ vbi non est aduersarius impugnans, vbi nulla peccati illecebra vbi ẽ amor pfectus & timor nullus, vbi dies æternus, & vnus omniũ spiritus, vbi deus facie ad faciem cernitur, & hoc vitæ cibo mens sine defectu satiatur. Libet me tuæ intendere claritati, delectant me bona tua auido corde, quantum plus valeo mecum considerare, tantũ tui amore langueo/tui vehementi desiderio, tuiq; dulci memoria delector. Libet itaq;, libet cordis in te oculos attollere statum mentis erigere, affectum animi conformare. Libet de te loqui, de te audire, de te scribere, de te conferre, de tua beatitudine & gloria quotidie legere, & lecta sæpius sub

corde reuoluere, vt sic possim ab hu-
ius mortalis perituræq; vitæ ardori-
bus, periculis & sudoribus/sub tuæ vi-
talis auræ dulci refrigerio transire/&
transiens in sinu tuo fessum caput dor-
miturus vel paululum declinare. Hu-
ius rei gratia scripturarum sanctarũ
amœna prata ingredior, viridissimas
sententiarum herbas exarando carpo
legendo comedo, frequentando rumi-
no, atq; congregando in alta memo-
riæ sede repono, vt tali modo tua dul-
cedine degustata/minus istius miser-
rimæ vitæ amaritudines sentiam. O
vita felicissima, o regnum vere bea-
tum, carẽs morte, vacans fine, cui nul-
la tempora succedunt per æuum, vbi
continuus sine nocte dies nescit habe-
re tempus, vbi victor miles illis hym-
nicis angelorum sociatus choris, can-
tat deo sine cessatione canticum de
canticis Sion nobile, perpetua caput
amplexante corona. Vtinam conces-
sa mihi peccatorum venia moxq; hac
carnis sarcina deposita, in tua gaudia
veram requiem habiturus intrarem,
& tuæ ciuitatis præclara atq; speciosa

mœnia coronam vitæ de manu domini accepturus ingrederer, vt illis sanctissimis choris interessem, vt cũ beatissimis spiritibus gloriæ conditoris assisterem, vt præsentem CHRISTI vultum cernerem, vt illud summum & ineffabile & incircũscriptum lumẽ aspicerem, sicq; nullo metu semper mortis affici, sed de incorruptionis pꝑpetuæ mũere lætari possem sine fine.

¶ De felicitate animæ feliciter emigrantis. cap 23

Felix anima quæ terreno resoluto carcere libera cœlum petit/secura est & tranquilla/non timet hostem neq; mortẽ. Habet enim semper præsentem, cernitq; indesinenter pulcherrimum dominum cui seruiuit, quem dilexit & ad quem tandem læta & gloriosa peruenit, hanc vero tantæ beatitudinis gloriã nulla dies minuet, nullus improbus poterit auferre. Viderunt eam filiæ Sion, & beatissimã prædicauerunt, reginæ & concubinæ laudauerunt eam, dicentes. Quæ est ista quæ ascendit de deserto delitijs affluens, innixa super dilectum suũ? Quæ

est ista quæ progreditur sicut aurora consurgens, pulchra vt luna, electa vt sol, terribilis vt castrorum acies ordinata? Quam læta exit, festinat, currit, cum dilectum suum sibi dicentem attonitis auribus audit. Surge, propera amica mea, speciosa mea, & veni, iam enim hyems transijt, imber abijt & recessit, flores apparuerunt in terra nostra, tempus putationis aduenit, vox turturis audita est in terra nostra, ficus protulit grossos suos, florentes vineæ dederunt odorem suum. Surge ꝓpera amica mea, formosa mea, columba mea, in foraminibus petræ / in cauernis maceriæ, ostende mihi faciem tuam, sonet vox tua in auribus meis. Vox enim tua dulcis / & facies tua decora. Veni electa mea, speciosa mea, columba mea, immaculata mea, sponsa mea, veni, & ponam in te thronum meum, quia concupiui speciem tuã. Veni vt læteris in cõspectu meo cum angelis meis. quorum tibi societas a me repromissa est. Veni post multa pericula & labores, intra in gaudium domini tui, quod nemo tollet a te.

¶ Obſecratio ad beatos cœli-
tes. cap.24

FElices ſancti dei omnes, qui iam
pertranſiſtis huius mortalitatis
pelagus, & peruenire meruiſtis ad por
tum perpetuæ quietis, ſecuritatis/&
pacis/ſecuri & tranquilli, ſemperq; fe-
ſtiui atq; gaudentes eſtis. Obſecro vos
per veſtram charitatē, qui ſecuri eſtis
de vobis, ſoliciti eſtote de nobis/ſecu
ri eſtis de veſtra immarceſcibili glo-
ria, ſoliciti eſtote de noſtra multiplici
miſeria. Per ipſum vos rogo qui vos
elegit, qui vos tales fecit, de cuius pul
chritudine iam ſatiamini de cuius im
mortalitate immortales facti eſtis, de
cuius beatiſſima uiſione ſemper gau-
detis/eſtote iugiter memores noſtri,
ſubuenite nobis miſeris, qui adhuc in
ſalo huius vitæ circunſtantibus agita-
mur procellis. Vos portæ pulcherri-
mæ, quæ in magnam ſurrexiſtis altitu
dinem, adiuuate nos vile pauimentū
longe inferius iacentes. Date manum
& erigite iacentes ſuper pedes/vt con
ualeſcentes de infirmitate/fortes effi-
ciamur in bello. Intercedite & orate

constanter atque indesinenter pro nobis miseris multumq; negligentibus peccatoribus, vt per vestras orationes vestro sancto cõsortio coniungamur, quia aliter salui esse non possumus. Sumus nãq; valde fragiles, nullius virtutis homuntiones, animalia ventris, & carnis mancipia, in quibus vix aliquod virtutis vestigium apparet. Et tamen sub CHRISTI confessiõe positi, ligno crucis ferimur, nauigantes hoc mare magnum & spatiosum, vbi sunt animalia pusilla cum magnis, vbi est draco sæuissimus, semper paratus ad deuorandum. Vbi sunt loca periculosa scylla & charybdis & alia innumerabilia in quibus naufragantur incauti & in fide dubij. Orate dominũ, orate pijssimi, orate omnia agmina sanctorum, & vniuersi cœtus beatorum, vt vestris precibus meritisq; adiuti salua naue & integris mercibus peruenire mereamur ad portũ perpetuæ salutis & quietis & continuæ pacis & nunq̃ finiendæ securitatis.

¶ Desiderium feruidi spiritus in cœlum. cap. 25

MAter Hierusalem, ciuitas sancta dei, charissima sponsa CHRISTI, te amat cor meum/pulchritudinem tuam nimium desiderat mens mea. O q̃ decora, q̃ gloriosa, q̃ generosa tu es. Tota pulchra tu es, & macula non est in te. Exulta & lætare formosa filia principis, quia concupiuit rex speciem tuam & amauit decorem tuum speciosus præ filijs hominum. Sed qualis est dilectus tuus ex dilecto o pulcherrima? Dilectus meus candidus & rubicundus, electus ex milibus. Sicut malus inter ligna syluarum, sic dilectus meus inter filios. Sub vmbra eius quam desideraui ecce, læta sedeo, & fructus eius dulcis gutturi meo. Dilectus meus misit manum suam per foramen, & venter meus intremuit ad tactum eius. In lectulo meo per noctẽ quæsiui quem diligit anima mea, quæsiui & inueni, teneo nec dimittam illum, donec introducat me in domũ suam & in cubiculum suũ gloriosa genitrix mea. Ibi enĩ dabis mihi dulcissima vbera tua abundantius & perfectius, & satiabis me

ſatietate mirifica, vt nec eſuriam, nec ſitiam in æternum. Felix anima mea ſemperq; felix in ſecula, ſi intueri me tuero gloriam tuam / beatitudinem tuam, pulchritudinem tuã, portas & muros tuos & planetas tuas, & manſiones tuas multas nobiliſſimos ciues tuos, & fortiſſimum regem tuũ dominum noſtrũ in decore ſuo. Muri nãq; tui ex lapidibus pretioſis, portæ tuæ ex margaritis optimis, plateæ tuæ ex auro puriſſimo, in quibus iocundũ alleluia ſine intermiſſione concinitur. Manſiones tuæ multæ quadris lapidibus fundatæ, ſapphiris conſtructæ, laterculis coopertæ aureis, in quas nemo ingreditur niſi mundus, nullus habitat inquinatus. Specioſa facta es & ſuauis in delicijs tuis mater Hieruſalem. Nihil in te tale quale hic patimur qualia in hac miſera vita cernimus. Non ſunt in te tenebræ aut nox aut q̃libet diuerſitas temporum. Nõ lucet in te lux lucernæ, aut ſplendor lunæ, vel iubar ſtellarũ, ſed deus de deo / lux de luce. Sol iuſtitiæ, ſemper illuminat te. Agnus ĩmaculatus, & candidus, lu-

cidum & pulcherrimũ est lumen tuũ. Sol tuus, & claritas tua & omne bonũ tuũ, huius pulcherrimi regis indeficiens contēplatio. Ipse rex regum in medio tui, & pueri eius in circuitu eius. Ibi hymnidici angelorum chori, ibi societas supernorum ciuium. Ibi dulcis solēnitas omniũ ab hac tristi peregrinatione ad tua gaudia redeuntiũ. Ibi prophetaꝝ prouidus chorus, ibi duodenus Apostoloꝝ numerus, ibi innumerabiliũ martyrũ victor exercitus, ibi sanctoꝝ confessoꝝ sacer conuētus, ibi veri & perfecti monachi, ibi sanctæ mulieres quæ voluptates seculi & sexus infirmitatē vicerunt, ibi pueri & puellæ qui annos suos sanctis moribus transcenderunt, ibi sunt oues & agni, qui iam huius voluptatis laqueos euaserunt, exultant omnes in proprijs mansionibus, dispar est gloria singuloꝝ sed cōmunis est lætitia omniũ. Plena & perfecta ibi regnat charitas, quia deus est ibi omnia in omnibus, quem sine fine vident, & sine fine semper vidēdo in eius amore ardēt, amāt & laudant, laudant & amant. Omne

opus eorum laus dei sine fine, sine defectione, sine labore. Felix ego & vere in perpetuũ felix, si post resolutionẽ huius corpusculi audire meruero illa cãtica cœlestis melodiæ, quæ cantantur ad laudem regis æterni, ab illis supernæ patriæ ciuibus, beatorumq; spirituum agminibus. Fortunatus ego nimiumq; beatus, si & ego ipse meruero cantare ea & assistere regi meo, deo meo & duci meo, & cernere eũ in gloria sua, sicut ipse polliceri dignatus est dicens. Pater volo, vt quos dedisti mihi sint mecum, vt videant claritatem meam, quã habui apud te ante constitutionem mundi. Et alibi. Qui mihi ministrat, me sequatur, & ubi sum ego illic & minister meus erit. Et iterum. Qui diligit me, diligetur a patre meo & ego diligam eum, & manifestabo ei meipsum.

¶ Hymnus in eandem sententiam Petri Damiani. cap. 26.

AD perennis vitæ fontem mens sitiuit arida. Claustra carnis præsto frangi clausa quærit anima. Gliscit ambit/eluctatur exul frui patria. Dũ

pressuris ac erumnis se gemit obno-
xiam. Quam amisit cum deliquit con
templatur gloriã. Præsens malũ auget
boni perditi memoria. Nam quis pro
mat summæ pacis quanta sit lætitia.
Vbi viuis margaritis surgũt ædificia.
Aura celsa micant tecta, radiant tricli
nia? Solis gẽmis pretiosis hæc structu
ra nectitur. Auro mundo tanq̃ vitro
vrbis via sternitur. Abest limus, deest
fimus/lues nulla cernitur. Hyems hor
rens, æstas torrens illic nunq̃ sæuiunt.
Flos perpetuus rosarum, ver agit per-
petuũ. Candent lilia, rubescit crocus,
sudat balsamũ, virent prata, vernant
sata, riui mellis influunt. Pigmentorũ
spirat odor, liquor & aromatum. Pen-
dent poma floridorũ non lapsura ne-
morum. Non alternat luna vices, sol,
vel cursus syderum. Agnus est felicis
vrbis lumen inocciduũ. Nox & tem-
pus desunt ei, diem fert continuum.
Nã & sancti quiq; velut sol p̃clarus ru-
tilant. Post triumphum coronati mu-
tuo cõiubilant. Et prostrati pugnas ho
stis iã securi numerant. Omni labe de-
fecati, carnis bella nesciũt. Caro facta

ſpiritalis & mens vnum ſentiunt. Pa-
ce multa perfruentes, ſcandala nō per
ferunt. Mutabilibus exuti, repetunt
originē. Et præſentē veritatis contem
plantur ſpeciē. Hinc vitalē viui fontis
hauriunt dulcedinē. Inde ſtatū ſemper
idē exiſtendi capiunt. Clari, viuidi, io-
cundi, nullis patent caſibus. Abſunt
morbi ſemper ſanis, ſenectus iuueni-
bus. Hinc perenne tenent eſſe/nam
tranſire tranſijt. Inde virent, vigent,
florent, corruptela corruit. Immorta
lis vigor, mortis ius abſorbuit. Qui
ſciētem cuncta ſciunt, quid hi ſcire ne
queunt? Nam & pectoris arcana pene-
trant alterutrū. Vnum volunt, vnū no
lunt, vnitas eſt mentiū. Licet cuiq; ſit
diuerſum pro labore meritum. Cha-
ritas hæc ſuū facit dum quiſq; amat al
terum. Propriū ſic ſingulorū, cōmune
ſit omniū. Vbi corpus, illic iure con-
gregantur aquilæ. Quo cum angelis
& ſanctæ recreantur animæ Vno pa-
ne viuunt ciues vtriuſq; patriæ Auidi
& ſemper pleni, quod habent deſide-
rant. Non ſatietas faſtidit, neq; fames
cruciat. Inhiantes ſemper edunt, &

edentes inhiant. Nouas semper harmonias vox meloda concrepat. Et in iubilũ prolata mulcent aures organa. Digna (per quem sunt victores) regi dant præconia. Felix/cœli quæ præsentem regẽ cernit anima. Et sub se despectat altã orbis volui machinã. Solem lunam & globosa cũ planetis sydera. CHRISTE palma bellatorũ, hoc in municipium. Introduc me post solutũ militare cingulũ. Fac consortẽ donatiui beatorũ ciuiũ. Præbe vires inexhausto laboranti prælio. Vt quietem post prœcinctũ debeas emerito. Teq; merear potiri sine fine præmio.

¶ Laus & contemplatio diuinæ naturæ. cap. 27.

Benedic anima mea domino, & omnia quœ intra me sunt nomini sancto eius. Benedic anima mea domino, & noli obliuisci omnes retributiones eius. Benedicite domino omnia opera eius, in omni loco dominationes eius, benedic anima mea domino. Laudemus deũ, quẽ laudant angeli, adorant dominatiões, tremunt potestates, cui Cherubin & Seraphin in

cessabili voce proclamant. Sanctus/ sanctus, sanctus. Iungamus voces nostras vocibus angelorum sanctorum, & cómunē dominū laudemus pro modulo nostro. Illi enim laudant dominum purissime & incessanter, qui semper inhærent contēplationi diuinæ, nō per speculum & in ænigmate, sed facie ad faciē. Sed quis dicere vel cogitare sufficiat qualis sit in conspectu domini dei omnipotentis illa beatorum spirituum cœlestiūq; virtutū innumerabilis multitudo? Quæ sit eis sine fine festiuitas visionis dei, quæ lætitia sine defectu, quis amoris ardor non crucians sed delectans? Quod sit in eis desideriū visionis dei cum satietate, & satietas cum desiderio/ in quibus nec desiderium pœnam generat, nec satietas fastidium parit? Quomodo inhærendo summæ beatitudini sint beati? Quomodo coniūcti vero lumini facti lux? Quomodo semper aspicientes incommutabilē trinitatē, mutati sunt in incōmutabilitatē? Sed quando illā angelicæ dignitatis celsitudinē cōprehendere poterimus, quādo nec ipsius ani

mæ nostræ naturam inuestigare valemus? Qualis est ista quæ carnē viuificare potest, se autē in sanctis cogitationibus vt vellet constringere non potest? Qualis est ista tam fortis, tam infirma, tam parua, tam magna, quæ rimatur secreta dei, & cœlestia contemplatur, atq; humanis cōmodis multarum artium peritiam perspicaci ingenio inuenisse probatur? Qualis ergo est ista quæ tam multa de cæteris nouit, & seipsam qualiter facta sit prorsus ignorat? Licet enim nonnulla ambigua a quibusdam super eius origine proferantur, inuenimus tamen eam esse quendam intellectualē spiritum, per creatoris potentiā factum, imortaliter iuxta modū suum viuentem, mortale corpus quod sustinet viuificātem, mutabilitate subiectū, obliuioni deditum, quem timor sæpe afficit, lætitia extollit. O res mira omniq; stupore dignissima. De deo quidē creatore omniū/qui est incomprehensibilis & ineffabilis, excelsa & mirabilia nimis omni remota ambiguitate legimus, loqmur, & scribimus, de angelis autē

& animabus quicquid diximus, non tam euidenter approbare possumus. Sed transeat ab his animus, & transcẽdat omne quod creatuui est, currat & ascendat, volitet & pertranseat, & in eum qui creauit omnia quantũ potest oculos fidei dirigat. Faciam ergo gradus ascensionis in corde meo, & per ipsos ascendam ad animam meam, & per ipsam mentẽ meam ascendam ad dominum meum qui capiti meo supmanet. Quicquid visibiliter cernitur, quicqd spiritualiter imaginatur, forti manu ab intuitu cordis & mẽtis ꝓcul remoueatur. Solus ĩtellectus purus/ simplex incedens, rapido volatu ad ipsum perueniat conditorem angeloꝝ, & animaꝝ & omnium reꝝ. Mens illa beata quæ ima deserit, summa petit, quæ ponit in arduis sedem habitationis suæ/ & de summis rupibus contẽplatur solem iustitiæ aquilinis obtutibus. Nihil enim tam pulchrum atque iucundum, q̃ ipsum solũ mentis intuitu & cordis auiditate contẽplari deũ, & miro modo inuisibiliter cernere inuisibilem/ sicq; aliam non istam gusta

re dulcedinem/& inspicere aliam, nō istam lucem. Lux enim ista quæ loco clauditur, tempore finitur, noctium interruptione variatur, & quā cōmunem cum pecoribus & vermibus habemus in cōparatione illius summæ lucis, non est lux dicenda, sed nox.

¶ Progressus animæ sanctæ. cap. 28

QVanq̃ autē illa summa & incōmutabilis essentia, lux vera & indeficiēs, lux angelorum, a nemine conspici valeat in hac vita (quod solum præmiū sanctis reseruatur in cœlesti gloria) illud tamen credere & intelligere & sentire & illi ardenter inhiare, quodammodo illam cernere est atq; tenere. Sonet itaq; vox super angelos, & homo intenta mente contēpletur deū/verbis quibus potest suas illi laudes dicat. Iustū nāq; est vt creatura suū laudet creatorem. Ipse enī ad laudandū se nos creauit, qui nostrīs non indiget laudibus, est enim virtus incōprehensibilis nullius indigens, ipse sibi sufficiens. Magnus dominus deus noster, & magna virtus eius, & sapientiæ eius nō est numerus, magnus dn̄s

deus noster, & laudabilis valde. Hunc itaq; mēs diligat, lingua canat, manus scribat, atq; in his sanctis studijs fidelis animus se totū exerceat. Huius videlicet cœlestis theoriæ suauissimis dapibus vir desiderioꝝ & cœlestiū cōtēplator assidue reficiatur, vt hoc cœlesti pabulo saginat⁹ clamet clamore magno clamet totis medullis cordis, clamet ī iubilo & ardētissimo mētis desiderio.

¶ Oratio dei naturam vtcunq; explicans. cap. 29.

O Summe, optime, omnipotētissime, misericordissime, iustissime, secretissime, p̄sentissime, pulcherrime & fortissime/ qui stabilis es & incomprehēsibilis, inuisibilis omnia videns, imutabilis omnia mutans, immortalis/ illocalis, interminus, incircūscriptus, nusq̄ finitus, inæstimabilis ieffabilis/ inscrutabilis/ immotus omnia mouens, inuestigabilis, indicibilis metuendus atq; terribilis, honorādus atq; timēdus, venerādus atq; reuerendus. Nunq̄ nouus/ nūq̄ vetus/ innouās omnia & in vetustatē perducēs superbos & nesciunt. Semper agens & sem-

per quietus, colligēs & non egens, omnia portans sine onere, omnia implēs sine inclusione, omnia creans, protegens/nutriens & perficiens, quærens cū nihil desit tibi, amans nec æstuans, zelans & securus es, pœnitet te & non doles, irasceris & tranquillus es, opera mutas, sed non consilium. Recipis quod non inuenis & nunq̄ amisisti. Nunq̄ inops & gaudes lucris, nunquā auarus & vsuras exigis, supererogatur tibi vt debeas / & quis habet quicquā non tuum? Reddis debita nulli debens, donas debita nihil perdens. Qui solus viuificas omnia / qui creasti omnia, qui vbiq; es, & vbiq; totus, qui sentiri potes, videri non potes, qui nusquā dees, tamen ab iniquorum cogitationibus longe es. Qui nec ibi dees vbi longe es, quia vbi non es per gratiam / ades per vindictam. Qui omnia tangis, nec tamen omnia tangis æqualirer, quædā enim tangis vt sint, non tamen vt viuant, sentiant/& discernant. Quædam vero tangis vt sint & viuant, non tamen vt sentiant & discernant. Quædam vero tangis vt

sint, viuant & sentiant nō tamen vt discernant. Quædam vero tangis vt sint viuant, sentiant & discernant. Et cum tibimetipsi nunq̄ dissimilis sis, dissimiliter tamē tangis dissimilia, qui vbiq; semper præsens es, & inueniri vix potes, quem stantē sequimur, & apprehēdere non valemus, qui tenes omnia/ imples omnia, circumplecteris, omnia, superexcedis omnia, sustines omnia. Neq; ex alia parte sustines atq; ex alia superaris, neq; ex alia imples, & ex alia circumplecteris, sed circumplectendo imples, & implendo circumplecteris, sustinendo superexcedis & superexcedendo sustines. Qui doces corda fidelium sine strepitu verborū. Qui attingis a fine vsq; ad finē fortiter/ & disponis omnia suauiter. Qui locis non distenderis, nec temporibus variaris. Neq; habes accessus & recessus, sed habitas lucem inaccessibilem, quā nullus hominū vidit nec videre potest. In te manens quietus, vbiq; circumis totū, vbiq; prorsus totus. Non enim scindi vel diuidi poteris, quia vere vnus es, nec in partes efficeris, quia totus to

tum tenes, totũ imples, totũ illustras & possides. Huius videlicet mysterij immensam profunditatẽ mens humana concipere non potest, nec oratoria lingua enarrare, neq; diffusi sermones nec bibliothecarũ volumina queũt explicare. Si totũ mundum libri impleant, tua scientia inenarrabilis explicari non potest, quoniam vere indicibilis est. Nullo modo scribi potes, neq; cõcludi/qui es fons lucis diuinæ & sol claritatis æternæ. Magnus enim es sine quantitate, & ideo immensus, bonus es sine q̃litate, & ideo vere & summe bonus, & nemo bonus nisi tu solus, cuius voluntas est opus, cuius velle posse est. Qui omnia de nihilo creasti, quæ sola voluntate tua fecisti. Qui omnẽ creaturã tuam absq; indigentia aliqua possides, & sine labore gubernas, & absq; tædio regis. Et nihil est q̃ perturbet ordinem imperij tui vel in summis vel in imis. Qui omnibus locis sine loco haberis & omnia contines sine ambitu, & vbiq; præsens es sine situ & motu. Qui nec mali authores, quodq; facere non potes qui nihil

non potes, neq; vnquam te aliquid fecisse pœnituit, nec ullius cõmotionis animi tui tempestate turbaris, nec totius terræ pericula tuum damnũ sunt. Nulla flagitia vel scelera probas aut imperas Nunquã mentiris, quia æterna veritas es. Cuius vnius bonitate facti sumus, & iustitia pœnas luimus, & clementia liberamur. Nam nihil cœleste, nihil igneũ, nihil terrenum, nihil quod corporis sensus attingat pro te colendum est, qui vere es quod es & non mutaris. Cui maxime spiritaliter conuenit illud quod Græci dicunt ὤν, Latini existens / q; semper idem ipse es, & anni tui nõ deficient. Hæc & alia multa docuit me sancta mater Ecclesia, cuius factus sum membrũ per gratiam tuam. Docuit me sane te solum & vnum & verum deum non esse corporeum & passibilẽ, nihilq; de substantia tua vel natura vllo modo esse violabile, aut cõmutabile, aut compositũ vel factum. Et ideo certum est corporeis oculis te non posse sentiri sed nec ab vllo mortaliũ in propria essentia aliquando potuisse videri. Hinc etenĩ

patenter datur intelligi, quod vnde angeli te intuentur, inde & nos post hāc vitam te videbimus. Sed nec ipsi profecto te videre possunt sicuti es. Nulli deniq; alij tota nisi tibi soli nota est oĩpotens trinitas.

¶ Plura in eandem sententiam. cap. 30.

TV vero vnitas es diuinitatis, personarum pluralitate multiplex, numerabiliter innumerabilis, ac idcirco mensurabiliter immensurabilis, & ponderabiliter imponderabilis. Non enim summæ bonitatis quæ tuipse es profitemur originem, ex qua omnia, per quam omnia, in qua omnia / sed eius participatione dicimus omnia bona. Nam tua diuina essentia semper caruit ac caret materia, licet non careat forma, forma videlicet informata, forma formosissima, quam dum imprimis quasi sigillum rebus singulis, eas sine tui augmento & tuo detrimento, mutabilitate proculdubio a te facis differre. Quicquid autem in natura creaturarũ est / creatura tua est. O vna trinitas

& trina vnitas deus, cuius omnipoten
tia omnia regit, possidet & īplet, quæ
creauit. Nec ideo te implere omnia di
cimus vt te contineant, sed vt ipsa po-
tius a te contineantur, nec particula-
tim imples omnia, nec vllatenus ita
putandum est, vt vnaquæque creatura
pro magnitudine portionis suæ capi-
at te, id est maxima maius, & minima
minus, dū sis potius ipse in omnibus
siue omnia in te. Cuius omnipotētia
concludit vniuersa, nec euadendi po-
tentiā tuā quis aditū inuenire potest.
Qui enim te non habet placatum, nō
euadet iratū sicut scriptū est. Neque ab
oriente neque ab occidente, neque a deser
tis in montibus, quoniam deus iudex
est. Et alibi. Quo ibo a spiritu tuo, &
quo a facie tua fugiam? Immensitas di
uinæ magnitudinis tuæ ista est, vt in-
telligamus te intra omnia, sed non in-
clusum, extra omnia, sed non exclu-
sum. Et ideo interior es vt omnia con
tineas & ideo exterior es vt incircum
scriptæ magnitudinis tuæ immensita
te omnia concludas. Per id ergo quod
interior es, ostēderis esse creator, per-

id vero quod exterior es, gubernator omniũ demõstraris, ac ne omnia quæ creata sunt sine te essent, interior es, exterior vero vt omnia includantur a te, non locali magnitudine, sed potentiali præsentia, quia ubiq; præsens es, & omnia tibi præsentia, quãuis quidã hæc intelligant, quidam uero non intelligant. Inseparabilis ergo naturæ tuæ unitas separabiles non potest habere personas/quia sicut es trinitas in unitate, & unitas in trinitate, sic separationem non potes habere personarum Nominantur quidẽ illæ personæ aliquando singulæ, sed ita te uoluisti deus trinitas inseparabilẽ ostendere in personis, ut nullum tibi nomen sit in qualibet persona, quod non ad aliã secundũ relationis regulam referatur, sicut pater ad filium, & filius ad patrẽ, sic spiritussanctus ad patrẽ & filium verissime refertur. Ea uero nomina quæ substantiam uel personam, uel potentiam, uel essentiã tuã significant, uel quicquid proprie dicitur deus, omnibus personis æqualiter conueniunt, ut deus magnus, omnipotens æter

nus, & omnia quæ naturaliter de te deo dicuntur. Non est ergo aliquod naturæ nomen, quod sic tibi deo patri conuenire valeat, vt aut filio tuo / aut spiritui sancto conuenire nequeat. Dicimus te patrem naturaliter esse deū, sed & naturaliter est filius deus, naturaliter est & spiritussanctus, non tamē tres dij, sed unus naturaliter deus / pater & filius & spiritussanctus. Idcirco inseparabilis es sancta trinitas deus in personis sensu intelligenda / quanuis voce separabilia habeas nomina quia pluralem numerū in naturæ nominibus nullatenus recipis. In hoc enim ostenditur personas, non posse diuidi in sancta trinitate, quæ vnus deus verus est quia cuiuslibet personæ nomē ad alteram respicit personam. Si patrem dico, filium ostendo, si filium nomino, patrē prædico, si spiritū sanctū appello alicuius esse spiritum necesse est intelligi scilicet patris & filij. Hæc est enim fides vera veniēs de sacra doctrina, est certe fides catholica orthodoxa quā me deus docuit in sinu matris ecclesiæ gratia sua.

¶ Inuocatio diuinæ bonitatis. ca. 31.

INuocat itaqꝫ te domine fides mea quā dedisti mihi bonitate tua ad salutionē meā, fidelis autem anima ex fide viuit, tenet in spe quod videbit in te. Inuocat te deus meus casta conscientia mea & suauis amor fidei meæ, quam excussis ignorantiæ tenebris ad veritatis intelligentiam perduxisti. & quam a stulta seculi amaritudine eruisti/atqꝫ adhibita tuæ dulcedinis charitate, iucundam mihi & melliflua reddidisti. Inuocat te trinitas beata, vox clara & syncerus amor fidei meæ, quā ab ipsis enutriens cunabilis illuminasti semper illustratione gratiæ tuæ, & quam adaugens confirmasti in me per documenta matris ecclesiæ. Te inuoco beata & benedicta & gloriosa vna trinitas pater & filius & spiritus sanctus, quæ es deus & dominus/paracletus, charitas/gratia, communicatio, genitor, genitus, regenerans, verum lumen ex lumine uero, vera illuminatio/fons, flumen, irrigatio, ab uno omnia, per vnum omnia in vno omnia a quo, per quem, in quo

omnia, uiuens uita, uita a uiuente, uiuentium uiuificator, unus a se, unus ab uno, unus ab ambobus, a se, ab altero, ab utroq; uerax pater, ueritas filius, ueritas spiritussanctus. Vna ergo pater logos paracletusq; essentia, una uirtus, una beatitudo, una bonitas, a quo, per quem, & in quo beata sunt omnia.

¶ Continuatio eiusdem. cap 32

DEus uera & summa uita, a quo, per quem, & in quo uiuunt omnia quæcunq; uere & beate uiuunt. Deus bonum & pulchrum, a quo, per quem, & in quo bona & pulchra sunt omnia quæcũq; bona & pulchra sunt. Deus cuius nos fides excitat, spes erigit, charitas iungit. Deus qui te peti iubes & inueniri facis & pulsanti aperis. Deus a quo auerti cadere est, ad quẽ conuerti surgere est, in quo manere consistere est. Deus quẽ nemo amittit, nisi deceptus nemo quærit nisi admonitus, nemo inuenit nisi purgatus. Deus quem nosse uiuere, cui seruire regnare est, quem laudare salus & gaudiũ animæ est. Te labijs & corde om-

niq; qua valeo uirtute laudo, benedi-
co atq; adoro, tuæq; clementiæ & bo-
nitati uniuersis beneficijs tuis gratias
refero & hymnũ tuæ gloriæ cano. San
ctus, sanctus, sanctus. Te inuoco bea
ta trinitas, ut uenias in me & templũ
me facias dignũ gloriæ tuæ. Rogo pa-
trem per filiũ. Rogo filiũ per patrem.
Rogo spiritũ sanctum per patrem & fi
lium, ut omnia uitia elongentur a me
& omnes sanctæ uirtutes plantentur
in me. Deus immense a quo omnia,
per quem omnia, in quo omnia facta
sunt uisibilia & inuisibilia, qui opera
tua extra circundas, & intra reples, su-
pra regis & infra fers, custodi me opus
manuum tuarum in te sperantem, &
in tua solũmodo misericordia confi-
dentẽ. Custodi me quæso hic & ubiq;,
nunc & semper, intus & foris, ante, re-
tro, supra & infra, circumcirca, ita ut
in me nullus pateat locus insidijs ini-
micorum. Tu es deus omnipotẽs custos
& protector omniũ in te sperantium,
sine quo nemo est tutus nemo de peri
culis liberatus. Tu es deus & non est
alius deus præter te, neq; in cœlo sur-

ſum neq; in terra deorſum, qui facis magna & mirabilia & inſcrutabilia, quorum non eſt numerus. Te decet laus te decet honor, te decet hymnus tibi omnes angeli tibi cœli & vniuerſæ poteſtates hymnos dicunt, & laudes indeſinenter concinunt, utpote creatori creaturæ domino ſerui/regi milites te ſanctam & indiuiduam trinitatē omnis creatura magnificat omnis ſpiritus laudat.

¶ Laus dei affectuoſiſſima. cap. 33.

Tibi ſancti & humiles corde tibi ſpiritus & animæ iuſtorum tibi omnes ſuperni ciues & cuncti beatorum ſpirituum ordines gloriam & honorem ſuppliciter adorantes cōcinūt ſine fine. Laudant te domine illi ſuperni ciues magnifice & honorabiliter. Laudat te homo magna portio creaturæ tuæ. Sed & ego peccator homūtio deſiderio magno cupio te laudare / amare te cupio amore præcipuo. Deus meus, vita mea, fortitudo mea, & laudatio mea dignare me laudare te. Da mihi lumen in corde, verbum in ore, vt cor meum meditetur

gloriam tuam, & lingua mea tota die cantet laudes tuas. Sed quia non est pulchra laus in ore peccatoris & quia vir pollutis labijs ego sum, munda obsecro cor meũ ab omni inquinamento/sanctifica me sanctificator omnipotens interius & exterius & fac me dignum laudibus tuis. Suscipe benigne & acceptabiliter de manu cordis & de mentis amore, suscipe sacrificium labiorum meorum fiatq; acceptabile in conspectu tuo, & ascendat ad te in odorem suauitatis. Memoria tua sancta & dulcedo tua beatissima possideat totam animam meam, atq; in inuisibilium amorem rapiat eam, transeat de visibilibus ad inuisibilia, de terrenis ad cœlestia, de temporalibus ad æterna, transeat & videat visionem mirabilem. O æterna ueritas & uera charitas & chara æternitas, tu es deus meus, ad te suspiro nocte ac die tibi inhio, tibi intendo ad te peruenire desidero, qui nouit te/nouit ueritatem, nouit æternitatem. Tu ueritas super omnia p̃sides, quẽ uidebimus sicut es, cum pertrãsierit hæc uita cæca

& mortalis, in qua dicitur nobis, ubi est deus tuus? Et ego dico, deus meus ubi es? Respiro in te paululũ cum effundo super te animã meam, in uoce exultationis & confessionis soni epulantis & festiuitatẽ celebrantis, & adhuc tristis est, quia relabitur & fit abyssus, uel quin potius sentit se adhuc esse abyssum. Dicite ei, fides mea quam accendisti in nocte ante pedes meos. Quare tristis es anima mea & quare conturbas me? spera in deo, lucerna pedibus meis uerbum eius. Spera & persevera donec pertranseat nox mater iniquorum, donec pertranseat ira dei cuius fuimus aliquando filij (Fuimus enim aliquando tenebræ) donec transeant istæ penitus quarum residua adhuc trahimus in corpore propter peccatum mortuo, donec aspiret dies & inclinentur umbræ. Spera in domino mane astabo & contemplabor / semperq; confitebor ei. Mane astabo & uidebo salutare uultus mei deũ meum, qui uiuificat mortalia corpora nostra propter inhabitantẽ spiritum eius in nobis, ut iam simus lux, dũ adhuc spe

salui facti sumus, & filij lucis, & filij diei, non noctis/neq; tenebrarum. Fuimus enim aliquando tenebræ/nunc autem lux in te deus noster, & tamen adhuc per fidem necdũ per speciem. Spes quæ videtur non est spes. Laudãt te domine illi populi angelorũ tuorũ immortales/& glorificant nomen tuum cœlestes virtutes, quæ non habẽt opus legere hãc scripturam nostram, & cognoscere te sanctam & indiuiduã trinitatem. Vident enim faciẽ tuam semper & ibi legunt sine syllabis temporũ, quid velit æterna voluntas tua, legunt, eligunt & diligunt/semperq; legunt & nunq̃ præterit id quod legũt. Eligendo & diligẽdo, legunt ipsam immutabilitatẽ consilij tui, & non clauditur codex eorum nec plicabitur liber eorũ quoniam tu ipse illis hoc es & eris in æternum. O beatæ nimiũ illæ cœlorũ virtutes quæ laudare te possũt sancte & purissime, cum nimia dulcedine, & ineffabili exultatione, inde laudant vnde gaudent quia semper vidẽt vnde gaudere valeant & laudare. Nos vero mole carnis pressi, & procul a

vultu tuo in hac peregrinatione positi, atq; per mundanas varietates distenti, digne laudare neqmus/laudamus tamen per fidem non per speciē, illi vero angelici spiritus per speciem non per fidē. Hoc enim caro facit vt multo aliter laudemus q̃ illi. Sed licet diuersis modis laudes dicamus, tu tamen vnus es deus creator omnium cui sacrificium laudis in cœlo & in terra offertur, peruenturi tamē misericordia tua ad eorum consortium cū quibus te semper videbimus & sine fine laudabimus Tribue domine, vt donec in hoc fragili corpore positus sum laudet te cor meū, laudet te lingua mea, & omnia ossa mea dicant, domine qs similis tui? tu es deus omnipotens, quem trinum in personis & vnum in substantia deitatis colimus & adoramus, patrē ingenitum, filium de patre vnigenitum, spiritū sanctū de vtroq; procedentem, & in vtroq; permanentem, sanctam & indiuiduam trinitatē vnum deum omnipotētem, qui cum non essemus, potenter fecisti nos, & cum perditi fuissemus culpa nostra,

pietate & bonitate tua mirabiliter recuperasti nos, ne sinas non esse ingratos obsecro tantis beneficijs / & indignos tam multis miserationibus. Te deprecor, supplico, & rogo, auge fidē, auge spem, auge charitatem. Fac nos per ipsam gratiā tuam semper in fide stabiles, & in opere efficaces, vt per fidem rectam, & condigna fidei opera / ad vitam te miserante perueniamus æternam, vt ibi videntes gloriam tuā sicuti est, adoremus maiestatē tuam, & dicamus pariter, quos dignos feceris videre gloriam tuam Gloria patri qui creauit nos, gloria filio qui redemit nos, gloria summæ & indiuiduæ trinitati, cuius opa insuperabilia sunt cuius imperium sine fine manet. Te decet laus, te decet hymnus, tibi debetur omnis honor, tibi benedictio & claritas, tibi gratiarum actio, tibi honor, virtus, & fortitudo deo nostro, in secula seculorum. Amen.

¶ Deplorat anima sancta imperfectū suum. cap. 34.

IGnosce domine, ignosce pie, ignosce & miserere, parce ignorantiæ

meæ, & multæ imperfectioni meæ. Noli me tanq̃ temerarium reprobare quod audeam seruus vtinam vel bonus, & non etiam inutilis & malus, & ideo valde malus, quia te omnipotentem deum nostrũ, terribilem & nimis metuendum sine cordis contritione & lachrymarum fonte sine reuerentia debito & tremore, laudo benedico atq; adoro. Si enim angeli te adorantes & laudantes tremunt mira exultatione repleti, ego peccator dum tibi assisto, laudes dico, sacrificiũ offero/ cur non corde paueo, vultu palleo, labijs tremo, toto corpore inhorresco, sicque obortis lachrymis corã te indesinenter lugeo? Volo, sed non valeo, quia nequeo quod desidero. Hinc enim mecum vehementer admiror, dum te nimis terribilem oculis fidei cerno Sed quis hoc sine opere gratiæ tuæ? vniuersa enim salus nostra, magna misericordia tua. Miserum me, quomodo sic insensata facta est anima mea, vt non terreatur terrore nimio, dũ stat ante deum, & suas illi laudes decãtat? Miserum me, quomodo sic induruit

cor meum, vt oculi mei indesinenter
non producant flumina lachrymarũ,
dum conseruus sermocinatur coram
domino suo, homo cum deo, creatu-
ra cum creatore, qui factus ex limo,
cum eo qui omnia fecit ex nihilo? Ec-
ce domine pono me ante te, & quid in
secretis de me sentio, fraternis aurib'
non taceo. Tu diues in misericordia,
& largus in præmijs da mihi de bonis
tuis vt ex eis seruiam tibi. Non enim
aliũde possumus seruire neq; tibi pla-
cere, nisi de tuo munere. Confige quæ-
so timore tuo carnes meas, lætetur
cor meum vt timeat nomen tuum.
Vtinam sic te timeret peccatrix ani-
ma, quomodo vir ille sanctus qui di-
xit. Semper enim quasi tumentes su-
per me fluctus timui deum. Dator
enim omniũ bonorũ deus, da mihi in-
ter laudes tuas fontem lachymarum,
simul cum cordis puritate & mentis
iubilatione, vt perfecte diligens & di-
gne te laudans, ipso cordis palato sen
tiam, gustem & sapiam, q̃ dulcis & sua
uis es domine, sicut scriptum est. Gu-
state & videte, quoniam suauis est do-

minus, beatus vir qui sperat in eo, beatus populus qui scit iubilationẽ, beatus vir cuius est auxilium abs te, ascẽsiones in corde suo disposuit in valle lachrymarũ, in loco quem posuit. Beati mundo corde, quoniã ipsi deũ videbunt, beati qui habitant in domo tua domine, in secula seculorum laudabunt te.

¶Formula pulchra cordialissimæ orationis. cap. 35.

IEsu nostra redemptio/amor & desiderium, deus de deo, adesto mihi famulo tuo. Te inuoco/ad te clamo clamore magno in toto corde meo. Te inuoco animam meam, intra in eam & coapta eam tibi, vt possideas eam sine ruga, sine macula. Mundissimo nãq; domino munda debetur habitatio. Sanctifica ergo me vas tuum quod fecisti, de malitia euacua, imple de gratia & plenum conserua, ita vt dignum habitationis tuæ efficiar templum hic & in perpetuũ. Dulcissime benignissime, amãtissime/charissime potentissime, desideratissime, pretiosissime, amabilissime, pulcherrime, tu

melle

melle dulcior, lacte & niue cādidior, nectare suauior, gēmis & auro pretiosior, cunctisq; terrarum diuitijs & honoribus mihi charior, quid dico deus meus vna spes mea, tam grandis misericordia mea, quid dico dulcedo felix & secura/quid dico dum talia dico? Dico quod valeo, sed non dico quod debeo, vtinā possem talia dicere qualia illi hymnidici angelorum chori. O q̄ libenter in tuis laudibus totum effunderem. O q̄ deuotissime illa cœlestis melodiæ cantica ad laudem & gloriā nominis tui in medio ecclesiæ infatigabilis perorarem. Sed quia talia non possum, nunquid tacebo? Væ tacentibus de te, qui ora mutorū resoluis, & linguas infantiū facis disertas. Væ tacentibus de te quoniam ipsi loquaces muti sunt, cū non tuas laudes dicunt. Quis digne te laudare potest? O ineffabilis virtus & sapiētia patris. Et quoniā nulla inuenio verba quibus te sufficienter valeam explanare, cunctipotens, & omniscium verbum, dicam interim quod valeo, donec iubeas me venire ad te, vbi possim dicere

quod te decet, & me oportet. Et ideo suppliciter rogo, vt non respicias tantum ad id quod modo dico, sed ad id quod dicere opto. Cupio enim desiderio magno, de te loqui, quod oportet & decet quia te decet laus / te decet hymnus, tibiq; debetur omnis honor. Scis ergo occultorum cognitor deus, quoniam cœlo, terra & omnibus quæ in ea sunt, tu mihi acceptior, tu mihi amabilior es, diligo enim te super cœlum & terram & cætera omnia quæ in eis sũt / imo (nisi amore nominis tui) q̃ transitoria sunt, proculdubio amanda non sunt Amo te deus meus amore magno, magisq; te amare cupio. Da mihi vt amem te semper quantũ volo, quantum debeo, vt tu solus sis tota intentio mea te mediter per dies sine cessatione, te sentiam per soporẽ in nocte, te alloquatur spiritus meus, tecum fabuletur mens mea. Lumine sanctæ visionis illustretur cor meum, vt te rectore, te duce, ambulem de virtute in virtutem, tandemq; videam te deum deorum in Sion, nũc quidem per speculum in ænigmate, tunc autem fa

cie ad faciem, vbi cognoſcam te ſicut & cognitus ſum. Beati mundo corde quoniam ipſi deum videbunt. Beati qui habitant in domo tua domine, in ſecula ſeculorum laudabunt te. Rogo itaque te domine per omnes miſerationes tuas, quibus de morte æterna liberati ſumus, mollifica cor meum, durum & lapideum ſaxeum & ferreum tua ſacratiſſima & potenti vnctione, & fac me per ignem cõpunctionis corã te, omni hora, hoſtiã viuam fieri Fac me in tuo conſpectu cor contritum & humiliatum ſemper habere cum lachrymarum abundantia. Fac me ex tui deſiderio huic mundo funditus extingui & tranſeuntium rerum obliuiſci præ magnitudine timoris & amoris, vſque adeo vt de temporalibus non lugeã, nec gaudeã nec metuam aliquid temporale nec diligam/ nec blandis corrumpar, nec aduerſis concutiar. Et quia tua valida eſt vt mors dilectio, abſorbeat quæſo mentẽ meam ab omnibus quæ ſub cœlo ſunt ignita & melliflua vis amoris tui, vt tibi ſoli inhæream, ſolaque tuæ ſuauitatis memoria pa

 46

ſcar. Deſcendat domine, deſcēdat precor, deſcendat in cor meū odor tuus ſuauiſſimus & ingrediatur amor tuus mellifluus, veniat mihi tui ſaporis mira & inenarrabilis fragrantia, quæ ſempiternas in me ſuſcitet concupiſcentias, & ex corde meo perducat venas aquæ ſalientis in vitam æternam. Immenſus es domine, & ideo ſine menſura debes amari & laudari ab his quos tuo pretioſo ſanguine redemiſti. Amator hominū benigniſſime, clementiſſime domine, & æquiſſime iudex, cui omne iudiciū dedit pater ſapientiſſimo æquitatis iudicio, diſcernis hoc rectum & iuſtum eſſe, vt filij huius ſeculi noctis & tenebrarum præſtantiori deſiderio, virtute atq; ſtudio, diligant & quærant perituras diuitias, & fugitiuos honores, quā nos ſerui tui diligamus te deum noſtrum per quē facti, & redempti ſumus. Si enim homo hominem tanta diligit dilectione, vt alter alterum vix patiatur abeſſe, ſi ſponſa ſponſo, tanto conglutinatur mentis ardore, vt præ magnitudine amoris, nulla perfrui valeat re-

quie, chari sui absentiam non sine magno mœrore ferens, qua ergo dilectione, quo studio, quo feruore / anima quā desponsasti tibi fide & miserationibus, debet diligere te verum deum & pulcherrimum sponsum, qui nos sic amasti & saluasti, qui pro nobis tot tanta, & talia fecisti? Quanq̄ autē hæc infima habeant suas delectationes suosq; amores, non tamen tali modo delectant sicut tu deus noster. In te enim delectatur iustus, quia amor tuus suauis est, & quietus, nā pectora quæ possides dulcedine & suauitate & trāquillitate reples. Econtra amor seculi & carnis / anxius est, & perturbatus. Animas certe quas ingreditur, quietas esse non patitur. Semper enim suspitionibus & perturbationibus, varijsq; timoribus solicitat eas. Tu itaque es delectatio rectorum, & merito, qui es enim valida est apud te & imperturbabilis vita. Qui intrat in te bone domine intrat in gaudium domini sui, & non timebit amplius, sed habebit se optime in optimo loco dicens. Hæc requies meā in seculum seculi, hic ha-

bitabo quoniam elegi eam. Et illud. Dominus regit in me & nihil mihi deerit in loco pascuæ ibi me collocauit. Dulcis CHRISTE, bone Iesu, reple semper quæso cor meum inextinguibili dilectione tui, continua recordatione tui, adeo vt sicut flāma urens totus ardeam in tui amoris dulcedine, quem & aquæ multæ in me nunq̄ possint extinguere. Fac me dulcissime domine amare te & desiderio tui deponere pondus omnium carnaliū desideriorum, & terrenarum concupiscentiarum grauissimā sarcinam, q̄ impugnant & aggrauant miseram animam meam, vt post te expeditus, in odore vnguentorū tuorum currens vsq; ad tuæ pulchritudinis visionem efficaciter satiandus quā totius te quoq; duce merear peruenire. Duo enim amores, alter bonus, alter malus, alter dulcis, alter amarus, non se simul in vno capiunt pectore. Et ideo si quis præter te aliud diligit, non est charitas tua deus ī eo, amor dulcedinis & dulcedo amoris, amor non crucians, sed delectans, amor syncere & caste permanens in se

culum seculi, amor qui semper ardes & nunq̃ extingueris. Dulcis Christe/ bone Iesu, charitas deus meus, accende me totum igne tuo, amore tuo suauitate & dulcedine tua, iocunditate & exultatione tua, voluptate & concupiscentia tua, quæ sancta, & bona & casta & munda, & tranquilla & secura est, vt totus dulcedine amoris tui plenus, totus flamma charitatis tuæ succensus, diligã te deum meum, ex toto corde meo, totisq; medullis præcordiorum meorũ, habẽs te in corde/in ore & præ oculis meis semper & vbiq;, ita vt nullus pateat ĩ me locus adulterinis amoribus. Audi deus meus. Audi lumen oculorũ meorũ. Audi quæ peto, & da quæ petam vt audias Pie & misericordissime domine/ne efficiaris mihi inexorabilis propter peccata mea, sed ꝓpter bonitatẽ tuã suscipe preces serui tui/& da mihi effectũ petitionis meæ & desiderij mei, intercedente & orante & impetrante gloriosa virgine genitrice tua Maria domina mea cũ omnibus sanctis tuis. Amen.

¶ Alia eiusdẽ spiritus formula. ca. 36

CHriste domine, verbũ patris, qui uenisti in hunc mundum peccatores saluos facere, rogo te per indulgentissima misericordiæ tuæ viscera, emenda vitam meam, meliora actus compone mores/tolle quod mihi nocet & tibi displicet, & da quod nosti tibi placere, mihi prodesse. Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine, nisi tu solus? Tu es deus omnipotens infinitæ pietatis, qui iustificas impios, & viuificas mortuos propter peccatum, qui mutas peccatores/& non sunt. Tolle ergo de me quicquid tibi displicet in me, imperfecta enim mea plurima vident oculi tui. Mitte quæso manum pietatis tuæ in me, & tolle de me quicquid offendit oculos pietatis tuæ in me. Coram te domine est sanitas, & infirmitas mea. Illam precor serua, istam sana. Sana me domine & sanabor, saluum me fac & saluus ero, tu qui infirma sanas & sanata conseruas, tu qui solo nutu tuo restauras diruta & collapsa Si enim dignaris in agro tuo, corde meo serere bonum semen, necesse

est ut manu pietatis tuæ spinas prius euellas uitiorum meorum. Dulcissime, benignissime, amantissime, charissime, desideratissime, amabilissime, pulcherrime, īfunde obsecro multitudinem dulcedinis tuæ, & charitatis tuæ pectori meo, ut nihil terrenū, nihil carnale desiderem uel cogitem, sed te solum amem, te solum habeā in corde & in ore meo. Scribe digito tuo in pectore meo dulcem memoriam tui melliflui nominis, nulla unq̄ obliuione delendā. Scribe in tabulis cordis mei uoluntatē tuā, & iustificationes tuas, ut te immēsæ dulcedinis dominum, & præcepta tua semper & ubiq; habeā præ oculis meis. Succende mentem meam igne illo tuo, quē misisti in terram, & uoluisti uehementer accendi, ut sacrificium spiritus contribulati, & cordis contriti obortis lachrymis quotidie offerā tibi. Dulcis Christe, bone Iesu, sicut desidero, sicut tota mente mea peto, da amorem tuum sanctum & castū, qui me repleat, teneat, totumq; possideat, & da mihi euidens signum amoris tui irriguum

lachrymarũ fontem iugiter emanantẽ vt ipsæ quoq; lachrymæ, tuũ in me testentur amorem, ipsæ prodant, ipsæ loquantur, quantum te diligit anima mea, dũ præ nimia dulcedine amoris tui nequit se a lachrymis continere. Reminiscor pie domine illius bonæ mulieris Annæ, quæ ad tabernaculũ rogatura pro filio venit, de qua scriptura refert, ꝙ vultus eius post lachrymas & preces non sunt amplius in diuersa mutati. Sed memor tantæ virtutis tantæq; constantiæ, dolore torqueor & verecundia confundor, quia me miserũ nimis deorsum iacere intueor. Si enim ita fleuit & in fletu perseuerauit mulier quæ quærebat filiũ, quomodo plangere & in planctu persistere debet anima mea quæ quærit & amat deum, & ad eum peruenire desiderat? Quomodo gemere ac flere debet talis anima quæ quærit deum die ac nocte, quæ præter Christũ nil vult amare? Mirum quippe est si iam non factæ sunt ei lachrymæ suæ panes die ac nocte. Respice ergo & miserere mei, quia dolores cordis mei multi-

plicati sunt. Da mihi consolationem tuam cœlestem, & noli spernere peccatricem animam pro qua mortuus es. Da mihi quæso lachrymas ex toto affectu internas, quæ peccatorum meorum possint soluere vincula, & cœlesti iocunditate semper repleant animam meam. Si nō cū veris & perfectis monachis, quorum vestigia nequeo imitari/saltem cum deuotis mulieribus quantulamcunq; portionem in regno tuo merear adipisci. Venit quoq; mihi in mentē alterius mulieris deuotio mira, quæ te in sepulchro iacentē pio amore quærebat, quæ recedentibus discipulis de sepulchro nō recedebat/ quæ sedebat ibi tristis & mœrēs, & diu multumq; flebat, & surgens multis lachrymis iteꝝ iterūq; antra deserti sepulchri vigilantibus oculis explorabat, si forte alicubi te videre posset, quē feruenti desiderio quærebat. Iam certe semel & iteꝝ ingressa, sepulchrū viderat, sed nimium amanti non satis erat, virtus enim boni operis perseuerantia est. Et quia præ cæteris dilexit, diligendo fleuit, & flendo quæsiuit, &

quærendo perseuerauit, ideo prima omnium te inuenire, te videre, te alloqui/meruit. Et non solum hoc/sed etiam ipsis discipulis gloriosæ resurrectiõis tuæ prænuncia extitit, te præcipiente & clementer monente. Vade dic fratribus meis vt eant in Galilæam, ibi me videbunt. Si ergo ita fleuit & in fletu pseuerauit mulier, quæ viuentem cũ mortuis quærebat, quæ te manu fidei tãgebat, quomodo plangere & in planctu persistere debet anima quæ te redemptorem suum iam cœlo præsidentem, & vbiq; regnantem, corde credit, ore confitetur? Quomodo ergo gemere & flere debet talis anima / quæ te toto corde diligit, teq; toto desiderio videre concupiscit? Solum confugiũ & vnica spes miserorum, cui nunquã sine spe misericordiæ supplicatur/præsta mihi hãc gratiam, propter te & propter nomen sanctum tuum, vt quoties de te cogito, de te loquor, de te scribo, de te lego, de te confero, quoties tui reminiscor, tibi assisto /laudes, preces & sacrificium offero, toties obortis la-

chrymis in conspectu tuo copiose &
dulciter fleam, ita vt efficiantur mihi
lachrymæ meæ panes die ac nocte.
Tu quidem Rex gloriæ & omnium
virtutum magister docuisti nos ver-
bo & exemplo, gemere & flere dicens.
Beati qui lugent, quoniam ipsi con-
solabuntur. Tu fleuisti defunctum a-
micum, & lachrymatus es valde su-
per perituram ciuitatem. Rogo te
bone Iesu per illas benignissimas la-
chrymas tuas, & per omnes misera-
tiones tuas quibus mirabiliter nobis
perditis subuenire dignatus es, da mi
hi gratiam lachrymarum quam mul-
tum desiderat & appetit anima mea,
quia sine dono tuo non possum ha-
bere eam, sed per spiritum sanctum
tuum, qui dura corda peccatorum
mollit & ad fletū compungit. Da mi-
hi gratiam lachrymarum sicut dedisti
patribus nostris/quorum vestigia de-
beo imitari, vt plangam me in om-
ni vita mea, sicut ipsi se planxerunt
nocte ac die. Propter merita & o-
rationes eorum qui tibi placuerunt
& deuotissime seruierunt, miserere

mei miserrimi & indigni serui tui, & da mihi gratiã lachrymarum. Da mihi irriguum superius & irriguum inferius, vt sint mihi lachrymæ meæ panes die ac nocte, efficiarq; in cõspectu tuo deus meus per ignem cõpunctionis holocaustum pingue, & medullatum, mactor totus in ara cordis mei, & tanquã pinguissimum holocaustum assumar tibi in odorem suauitatis. Da mihi dulcissime fontẽ irriguum, fontẽq; perspicuum, in quo lauetur assidue istud inquinatũ holocaustum. Licet enim me totum tibi obtulerim opitulante gratia tua, in multis tamen quotidie offendo propter nimiam fragilitatem meam. Da ergo mihi lachrymarum gratiã benedicte & amabilis deus, præcipue ex multa dulcedine amoris tui, & cõmemoratione misericordiarũ tuarum, præpara hanc mẽsam famulo tuo in conspectu tuo, & da mihi eam in potestatẽ, vt quoties volo satier ex ea. Tribue pro pietate & bonitate tua, vt iste calix tuus inebrians & præclarus satiet sitim meã, vt inhiet tibi spiritus meus, & ardeat mẽs mea

in amore tuo, oblitus vanitatis & miseriæ. Audi deus meus, audi lumen oculorum meorum, audi quæ peto, & da vt petam quod audias. Pie & exorabilis domine, ne efficiaris mihi inexorabilis propter peccata mea, sed propter bonitatem tuam suscipe preces serui tui, & da mihi effectũ petitionis meæ & desiderij mei, precibus & meritis gloriosæ virginis Mariæ dñæ meæ, & omnium sanctorum Amen.

¶ Altera item eleuati ꝑfecto hominis precatio. cap. 37.

O Domine mi Iesu prædilecte, Iesu optime, maxime/ qui mori dignatus es propter peccata nostra, & resurrexisti propter iustificationẽ nostram, rogo te per gloriosam resurrectionẽ tuã, resuscita me de sepulchro vitiorum & peccatorum meorum omnium & da mihi quotidie partẽ in resurrectio ne prima, vt in resurrectione tua merear veraciter percipere portionem. Dulcissime, benignissime, amantissime/ charissime/ pretiosissime, desideratissime, amabilissime, pulcherrime ascendisti in cœlum cũ triũpho gloriæ

tuæ & sedes ad dexterā patris rex potentissime, trahe me sursum ad te/vt curram post te, in odore vnguentorum tuorum, curram & non deficiam te trahente, te ducente, me currente, trahe os sitientis te animæ in superna fluenta æternæ satietatis, imo trahe me ad te fontē viuū, vt inde pro captu meo bibā, vnde semper viuam, deus meus vita mea. Tu enim dixisti ore tuo sancto & benedicto. Si quis sitit veniat ad me & bibat. Fons vitæ da sitienti animæ semper bibere ex te, vt secundum sanctam & veridicam promissionem tuā de ventre meo fluant aquæ viuæ. Fons uitæ reple mentem meam torrente uoluptatis tuæ, & inebria cor meum sobria ebrietate amoris tui, ut obliuiscar quæ uana sunt & terrena, & te solum iugiter habeam in memoria mea / sicut scriptum est. Memor fui dei & delectatus sum. Da mihi spiritum sanctum tuū quem significabant illæ aquæ quas sitientibus daturum te promiseras. Da quæso toto desiderio, & omni studio tendere quo te ascendisse post resurrectionē die quadragesimo

dragesimo

dragesimo credimus, vt in præsenti quidem miseria solo tenear corpore, tecum autē sim cogitatione semper & auiditate, ut ibi sit cor meum, ubi tu es thesaurus meus desiderabilis, & incomparabilis multumq; amabilis. In hoc enim magno huius uitæ diluuio ubi circunstātibus agitamur procellis, non inuenitur fida statio & locus eminentior, ubi pes columbæ ualeat aliquatenus requiescere, nusquam tuta pax, nusquam secura quies, ubiq; bella & lites, ubiq; hostes, foris pugnæ, intus timores. Et quia altera pars sumus cœli, altera terræ, corpus quod corrumpitur, aggrauat animam. Idcirco animus meus socius & amicus meus fatigatus de via veniens, languet & iacet discissus atq; laceratus, ab his quas pertransierat vanitatibus, esurit & sitit valde, & non habeo quod ponam ante illum, quia pauper sum & mendicus. Tu domine deus meus diues omnium bonorum / & dapium supernæ satietatis opulentissime largitor, da lasso cibum, collige dispersum, redintegra

ſciſſum. En ſtat ad oſtium & pulſat, obſecro per viſcera miſericordiæ tuæ, quibus viſitaſti nos oriens ex alto, aperi pulſanti miſero manũ pietatis tuæ, & iube propitiabili dignatione, vt ingrediatur ad te, requieſcat in te, reficiatur de te viuo cœleſtiq; pane, quo ſatiatus, reſumptiſq; viribus ad ſuperiora conſcendat / & de hac valle lachrymarum pēna ſancti deſiderij raptus, ad cœleſtia regna volitet. Aſſumat domine, aſſumat rogo ſpiritus meus pēnas vt aquilæ & volitet & non deficiat volet & perueniat vſq; ad decorē domus tuæ, & locũ habitationis gloriæ tuæ, vt ibi ſuper menſam refectionis ciuium ſupernorũ paſcatur de occultis tuis in loco paſcuæ tuæ, iuxta fluenta pleniſſima, requieſcat in te deus meus cor meũ, cor mare magnum, tumens fluctibus. Tu qui imperaſti ventis & mari & facta eſt tranquillitas magna, veni & gradere ſuper fluctus cordis mei, vt tranquilla & ſerena fiant omnia mea, quatenus vnũ bonũ meum amplectar te, & dulce lumen oculorũ meorũ contempler te ſine tumultuan

tium cogitationũ cæca caligine. Confugiat domine mens mea sub vmbra alarũ tuarũ ab æstibus cogitationũ huius seculi, vt in tui refrigerij temperamento absconsa, lætabunda cantet & dicat. In pace inidipsum dormiã & requiescam. Dormiat obsecro domine deus me⁹, dormiat memoria mea ab omnibus malis, iniquitatẽ odiat/iustitiam diligat. Quid enĩ pulchrius quidue dulcius q̃ inter tenebras huius vitæ multasq; amaritudines, diuinæ dulcedini inhiare & æternæ beatitudini suspirare, illic teneri mente, vbi vera habere gaudia certissimum est? Dulcissime, amantissime benignissime/charissime preciosissime, desideratissime, amabilissime pulcherrime quando te videbo? quando apparebo ante faciẽ tuam? quando satiabor de tua pulchritudine? quando educes me de hoc carcere tenebroso, vt confitear nomini tuo, ita vt deinceps non compungar? Quando transibo in illã admirabilẽ, & pulcherrimã domũ tuam vbi personat vox lætitiæ, & exultationis in tabernaculis iustorũ? Beati qui habitant

in domo tua domine, in secula seculorum laudabunt te. Beati & vere beati, quos elegisti & assumpsisti in illam cœlestem hæreditatem. Ecce sancti tui domine florent ante te sicut liliũ. Replentur enim ab vbertate domus tuæ & torrente voluptatis tuæ potas eos, quoniam tu es fons vitæ & in lumine tuo vident lumen, vsq; adeo, vt ipsi videlicet lumen illuminatũ per te deũ illuminantẽ sicut sol effulgeant in cõspectu tuo. O q̃ mira, q̃ pulchra, q̃ acceptabilia sunt domus tuæ, habitacula domine virtutũ, concupiscit intrare in ea peccatrix anima mea. Domine dilexi decorẽ domus tuæ & locum habitationis gloriæ tuæ. Vnã petij a domino, hanc requirã, vt inhabitẽ in domo domini, omnibus diebus vitæ meæ. Quẽadmodũ ceruus desiderat ad fontes aquarũ / ita desiderat anima mea ad te deus meus. Quando veniã & apparebo ante faciẽ tuã? quando videbo deũ meũ, quẽ sitit anima mea? quando videbo eũ in terra viuentiũ? In ista enim terra morientiũ videri nõ potest mortalibus oculis. Quid faciã

miser ego grauedine cōpedis mortali
tatis meæ constrictus? quid faciā? Dū
sumus in corpore ꝑegrinamur a deo.
Non habemus hic manentē ciuitatē,
sed futurā inquirimus. Noster autem
municipatus in cœlis est. Hei mihi,
quia incolatus meus prolongatus est,
habitaui cū habitantibus Cedar, mul-
tum incola fuit aīa mea. Quis dabit
mihi pennas sicut columbæ & volabo
& requiescā? Nihil mihi tā dulce q̄ cū
domino meo esse. Mihi aūt adhærere
deo bonū est. Da mihi domine donec
his fragilibus assisto mēbris tibi adhæ
rere, sicut scriptū est. Qui adhæret do-
mino vnus spiritus est cum eo. Præbe
mihi rogo contēplationis pēnas, qui-
bus indutus ad te volitem sursum. Et
quia oē sinistrum deorsum iacet, tene
mentē meā, ne ad ima tenebrosæ val-
lis corruat, ne interueniēte vmbra ter
re a te vero iustitiæ sole separetur, &
obducta tenebris nebulæ ꝓhibeatur
alta respicere. Iccirco sursum tendo
ad pacis gaudia, lucisq; delectabilē &
serenissimū statū. Tene cor meū ma-
nu tua, qa sine te ad altiora nō rapitur

Illuc festino vbi summa pax regnat & iugis tranquillitas rutilat. Tene & tege spiritũ meũ, & assume illũ secundũ voluntatẽ tuam/vt te duce ascẽdat in illã regionẽ vbertatis, vbi pascis Israel in æternum pabulo veritatis, vt ibi vel rapida cogitatiõe attingat te summã sapientiã super oĩa manentẽ cuncta transeuntẽ & oĩa gubernantẽ. Sed volitanti ad te animæ multa sunt quæ obstrepunt. Iussu tuo domine conticescant mihi omnia. Ipsa sibi aĩa mea sileat, oĩa pertranseat, oĩa quæ creata sunt transcendat a se, & perueniat ad te/atq; in te solo creatore omniũ oculos fidei figat tibi inhiet tibi intendat, te meditetur te contẽpletur te sibi ante oculos ponat, te sub corde reuoluat uerũ & summũ bonũ & gaudiũ sine fine mansurũ. Multæ deniq; sunt contemplationes, quibus aĩa deuota tibi mirabiliter pascitur sed in nulla earũ ita delectatur & requiescit aĩa mea, sicut in te & quando te solum cogitat & contẽplatur. Quã magna multitudo dulcedinis tuæ domine, quã mirabiliter inspiras cordibus amatorũ tuorũ,

q̃ mira suauitas amoris tui/quo per‑
fruuntur illi qui nihil p̃ter te diligunt
nihil quærunt nihil etiã cogitare con‑
cupiscunt. Felices illi quibus tu solus
spes es & omne opus eorũ oratio. Bea‑
tus qui sedet solitarius & tacet, & stat
super custodiã suã iugiter die ac nocte
vt adhuc in hoc fragili corpusculo po
situs, p̃libare ualeat aliquatenus dul‑
cedinẽ tuam Rogo te per illa salutife
ra vulnera tua quæ passus es in cruce
pro salute nostra, e quibus emanauit
ille pretiosus sanguis, quo sumus re‑
dempti, vulnera hanc animã meã pec
catricem, pro qua etiã mori dignatus
es, vulnera eam igneo & potẽtissimo
telo tuæ nimiæ charitatis. Viuus est enĩ
sermo dei & efficax, & penetrabilior
omni gladio anticipiti. Tu sagitta ele‑
cta & gladius acutissimus qui durum
scutum humani cordis penetrare tua
potentia vales/ confige cor meũ iacu‑
lo tui amoris vt dicat tibi anima mea
charitate tua vulnerata sum, ita vt ex
ipso vulnere amoris tui vberrime flu‑
ant lachrymæ die ac nocte. Percute
domine, percute obsecro hanc durissi

mam mentē meā pia & valida cuspide dilectionis tuæ, & altius ad intima penetra potenti virtute. Et sic de capite meo educ aquā immensam, & de oculis meis ve⁊ fontē lachryma⁊ iugiter manantem, ex nimio affectu & desiderio visionis pulchritudinis tuæ, vt lugeam die ac nocte, nullam in præsenti vita recipiens consolationē, donec te in cœlesti thalamo merear videre dilectum & pulcherrimū sponsum meum deū & dominū meū, vt ibi videns gloriosam/admirabilē, & pulcherrimam faciē tuam omni dulcedine plenā, cū his quos elegisti maiestate tua supplex adorē/& illic tandē cœlesti & ineffabili repletus iubilo æternæ exultatiōis, exclamē cū diligentibus te dicens. Ecce quod concupiui iā video, quod speraui iā teneo, quod desideraui iam habeo. Illi nāq; in cœlis iunctus sum, quē in terris positus tota virtute dilexi, tota charitate amplexus sum, cui toto amore inhæsi, ipsum laudo, benedico atq; adoro qui viuit & regnat deus in secula seculorum. Amen.

¶ Imploratio diuinæ misericor-

MIserere domine, miserere mihi miserrimo peccatori indigna agenti, & digna patienti, assidue peccanti, & tua flagella quotidie sustinenti. Si penso malum quotidie quod feci, non est tantum quod patior, grauius est quod cōmisi/leuius est quod tolero. Iustus es domine & rectum iudicium tuū, omnia iudicia tua iusta sunt & vera, iustus & rectus tu es domine deus noster, & non est vlla iniquitas in te. Non enim iniuste neq; crudeliter affligis nos peccatores omnipotens & misericors domine/qui cum non essemus, potenter fecisti nos, & cum perditi fuissemus culpa nostra, pietate, & bōitate tua mirabiliter reparasti nos. Scio & certus sum, q vita nostra non temerarijs motibus agitur, sed a te domino nostro disponitur & gubernatur. Vnde tibi cura est de omnib⁹, præcipue de seruis tuis qui totam spē suā posuerunt in sola misericordia tua. Iccirco obsecro & suppliciter rogo, vt non facias mihi secundū peccata mea quibus iram tuā merui, sed secūdum

magnam misericordiã tuã, quæ superat etiam peccata totius mundi. Tu domine qui exterius flagella irrogas, da semper interius in deficientem patientiam, ita vt laus tua non recedat de ore meo. Miserere mei domine miserere mei, & adiuua me sicut tu nosti quod mihi necesse est in corpore & in anima, scis enim omnia, potes omnia qui viuis in secula.

¶ Planctus hominis ad peiora collapsi. cap. 39.

DOmine Iesu fili dei qui ex passis in cruce manibus propter mortalium omniũ redẽptionẽ hausisti calicem passionis, mihi hodie præbere digneris auxiliũ. Ecce pauper venio ad te diuitem, miser ad misericordẽ, ne recedam vacuus vel contẽptus, esuriens incipio, ne desinã de te ieiunus, famelicus accedo, ne recedam impastus. Et si anteq̃ comedam suspiro, da vel post suspiria, vt comedam. In primis dulcissime Iesu corã magnificentia tuæ suauitatis cõfiteor aduersum me iniustitiam meã. Ecce domine in peccatis fui conceptus & natus, & tu

fligit

aia. Ecce

pergressæ

graue grauata

cui propriũ est

cere, dexteram tu

...ir,
...uiſci.
...ne, dolo-
...laris me.
...aciam miſerri-
...tutus ſolatio pro
...culoꝝ tuoꝝ. Heu

n
&
ti

mala mea nō obliuiſcar, aliena nō re quirā. Parce animæ meæ, parce malis meis, parce peccatis meis, parce criminibus meis. Viſita me infirmū, cura me ægrum, ſana me languentē & ſuſcita me mortuum. Da mihi domine cor quod te timeat, mentem quæ te diligat, ſenſum qui te intelligat, aures quæ te audiant, oculos qui te uideant. Miſerere mei deus miſerere mei, & reſpice me de ſede ſancta maieſtatis tuæ, & tenebras cordis mei radio ſplē doris tui illumina. Da mihi domine diſcretionem diſcernendi inter bonum & malum/ & concede vt ſenſum habeam peruigilem. Peto a te domine remiſſionē omnium peccatorū meorū per quam mihi fiat propitiatio in tempore neceſſitatis & anguſtiæ meæ. Sancta & immaculata virgo dei genitrix Maria, & mr̄ domini noſtri Ieſu Chriſti, interuenire pro me digneris apud illum cuius meruiſti effici templum. Sancte Michael, ſancte Gabriel, ſancte Raphael', ſancti Chori angelorū/ atque archangelorum, patriarcharū, atque prophetarum, apoſtolorum,

euangelistarum, martyrum, confesso-
rum, sacerdotum, leuitarum, monacho-
rum, uirginum, omniumque iustorum,
per illum qui uos elegit, & de cuius cō
tēplatione gaudetis, uos rogare præ-
sumo, ut ꝓ me culpabili ipsi deo sup-
plicare dignemini, quatenus de fauci-
bus diaboli, & de morte perpetua me
rear liberari. Largiri mihi digneris do
mine perpetuam uitā, secundū clemē
tiam, & benignissimam misericordiā
tuam. Da domine Iesu Christe sacer-
dotibus cōcordiam, regibus & princi-
pibus iuste iudicantibus tranqllitatē
& pacem. Oro domine ꝓ uniuersa san
cta ecclesia catholica, ꝓ uiris & fœmi-
nis/pro religiosis & secularibus, pro
omnibus rectoribus Christianorum/cū-
ctisque in te credētibus, qui pro amore
tuo sancto laborant, ut perseuerantiā
boni operis obtināt. Præsta domine
rex æterne uirginibus castitatē, deo di
catis cōtinentiam, cōiugatis sanctimo
niam, pœnitentibus indulgentiā, ui-
duis & orphanis sustentationē, paupe-
ribus ꝓtectionem, peregrinantibus re-
ditum, lugētibus cōsolationē, defun-

ctis fidelib. requiē sempiternā, nauigātibus in portū uenire salutis, optimis ut in bonitate semp consistant, bonis & mediocribus ut meliores fiant, praue agentibus & delinquētibus (ut ego miser sum) ut cito se corrigant. O dulciss. & misericordissime domine Iesu Christe, fili dei uiui, inter oēs & opera oīa me miserū peccatorē cōfiteor/ sed tu clementiss. & summe q omniū miserereris/ nō me patiaris a tua misericordia fieri alienum Et tu dñe rex regū, q inducias uiuēdi præstas, corrigēdi mihi deuotionē tribue, excita in me mētem quæ te requirat, te desideret, & te q es ubiq totus, trinus & unus, semp præ oībus amet, te timeat, tuamq uoluntatē faciat. Præcipue domine sancte pater deprecor q es benedictus, & gloriosus p oīa secula/ ut oēs qui mei memoriā faciunt in suis orationibus, & q indignis oratiōib[illegible]is se commendauerunt, & q mihi aliquod charitatis officium & pietatis studiū impenderunt, & illos qui consanguinitate ac cognationis affectu sunt mihi ppinq, tam illos qui nunc consistunt in corpo

re quam illos qui teguntur funere, misericorditer gubernare digneris ne pereant. Omnibus etiam Christianis uiuis adiutorium præstare digneris, & defunctis fidelibus absolutionem, & requiem sempiternam per æterna secula. Nec non & illud magnopere supplico domine (qui es α & ω) ut cum extrema dies mea, finisq; uitæ meæ aduenerit, tu mihi sis misericors iudex contra malignum accusatorem diabolum, & sis mihi perpetuus defensor aduersus insidias hostis antiqui, & in societatem angelorum omniumq; sanctorum, in sancto paradiso tuo me perseuerare facias, qui es benedictus in secula. Amen.

¶ Planctus fidelis animæ post Christum sponsum suum affectuosissimus. Cap. 41.

Domine Iesu Christe redemptio mea, misericordia mea, salus mea, te laudo, tibi gratias ago, quãuis ualde impares tuis bñficijs, q̃uis multũ exptes deuotionis, quãuis macras a desiderata piguedine dulcissimi tui affectus, tamẽ qualescunq; gratias, nõ

quales scio me debere, sed sicut potest conari, tibi psoluit anima mea. Spes cordis mei, virtus animæ meæ, compleat tua potentiss. dignitas, quod conatur mea tepidissima imbecillitas, vita mea tu, finis intentionis meæ. Et si nondum merui tantum quãtũ debitor sum amare, utiq; saltem desidero te amare quãtum debeo. Illuminatio mea tu uides conscientiam meã, quia domine ante te est oẽ desyderiũ meũ/ & tu donas si quid bene uult cõsciẽtia mea. Si bonum est dñe quod inspiras, imo quia bonum est, ut te uelim amare, da posse vt quantũ iubes tantum te merear amare, laudes & gratias offero ne sit mihi donũ tuũ infructuosum quod tua spõtanea dedisti volũtate, pfice quod icepisti, & dona quod me benigne pueniendo immeritũ desiderare fecisti. Cõuerte benignissime meũ torporẽ, in feruentissimũ tui amorẽ. Ad hoc clementissime tẽdit hæc orõ mea, hæc memoria & meditatio beneficiorũ tuorũ / vt accendas in me tui amorẽ. Tua me domine bonitas creauit, tua misericordia creatũ ab origi-

nali peccato mundauit, tua patientia post illam emundationē baptiſmi, in aliis peccatorũ ſordibus inuolutũ, hactenus tolerauit, nutriuit, & expectauit. Expectas tu bone domine correctionem, expectat anima mea ad pœnitēdum, ad bene uiuendũ tuæ gratiæ inſpirationē. Deus meus, creator meus, tolerator & nutritor meus, te ſitio te eſurio/te deſidero, ad te ſuſpiro & cōcupiſco, & ſicut pupillus benigniſſimi patris orbatus præſentia, flens & eiulans inceſſanter, eius dilectam faciem toto corde amplectitur, ſic ego nō quãtũ debeo, ſed q̄tũ queo memor paſſionis tuæ, memor alaparũ tuarũ; memor flagellorũ/memor uulnerum tuorũ, memor qualiter ꝑ me occiſus, qualiter cōditus, qualiter ſepultus es, ſimul memor tuæ glorioſæ reſurrectionis & [illegible]rabilis aſcēſionis. Hæc indubitata fide teneo, exilii mei erumnas defleo, ſpero tui aduentus ſolã cōſolationē, ardenter deſidero tui uultus glorioſam cōtēplationē Hei mihi q̃ uidere nō potui dominũ angelorũ humiliatum ad cōuerſationē hoīum,

ut homines exaltaret ad conuersatio nē angelorum cum deus offensus moriebatur, ut peccator uiueret. Heu quod tam admirabili/tam inæstimabili pietati, præsens obstupescere non merui. Cur o anima mea te præsertim non transfigit gladius doloris acutissimi/cum ferre nō posses uulnerari lancea latus tui saluatoris, cum uidere nequires uiolari clauis pedes & manus tui psalmatoris / cū horrore effundi sanguinem tui redemptoris? cur nō es in ebriata lachrymarum amaritudie, cū ille potaretur amaritudine fellis? Cur nō es cōpassa charissimæ uirgini, dignissimæ matris eius digniss. dn̄æ tuæ? Domina mea misericordissima, quas fontes dicā erupisse de tuis pudiciss. oculis, cū attēderes unicū filiū tuū inocētem corā te ligari, flagellari, & mactari. Quos fletus credam pfudisse pijssimū tuū uultū, cum suspicere res eundem filiū tuū deum & dominum tuū in cruce sine culpa extendi, & carnem de carne tua ab impiis crudeliter desecari? Quibus singultibus æstimabo purissimū pectus tuū uexatum esse,

cũ tua audires, Mulier ecce fili' tuus, & discipulus, ecce mater tua? Cũ acciperes discipulum pro magistro, seruum pro domino? Vtinã cum felice Ioseph dominũ meum de cruce deposuissem, aromatibus condiuissem, in sepulchro collocassem, vt saltem prosecutus vel cõsecutus essem, vt tanto funeri non defuisset aliquid mei obsequij Vtinam cũ beatis mulieribus corusca visione angelorũ essem territus, & audissem nuntiũ dominicæ resurrectionis, nuntium meæ consolationis, nuntiũ tam desideratũ. Vtinam inquã audissem ex ore angeli, Nolite timere vos, Iesum queritis crucifixũ, surrexit, non est hic. Benignissime, suauissime, quando restaurabis mihi, quia non vidi illã beatæ tuæ carnis incorruptionem? quia nõ fui deosculatus loca vulnerum, fixuram clauorũ? quia non respersi lachrymis gaudij cicatrices corporis veri? Admirabilis, inæstimabilis, incomparabilis, qñ consolaberis & cõpesces me a dolore meo? Nõ enim capit in me dolor meus, quãdiu peregrinus sum a domino meo. Hei mihi

domine,hei animæ meæ,recessisti cõ-
solator animæ meæ, nec vale dixisti.
Ingrediens uias tuas benedixisti tuis,
nec affui. Eleuatis manibus a nube su
sceptus es in cœlum,nec vidi. Angeli
promiserunt te rediturum/ nec audi-
ui. Quid dicam? qd faciam? quo vadã?
Vbi eum quæram, vel qñ inueniam?
Quem rogabo? qs nuntiabit dilecto,
qa amore langueo? Defecit gaudium
cordis mei, versus est in luctum risus
meus,defecit caro mea & cor meum,
deus meus cordis mei, & pars mea
deus in æternum. Renuit cõsolari ani
ma mea nisi de te dulcedo mea. Quid
enim mihi est in cœlo, & a te quid vo-
lui super terram? Te volo,te spero,te
quæro,tibi dixit cor meũ, q̃siui vultũ
tuũ,vultũ tuũ dñe requirã, ne auertas
faciẽ tuã a me. Amator hoiũm beni-
gnissime tibi derelictus est pauper,or-
phano tu eris adiutor. Mi aduocate
tutissime,miserere mei orphani dere
licti,pupillus factus sum absq; p̃re, aĩa
mea q̃si vidua. Respice orbitatis & vi-
duitatis meæ lachrymas, q̃s tibi offe-
ro donec redeas. Eia iã dñe,eia appa-

re mihi, & consolatus ero. Exhibe pȓsentiã tuã/ & consequutus ero desiderium meũ. Reuela gloriam tuam, & erit perfectũ gaudium meum. Sitiuit in te anima mea, q̃ multipliciter tibi caro mea. Sitiuit anima mea ad deum fontem uiuũ. Q̃n ueniam & apparebo ante faciẽ domini/ q̃n uenies consolator meus? quẽ expectabo? q̃n uidebo gaudium meũ quod desidero? O si satiabor, cũ apparuerit gloria tua quã esurio. O si inebriabor ab ubertate domus tuæ, ad quam suspiro. Si potabis me torrente uoluptatis tuæ/ quem sitio, sint mihi dñe interim lachrymæ meæ panes die ac nocte/ donec dicatur mihi, ecce deus tuus, donec audiat anima mea, Ecce sponsus tuus. Pasce interim me singultibus, refocilla me doloribus, Veniet fortasse redẽptor meus, quia bonus est, nec tardabit, quia pius est. Ipsi gloria in secula seculorum. Amen.

FINIS.

DIVI AVRE LII AVGVSTINI HIPPO-nensis episcopi soliloquia, in dei tum cognitionem, tum amorem saluberrime introducentia.

VENETIIS.

M D XXXIIII

64

ELENCHVS

65

FINIS.

DIVI AVRELII AVGVSTINI HIPPONENSIS episcopi soliloquia.

¶ Anhelantis ad deum animæ suspiria. Cap. I.

COGNOSCAM te domine cognitor meus, cognoscam te virtus aiæ meæ, Ostende te mihi cōsolator meus, uideā te lumen oculorū meorū, Veni gaudiū spiritus mei, videam te lætitia cordis mei, diligā te uita aiæ meæ Appare mihi delectatio mea magna, solatiū meū dulce, domine deus meus, uita mea, & gloria tota aiæ meæ. Inueniā te desiderium cordis mei, teneam te amor animæ meæ. Amplectar te spōse cœlestis, exultatio mea summa intus & extra, possideam te beatitudo sempiterna, possideā te in medio cordis mei uita beata, & dulcedo summa animæ meæ. Diligā te domine forti

tudo mea, dominus firmamentũ meũ & refugium meũ, & liberator meus. Amẽ te deus meus, adiutor meus, turris fortitudinis mihi, & spes mea dulcis in omni tribulatione mea. Amplectar te bonũ sine quo nihil bonum, fruar te optime sine quo nihil est optimum. Aperi penetralia aurium mearum verbum penetrabilius omni gladio ancipiti, vt audiam vocem tuã. Intona domine desuper uoce grandi & forti, tonet mare & plenitudo eius, commoueatur terra & omnia quæ in eis sunt. illustra oculos meos lux incomprehensibilis, fulgura coruscationem, & dissipa eos ut non videant vanitatem, flumina multiplica & conturba eos, vt appareant fontes aquarũ, & reuelentur fundamenta orbis terrarũ. Tribue visum lux inuisibilis, qui te videat. Crea nouum olfactum odor vitæ/qui post te currat, in odorem vnguentorum tuorum. Gustum sana qui sapiat, & cognoscat, & discernat, quam magna multitudo dulcedinis tuæ domine, quam abscondisti timentibus te, siue his / qui pleni

ſunt charitatis tuæ. Da cor quod te cogitet animũ qui te diligat, mentẽ quæ te recolat, intellectum qui te intelligat, rationem quæ ſemper tibi ſumme delectabili fortiter adhæreat. Te ſemp amor ſapiens diligat. O vita cui omnia viuunt, vita quæ das mihi vitã vita quæ es mea vita/per quam viuo, ſine qua morior, vita per quam reſuſcitor, ſine qua pereo, vita per quam gaudeo, ſine qua tribulor, vita vitalis, dulcis, & amabilis, ſemper memorabilis. Vbi quæſo es? vbi te inueniam, vt in me deficiam, & in te ſubſiſtam? Prope eſto in animo/prope eſto in corde, prope in ore, prope in auribus, prope in auxilio, quia amore langueo, quia ſine te morior, quia te recolens, ſuſcitor. Odor tuus me recreat, memoria tui me ſanat, ſed ſatiabor cum apparuerit gloria tua vita animæ meæ. Cõcupiſcit & deficit anima mea de memoria tui. Quando veniam, & apparebo tibi lætitia mea? Quare faciem tuã auertis gaudiũ meũ, ꝑ quod gaudeo Vbi eſt abſconditus pulcher, quẽ deſidero? Odorem tuũ haurio, viuo, &

gaudeo, te autem non video. Vocem tuam audio/ & reuiuiſco. Sed cur faciem tuam abſcondis? Forte dicis, Nō videbit me homo, & viuet. Eia domine, moriar, ut te uideam, uideam, ut hic moriar. Nolo uiuere, uolo mori, diſſolui cupio, & eſſe cū Chriſto. Mori deſidero, ut uideam Chriſtum, uiuere renuo, vt viuam cum Chriſto. O domine Ieſu, accipe ſpiritum meum, vita mea, ſuſcipe animam meā, Gaudium meum, attrahe cor, meum, dulcis cibus meus, comedam te. Caput meum, dirige me. Lumen oculorum meorum, illumina me melos meum, tempera me Odor meus/ viuifica me, verbum dei, recrea me. Laus mea, lætifica animam ſerui tui, intra in eam gaudium meum, ut in te gaudeat, intra in eam dulcedo ſumma/ ut dulcia ſapiat Lumen æternum, illuſtra ſuper eam, ut te intelligat/ cognoſcat, & diligat. Ob hoc enim domine non te diligit (ſi non diligit) quia non te cognoſcit, & te ideo non cognoſcit, quia non intelligit, & iccirco non intelligit / qa lumen tuum nō comprehendit, & lux

in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt. O lux mentis, o lucens ueritas, o uera claritas quæ illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum, veniētem quidem, sed non diligentem (qa qui diligit mūdum, inimicus dei constituitur) expelle tenebras desuper faciem abyssi mentis meæ, ut uideat te intelligendo / & cognoscat te comprehendendo, ut diligat te cognoscendo. Quisquis enim cognoscit te, diligit te, se obliuiscitur, amat te plus q̄ se, relinquit se, & venit ad te, ut gaudeat de te. Hinc est ergo domine, ꝗ non tantum diligo quantū debeo, quia non plene cognosco te. Sed quia parum cognosco, parum diligo, & quia parum diligo, parum in te gaudeo, sed a te uero gaudio interiori per exteriora recedens (dum te solo careo) adulterinas amicitias in his exterioribus quæro. Et sic miser ego, cor meum (quod tibi soli debui toto amore totoq; affectu impendere) uanis dedi / & ideo vanus effectus sum, dum uanitatem dilexi. Hinc etiā est domine, quod in te non gaudeo, & tibi non ad

hæreo, quia ego in exterioribus, tu in interioribus, ego in temporalibus/tu in ſpiritualibus, ego in tranſitorijs animo diffundor, & cogitatione verſor, loquutiones implicor, & tu domine in æternis habitas, & æternitas es, tu in cœlo, ego in terra, tu diligis alta, ego infima, tu cœleſtia, ego terreſtria, Et quando poterunt hæc contraria cõuenire?

¶ De originali hominis corruptione. Cap. 2.

Miſer ego, quando poterit obliquitas mea tuæ rectitudini adæquari? Tu domine diligis ſolitudinẽ, ego multitudinẽ, tu ſilentiũ, ego clamorẽ, tu veritatẽ, ego vanitatẽ, tu munditiã ego immunditiam ſequor. Quid plura domine? Tu bonus, ego malus, tu pius, ego impius, tu ſanctus, ego miſer tu iuſtus, ego iniuſtus, tu lux, ego cæcus, tu vita, ego mortuus, tu medicina, ego æger, tu gaudiũ / ego triſtitia, tu ſumma veritas, ego vniuerſa vanitas, ut omnis homo viuens. Heu quid igitur o creator dicã? Audi o creator. Creatura tua ſum, & iam perij, creatu

ra tua sum,& iam morior,factura tua
sum,& iã ad nihilum redigor. Plasma
tuũ sum. Manus tuæ dñe fecerunt me
& plasmauerunt me, manus inquã il-
læ quæ affixæ clauis sunt ꝑ me. Opus
manuũ tuarꝫ dñe ne despicias,vulnera
manuũ tuarꝫ precor ut aspicias. Ecce
in manibus tuis domine deus descri-
psisti me,lege ipsam scripturã & salua
me. En ad te suspiro creatura tua,crea
tor es,recrea me. En ad te clamo factu
ra tua,vita es.viuifica me. En ad te re-
spiro tuũ plasma,plasmator es,restau
ra me. Parce mihi domine,nihil enim
sunt dies mei. Quid est homo/ut pos-
sit alloqui deũ factorem suũ? Parce mi
hi colloquenti tibi, ignosce seruo qui
præsumit loqui tanto domino. Legẽ
nõ habet necessitas,dolor me cõpellit
dicere,calamitas quã patior cogit me
exclamare. Aegrotus sum ad medicũ
clamo,cæcus sum ad lucẽ ꝑpero,mor
tuus/ad vitã suspiro. Tu es medicus,
tu lux,tu vita Iesu Nazarene. Miserere
mei filii Dauid,miserere mei fons mi
sericordiæ, audi eũ q ad te clamat ĩfir-
mũ. Lux q̃ transis, expecta cæcũ, præ-

be ei manum, vt ad te ueniat, & in lumine tuo uideat lumen. Vita viuens, reuoca mortuum. Quid ſum ego qui loquor tecum? Ve mihi domine/parce mihi domine. Ego cadauer putridum eſca vermiũ, vas fœtidum, cibus igniũ. Quid ſum ego q loquor tecum? Ve mihi dñe parce mihi dñe. Infelix ego homo. Homo inquã, natus de muliere, breui uiuens tempore, repletus multis miſerijs, homo, inquam, vanitati ſimilis factus, comparatus iumentis inſipientibus, & iam ſimilis factus illis. Quid iterum ego? Abyſſus tenebroſa/terra miſera, filius iræ, uas aptũ in contumeliam/genitus per immunditiam, viuens in miſeria, moriturus in anguſtia. Heu miſer/quid ſum? Heu qd futurus ſum? Vas ſterquilinij, concha putredinis, plenus fœtore & horrore, cæcus, pauper, nudus, plurimis neceſſitatibus ſubditus, ignorans introitum & exitum meum. Miſer & mortalis, cuius dies ſicut vmbra prætereunt, cuius uita ſicut vmbra lunatica euaneſcit, ſicut flos in arbore creſcit & ſtatim marceſcit, nunc floret & ſta-

tim aret, vita inquam mea, vita f
lis, vita caduca, vita quæ quãto
crescit, tanto magis decrescit, quanto
magis procedit, tanto magis ad mor-
tem accedit, vita fallax & umbratica,
plena laqueis mortis. Nunc gaudeo/
statim tristor, nunc uigeo, sæpe infir-
mor, nunc uiuo, statim morior, nunc
felix appareo, semper miser, nunc ri-
deo, iam fleo. Sicq; omnia mutabilita
ti subiacent / ut nihil uix una hora in
uno statu pmaneat. Hinc timor, hinc
tremor, hinc fames, hinc sitis, hinc ca-
lor, hinc frigus/hinc languor, inde do
lor exuberat. Subsequitur his impor-
tuna mors, quæ mille modis quotidie
miseros hoĩes inopinate rapit. Hunc
necat febribus, illum opprimit dolorĩ
bus, hunc consumit fame, illum siti ex
tinguit/hunc suffocat aquis, illum in-
terimit laqueo, illũ perimit flammis,
alium dentibus bestiarum ferocium
uorat, hunc trucidat ferro, illum uene
no corrumpit/alterum repentino ter
rore miseram uitã finire compellit.
Et nunc super hæc omnia magna mi-
seria, quia cum sit nihil certius morte,

ignora tamen homo finem suum. Et cum stare se putat / colliditur & perit spes eius Nescit enim homo quando vel vbi, vel quomodo moriatur / & tamen certum est quod eum mori oporteat. Ecce domine quam miseria hois in qua sum, nec timeo, q̃ grandis calamitas quam patior, nec doleo, & ad te non clamo. Clamabo domine antequam transeam, si forte non transeã, sed in te maneam. Dicam ergo, dicam miseriam meam, confitear nec erubescam ante te vilitatem meam. A diuua me fortitudo mea, per quam subleuor / succurre virtus per quam sustentor. Veni lux per quam video, appare gloria per quam gaudeo, appare vita per quam viuam domine deus meus.

¶ De mirifico lumine dei. Cap. 3.

O Lux quam videbat Tobias, quãdo oculis clausis docebat filiũ suum viam uitæ. Lux quam uidebat Isaac interius, quando caligantibus oculis exterius/filio futura narrabat. Lux inquam uisibilis, cui omnis abyssus humani cordis est uisibilis. Lux

quam Iacob videbat, quando (sicut tu intus docebas) filijs exterius uentura prædicebat. Ecce tenebræ sunt super faciem abyssi mentis meæ, tu es lumen. Ecce caligo tenebrosa super aquas cordis mei, tu es veritas. O verbum per quod facta sunt omnia, & sine quo factum est nihil. Verbũ quod es ante omnia, ante quod nihil. Verbũ creans omnia, sine quo omnia nihil. Verbum regens omnia, sine quo non sunt omnia. Verbum quod dixisti in principio, fiat lux, & facta est lux Dic etiam mihi fiat lux, & facta sit lux, & videam lumen, & cognoscam quicquid non est lumen, quia sine te mihi tenebræ lumen, & lumen tenebræ ponuntur Et sic sine tua luce non est veritas. Adest error adest vanitas / non est discretio, adest confusio, adest ignorantia, non est scientia, adest cæcitas, non est visio, adest inuium / nõ est via, adest mors, non est vita.

¶ De tenebris noctis & mortis huius seculi. Cap.4.

Ecce domine, quia lux non est, mors est, imo non est mors, quia

71

nihil est mors, nam per ipsam ad nihilum tendimus, dum nos nihil facere p peccatum non formidamus. Et iuste quidem hoc domine, nam digna factis recipimus, dū ad nihilum deuenimus tanquam aqua decurrens, quia sine te factum est nihil, & nos faciendo nihil/ facti sumus nihil, quia sine te sumus nihil, per quē facta sunt omnia, sine quo factum est nihil. O domine verbum, o deus uerbum, per quod facta sunt oīa, sine quo factum est nihil. Væ mihi misero toties obcæcato, quia tu lux, & ego sine te. Væ mihi misero toties vulnerato, quia tu salus, & ego sine te. Væ mihi misero toties infatuato, quia tu es veritas, & ego sine te. Væ mihi misero toties in errorem abducto, quia tu uia, & ego sine te. Væ mihi misero toties annihilato, quia tu verbum per quod facta sunt omnia, & ego sine te, sine quo factū est nihil. O domine uerbum, o deus verbum / qui es lux, per quem facta est lux, qui es via, veritas & vita, in quo non sunt tenebræ, error/ vanitas, neq; mors. Lux, sine qua tenebræ, via sine qua error, veritas sine

qua vanitas, vita sine qua mors. Dic verbum domine, fiat lux, ut videam lucem, & vitem tenebras, videam viam & vitem inuium / videam veritatem & vitem vanitatem, videam vitam & vitem mortē Quare bona sunt? quia omnia per uertem. Illumina domine lux mea, & salus mea quem timebo, dominus meus quem laudabo, deus meus quem honorabo, pater meus quem amabo, sponsus meus cui me seruabo. Illumina lux huic cæco tuo, qui in tenebris & in umbra mortis sedet, & dirige pedes eius in viam pacis, per quam ingrediar in locum tabernaculi admirabilis usque ad domum dei in voce exultationis & confessionis. Vera enim confessio est via, per quam egrediar ab inuio, & reuertar ad te uiam / quia tu es vera via vitæ.

¶ Quod peccando in nihilum tendimus, quia a deo dilabimur, qui est ipsum ens. Cap. 5.

Confitear ergo, confitear tibi pater domine cœli & terræ, miseriā meam, ut me uenire liceat ad misericordiam, ut me venire liceat ad mise-

ricordiam tuam. Miser quippe factus sum, & ad nihilum redactus sum, & nesciui, quia tu es veritas, & ego non eram tecum / vulnerauerunt me iniquitates meæ, & ego non eram tecũ. Ad nihilum duxerunt me, quia tu es verbum, & ego non eram tecum. Per quē facta sunt oĩa, sine quo factũ est nihil, & iõ sine te factus sum nihil. Quia est nihil quod ad nihilũ ducit. Oĩa per verbũ facta sunt quæcunq; facta sunt. Et qualia facta sunt? Vidit deus cuncta quæ fecerat, & erant valde bona. Oĩa quæcũq; facta sunt per verbũ facta sunt & quæcunq; ꝑ verbũ facta sunt, valde bona sunt. Quare bona sunt? qa oĩa ꝑ uerbũ facta sunt, Et sine ipso factum est nihil, qa nihil bonũ sine summo bono est. Sed malũ est vbi nõ bonum, quod utiq; nihil est/ qa nihil aliud est malũ/ quã priuatio boni, sicut nihil est aliud cæcitas, q̃ priuatio luminis. Malũ itaque nihil est, qa sine verbo factũ est, sine quo factum est nihil. Illud autē malum est, quod priuatur illo bono, per quod facta sunt quæcũq; sunt. At quæ non sunt per ipsum facta, non sunt, &

ideo nihil sunt. Et ideo mala sunt, quæ facta non sunt, quia omnia quæcunq; facta sunt, per verbū facta sunt, & oīa per verbum bona facta sunt. Cum igitur omnia per uerbum facta sunt, mala per ipsum non sunt. Restat igitur quod omnia quæ facta non sunt, bona non sunt, quia omnia quæcunq; facta sunt, bona sunt, & ideo mala sunt quæ facta non sunt, & ideo nihil sunt, quia sine verbo factum est nihil. Malum igitur nihil est, quia factum nō est. Sed qualiter malum est, si factum non est? Quia malū priuatio boni est, per quod factum bonum est. Esse ergo sine verbo malum est, quod esse non est, quia sine ipso nihil est. Sed quid est separari a verbo? Si hoc quæris scire, audi quid est verbum. Verbum dei dicit, Ego sum via, veritas, & vita. Separari ergo a verbo, est esse sine via, sine veritate, sine vita, & ideo sine ipso nihil, & iō malū/ qa separat a verbo p̄ quod facta sunt oīa valde bona. Separari aūt a verbo per quod oīa facta sunt, nihil aliud est quā deficere, & a facto trāsire in defectū quia sine ipso factū est nihil.

Quoties ergo a bono deuias, a uerbo te separas, quia ipsum est bonum, & ideo nihil efficeris, quia sine uerbo es, sine quo factum est nihil. Nunc igitur domine illuminasti me lux, ut viderem te, vidi & cognoui me, quia toties nihil factus sum, quoties a te separatus sum, quia bonū quod tu es oblitus sum, & ideo malus effectus sum. Væ mihi misero, ut quid hoc non cognoscebam, quia te deserens nihil fiebam? Sed quid hoc quæro? si nihil erā, quomodo cognoscere volebam? Scimus, quia nihil, nihil est, & quod nihil est, non est, & quod non est, bonum nō est, quia nihil est. Sic ergo nihil fui cū sine te fui, quia quasi nihil fui, & uelut idolum quod nihil est, quod quidē aures habet, & non audit, nares habet & non odorat, oculos habet, & non uidet, manus habet, & non palpat, pedes habet & nō ambulat, & oīa liniamēta habet membrorum sine sensu eorū.

De incommodis & malis hinc prouenientibus. Caput. 6.

CVm igitur fui sine te, nihil fui. Et ideo cæcus eram, surdus & insen

sibilis

sibilis, quia nec bonum discernebam, nec malum fugiebam, nec dolorē vulnerum sentiebam, nec tenebras meas videbam, quia eram sine te vera luce, quæ illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum. Væ mihi, vulnerauerunt me, & non dolui, traxerunt me & non sensi, quia nihil eram, quia sine vita eram, quæ est verbū per quod facta sunt omnia. Ideo domine lux mea inimici mei de me fecerunt quæcunq; voluerunt, percusserunt, nudauerunt/ polluerunt, corruperunt, vulnerauerunt & occiderunt me, quia recessi a te, & factus sum nihil sine te. Heu domine vita mea quæ fecisti me, lux mea quæ direxisti me Defensor vitæ meæ, miserere mei & resuscita me, domine deus meus spes mea, virtus mea, fortitudo mea, consolatio mea in die tribulationis meæ, respice inimicos meos & eripe me/fugiant a facie mea qui oderunt me/& ego viuā in te per te. Ipsi enim domine conside rauerunt me, vidētes me sine te despexerunt me. Diuiserunt sibi vestimenta virtutum, quibus ornaueras me/fece

runt sibi viam ꝑ me, sub pedibus suis conculcauerunt me, fæcibus peccatorum polluerunt templũ sanctum tuũ, posuerunt me desolatum & mœrore confectum ibam post eos cæcus & nudus & illaqueatus funibus peccatorum, trahebant me post se in circuitu de vitio in vitium, & de luto in lutum, & ibam absque fortitudine ante faciē subsequentis. Seruus eram & seruitutem amabam. Cæcus eram, & cæcitatem desiderabam. Vinctus eram, & vincula non horrebam. Amarum dulce, & dulce amarum credebam. Miser eram nec cognoscebam, & hoc quia sine verbo eram sine quo factum est nihil, per quod omnia conseruantur, sine quo omnia annihilantur. Sicut enim omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil, sic per ipsum omnia conseruantur, quæcunq; sunt siue in cœlo, siue in terra, siue in mari, & in omnibus abyssis. Nec pars parti in lapide adhæret, nec in aliquo creatorum, nisi quia per verbum conseruantur, per quod omnia facta sunt. Adhæream ego tibi verbum, vt con-

serues me, quia vbi a te recessi, perij me, nisi quia tu qui me feceras, refecisti me. Ego peccaui, tu me visitasti. Ego cecidi, tu me erexisti. Ego ignoraui, tu me docuisti. Ego non vidi, tu me illuminasti.

¶ De maximis beneficiis dei nobis miseris præstitis. Cap. 7.

Miser ego deus meus, quãtum teneor diligere ostende mihi. Quãtum debeo laudare te / demonstra mihi. Quantum debeo placere tibi, innotesce mihi. Intona domine desuper voce grandi & forti, in interiorem aurem cordis mei, doce me & salua me, & collaudabo te, qui creasti me, cum nihil essem, qui illuminasti me, cum in tenebris essem, qui resuscitasti me, cum mortuus essem, qui pauisti me a iuuentute mea omnibus bonis tuis. Hunc inutilẽ vermẽ fœtentẽ peccatis, nutris oibus optimis donis tuis. Api mihi o clauis Dauid, q apis, & nemo claudit illi cui tu aperis, claudis, & nemo aperit illi cui tu claudis. Aperi mihi ostiũ luminis tui vt ingrediar, & videã & cognoscã, & cõfitear ti

bi in toto corde meo, quia misericor-
dia tua magna est super me, & eruisti
animam meam ex inferno inferiori.
Domine deus noster, quam admirabi
le & laudabile est nomen tuum in vni
uersa terra. Et qd est homo quod me-
mor es eius, aut filius hominis quo-
niam visitas eũ? Domine spes sancto-
rum, & turris fortitudinis eorũ, deus
vita animæ meæ, per quam viuo, sine
qua morior / lumen oculorum meo-
rum, per quod video sine quo orbor/
gaudiũ cordis mei, & lætitia spiritus
mei, diligam te toto corde meo, & to-
to animo meo, & totis medullis, & vi
sceribus meis, quia tu prior dilexisti
me. Et vnde hoc mihi o creator cœli
& terræ, & abyssi, qui bonorum meo-
rum nõ indiges? Vnde hoc mihi, quia
dilexisti me? O sapiẽtia quæ aperis os
mutorum, o verbum per quod facta
sunt omnia aperi os meũ, da mihi vo-
cem laudis, vt enarrem omnia benefi-
cia tua quæ mihi domine a principio
cõtulisti. Ecce enim sum/quia tu crea
sti me, & quod creares, & in numero
creaturarũ numerares, ab æterno tu

præordinasti anteq̃ quicquam faceres a principio, anteq̃ extenderes cœlos, nec dum erant abyssi, adhuc terrã non feceras, nec dum montes fundaueras, necdum fontes eruperant. Anteq̃ hæc omnia (quæ fecisti per verbũ) faceres, me creaturam tuam fore certissima veritatis tuæ prouidentia præuidisti, & esse me creaturam tuam voluisti. Et hoc vnde mihi domine benignissime, deus altissime, pater misericordissime, creator potentissime & semper mitissime? quæ mea merita? quæ mea gratia, vt complaceret ante conspectũ tuæ magnificæ maiestatis creare me? Non eram, & creasti me, Nihil fueram, & de nihilo me aliquid fecisti. Quale autem aliquid? non stillam aquæ, non ignem, non auem vel piscem, non serpentem, vel aliquid ex brutis animalibus, non lapidem vel lignum, non ex eorum genere, quæ tantũ habent esse, vel ex eorum quæ tantũ esse possunt & crescere, non ex eorum genere quæ tantum esse, & crescere, & sentire possunt. Sed sup omnia hæc voluisti me esse, ex his quæ tantum habent esse, qa

 76

ſum,& ex his quæ tantum habent eſſe & creſcere, quia ſum & creſco,& ex his quæ ſunt, creſcunt, & ſentiunt / quia ſum creſco,& ſentio. Et paulominus parem me creaſti angelis, quia rationem te cognoſcendi cum ipſis a te cõmunem accepi. Sed paulominus utique dixi. Nam illi tui felicem notitiã iam habent per ſpeciem / ego autem per ſpem. Illi facie ad faciem, ego per ſpeculum in ænigmate. Illi plene, ego autem ex parte.

¶ De dignitate hominis ſpiritu renati. Cap. 8.

SEd cũ venerit quod pfectũ eſt, euacuabitur quod ex parte eſt/ qñ iam reuelata facie, tuã faciem uidebimus. Quid iã prohibebit nos nõ eſſe minores paulominus ab angelis, quos tu domine corona ſpei, quæ ornata eſt gloria & honore, coronaueris, quos tu nimis quaſi amicos tuos honorificaueris? imo per omnia pares & æquales angelis. Nempe & hoc veritas tua dicit, æquales ſunt angelis, & filij dei ſunt. Quid mirum ſi filij dei ſunt, ſi pares ſunt angelis? Vere quidẽ erunt filij

dei, qa filius hoīs factus est filius dei. Hoc vtiq̃ cōsideranti mihi fidutia est dicere, nō homo minor paulominus est ab angelis, non vtiq̃ tantū æqualis angelis, sed superior angelis, quia homo deus, & deus homo, non angelus. Et dicā propter hoc hominē esse creaturā dignissimam, quia verbum quod erat in principio deus apud deum, verbum per quod deus dixit/fiat lux, & facta est lux, angelica scilicet natura, verbum per quod deus creauit omnia in principio, idem verbū caro factū est, & habitauit in nobis, & vidimus gloriā eius. Ecce gloria per quā glorior, quādo sane glorior, ecce gaudiū per quod gaudeo quādo sane gaudeo. Domine deus meus, vita & tota gloria animæ meæ. Cōfiteor ergo tibi domine deus meus/cum me creasti, rationis capacem, angelis quodāmodo parē creasti quia perfici possum per verbum tuū, vt veniam ad æqualitatē angelorū, ut habeam adoptionem filiorū per vnigenitum verbū tuū domine, per filiū tuū dilectū, in quo tibi bene complacuit, per vnicum cohæredē & consubstan-

tialem tibi & coæternum Iesum Christum vnicum dominum & redemptorem nostrum, illuminatorem, & consolatorem nostrum, aduocatum nostrum apud te, & lumen oculorum nostrorum, qui est vita nostra, & saluator noster, & spes vnica nostra, qui nos dilexit magis q̃ se, per quem habemus fidutiam repositam, & firmam apud te spem, & accessum veniendi ad te, q̃m dedit potestatem filios dei fieri his qui credunt in nomine eius. Laudem tribuam nomini tuo domine, qui me ad imaginem & similitudinem tuã creando, tantæ gloriæ fecisti me fore susceptibilẽ, vt possim filius dei fieri. Hoc vtiq; non possunt arbores, nõ possunt lapides, non generaliter omnia quæ mouentur vel crescunt in aere vel in mari, uel in terra, quia non dedit eis potestatem filios dei fieri, quia rationem nõ habent. Nam hæc potestas in ratione consistit, per quam cognoscimus deum. Dedit autem hanc potestatem hominibus, quos creauit rationabiles ad imaginẽ & similituinem suã. Et ego vtiq; domine per tuam gratiã

homo sum, & filius tuus esse possum per gratiam/quod illa nō possunt. Vnde hoc mihi domine veritas summa, veraq; summitas, & principium oīum creaturarum? unde hoc mihi domine, vt possim fieri filius dei, quod illa non possunt? Tu qui manes in æternum, q omnia creasti simul, simul creasti homines & iumenta, lapides & virentia terræ. Non enim præcesserunt merita nulla eorum intercessit gratia, quia omnia tua tantum bonitate creasti, pares omnes creaturæ, fuere in meritis, quia omnium nulla fuere merita. Et vnde ergo magis tua bōitas in hac tua creatura quam fecisti rationalem, quā in omnibus aliis quæ sunt sine ratione apparuit? Quare non ego sicut oēs illæ, aut cur non omnes illæ sicut ego, aut ego solus sicut illæ? Quæ mea merita, quæ mea gratia, vt me filium dei posse fieri creares, & q̄ illis omnibus denegares? Absit domine vt hoc sentiam. Tua gratia, tua tantum bonitas hoc fecit ut essem particeps dulcedinis eius. Illa igitur gratia qua me de nihilo creasti, illam quæso domine da

mihi gratiam, ut tibi de hoc referam gratias.

¶ De omnipotentì & benefica manu dei. Cap. 9.

OMnipotens manus tua semper una & eadẽ creauit in cœlo angelos, & in terra vermiculos, nõ superior in illis, non inferior in istis. Sicut enim nulla alia manus angelũ, ita nulla posset creare vermiculũ, sicut nulla cœlum, ita nulla posset creare minimũ arboris foliũ, sicut nulla corpus, ita nulla ullũ capillũ albũ posset facere aut nigrum. Sed omnipotens manus tua, cui omnia pari modo sunt possibilia. Nec enim possibilius est ei creare vermiculũ, q̃ angelum, nec impossibilius extẽdere cœlũ, q̃ foliũ, nec leuius formare capillũ, q̃ corpus, nec difficilius fundare terrã super aquã, quam aquas sup terrã, sed oĩa quæcunq; voluit fecit, sicut voluit in cœlo, & in terra, in mari, & in omnibus abyssis, & me inter oĩa, sicut voluit, potuit, & sciuit. Potuit quidẽ manus tua domine me lapidẽ, vel auẽ, vel serpẽtẽ, vel bestiam aliquã creare / & sciuit, sed noluit

propter suā bonitatem. Quare ergo ego nō sum lapis, vel arbor, vel aliqua belua? Quia sic ordinauit bonitas tua. Et vt hoc ordinaret non præcesserunt merita mea.

¶De incomprehensibili laude dei Cap. 10.

VNde hoc mihi domine, Vnde mihi laudes ad laudandum te? Sicut fecisti me sine me sicut complacuit ante te, ita laus tibi est sine me, sicut cōplacet ante te. Ante te dñe laus tua tu ipse es. Laudent te opa tua secū dum multitudinē magnitudinis tuæ. Laus tua domine incōprehēsibilis est. Corde nō cōprehenditur, ore nō mensuratur/aure non percipitur, quia ista trāseunt, & laus tua domine manet in æternum. Cogitatio incipit, & cogitatio finitur, vox sonat, & vox transit, auris audit, & auditus desinit, laus vero tua in æternū stat. Quis ergo est qui te laudet? Quis homo annuntiet laudē tuam? Laus tua perpetua est, transitoria nō est. Hic te laudat, q teipsum laudem tuam credit. Hic te laudat, qui seipsum noscit in tua laude non posse

pertingere. Laus tua perpetua est quæ nunquam transit. In te est laus nostra/ in te laudabitur anima mea. Non nos laudamus te, sed tu te, & per te, & in te & nobis etiam est laus in te. Tunc veram habemus laudem quando a te habemus laudem, quando lux approbat lucem, quia tu vera laus tribuis verã laudem. Quoties ab alio q̃ a te quærimus laudem, toties tuam amittimus laudem, quia illa trãsitoria est, sed tua æterna Si transitoria quærimus, æternam amittimus laudem. Si æternam volumus, transitoriam non amemus, Laus æterna domine deus meus, a quo omnis laus, sine quo nulla est laus, nõ valeo laudare te sine te. Habeam te, & laudabo te. Quid enim ego sum domine per me, ut laudem te? Puluis & cinis ego sum, canis mortuus & fœtens ego sum vermis & putredo ego sum. Quis ego sum vt laudem te domine deus fortissime spiritus vniuersæ carnis, qui inhabitas æternitatem? Nunquid tenebræ laudabunt lucem, aut mors vitam? Tu lux, ego tenebræ, tu vita, ego mors. Nunquid vanitas veri

tatem laudabit? Tu es veritas, ego homo similis factus vanitati. Quid ergo domine laudabo te? Nunquid miseria mea laudabit te? Nunquid fœtor laudabit odorem? Nunquid mortalitas hominis quæ hodie est & cras tollitur, laudabit te? Nunquid laudabit te homo putredo, & filius hominis uermis? Nunquid laudabit te domine, q in peccatis conceptus est, & natus / & nutritus? Nō est enim speciosa laus in ore peccatoris. Laudet te domine deus meus incomprehensibilis potētia tua, incircunscriptibilis sapientia tua, & ineffabilis bonitas tua. Laudet te superenimens clementia tua / superabundans misericordia tua, sempiterna quoq; virtus & dignitas tua. Laudet te omnipotentissima fortitudo tua, summa quoq; benignitas tua, & charitas tua propter quam creasti nos domine deus vita animæ meæ.

¶ Quomodo ad deum cōfugiendum sit. Cap. 11

EGo autem creatura tua sub umbra alarum tuarum sperabo, in bonitate tua qua creasti me. Adiuua

creaturam tuam quam creauit beni-
gnitas tua. Non pereat in malitia mea
quod operata est bonitas tua. Non pe-
reat in miseria mea quod fecit sum-
ma clementia tua. Quæ est enim vtili-
tas in creatione tua, si descendam in
corruptionem meam? Nunquid enim
vane constituisti omnes filios homi-
num? Creasti me domine, rege quod
creasti Opera manuũ tuarum ne despi-
cias deus. Me fecisti de nihilo, si me
nõ regis domine, iterum reuertar ad
nihilũ. Sicut enim domine non eram
& de nihilo fecisti me, sic si me non re-
gis, adhuc ad nihilum redigar in me.
Adiuua me domine vita mea, ne pe-
ream in malitia mea. Si non creasses
me domine, nõ essem/quia creasti me
iam sum. Si non regis, iam non sum.
Non enim mea merita/ non mea gra-
tia te coegerunt ut creares me, sed be-
nignissima bonitas tua & clementia
tua. Illa charitas tua dñe deus meus
quæ te ad creationẽ coegit, ipsa quæso
modo cogat te ad regẽdũ. Quid enim
prodest quod cõpulit charitas tua ad
creandũ, si peream in miseria mea, &

nō me regat dextera tua? Hæc te cogat domi[illegible] deus meus clemētia ad saluādum quod creatum est, quæ te compulit creare quod creatum nō est. Ipsa te vincat charitas ad saluandum, quæ te vicit ad creandum/quia nec nunc minor est/quia ipsa charitas tu ipse es, q semper idem es. Nō est abbreuiata manus tua, ut saluare nequeat, neque aggrauata est auris tua, vt nō audiat, sed peccata mea diuiserunt inter me & te inter tenebras & lucem, inter imaginē mortis & vitam, inter vanitatē & veritatem, inter lunaticam hanc vitā meā & sempiternam tuam.

¶ De laqueis concupiscentiarum huius seculi. Cap. 12.

HAe sunt vmbræ qbus operior in hac abysso caliginosa carceris huius in qua prostratus iaceo. donec aspiret dies, & inclinētur vmbræ, fiatq; lux in firmamento uirtutis tuæ. Vox domini in virtute, vox domini in magnificentia. dicatq;, Fiat lux, & effugentur tenebræ, & appareat arida, germinetq; terra herbā virentem & facientē semē & fructū bonum iustitiæ regni tui. Do

mine pater & deus, vita per quam oĩa viuunt, & sine qua omnia mortua cõputantur, ne derelinquas me in cogitatu maligno / & extollentiam oculorũ meorum ne dederis mihi. Aufer a me concupiscentias, & animo irreuerenti & infrunito ne tradas me, sed possidé cor meum ut te cogitet semper. Illumina oculos meos vt te videant, & nõ extollantur ante te gloria sempiterna sed humiliter sentiant, & non in mirabilibus super se / & quæ a dextris sunt videant / & non quæ a sinistris abs te / & palpebræ tuæ præcedant gressus meos, nam & palpebræ tuæ interrogant filios hominũ. Allide cõcupiscẽtiã meã dulcedine tua, quã abscõdisti timentibus te, vt cõcupiscã te cõcupiscentijs sempiternis, ne vanis illectus & deceptus interior gustus ponat amarum dulce / & dulce amarũ / tenebras lucem / & lucem tenebras, vt liberari in medio tot decipulaꝝ possim, ab inimico super faciem viæ huius positaꝝ ad capiẽdas animas peccatorum, quibus plenus est totus mundus, quod is qui vidit sub silentio non transiuit, in-

quiens,

quiens, Quicquid est in mundo, aut est concupiscentia carnis, aut cõcupiscẽtia oculorum, aut superbia vitæ. Ecce domine deus meus, mũdus totus plenus est concupiscentia & laqueis, quos parauerunt pedibus meis. Et quis effugiet hos laqueos? Profecto a quo tu abstuleris extollentiam oculorum suorum, ut non eum capiat concupiscentia oculorũ, & a quo tu abstuleris carnis concupiscentiam, ne eum rapiat carnis concupiscentia, & a quo tu abstuleris animum irreuerẽtem & infrunitum, ne eum callide decipiat superbia vitæ. O q̃ felix cui hoc tu facies, qp pe transibit immunis. Nunc redẽptor te precor per te, adiuua me, ne corruã in conspectu aduersariorum meorum captus laqueis eorũ quos parauerunt pedibus meis, vt incuruent animam meã. Sed erue me virtus salutis meæ, ne sibi risum exhibeant de me inimici tui, qui oderunt te. Exurge domine deus meus, fortis meus, & dissipentur inimici tui, & fugiant qui oderunt te a facie tua, sicut fluit cera a facie ignis, sic pereant peccatores a facie tua. Et

ego abſcondar in abſcōdito faciei tuæ vt gaudeam cum filijs tuis ſatiatus oībus bonis tuis. Et tu domine deus pater orphanorum, & tu mater pupillorum tuorum, audi eiulatum filiorum tuorum, & extende alas tuas, vt fugiamus ſub eis a facie inimici. Turris fortitudinis Iſrael, qui non dormitas neque dormires cuſtodiens Iſrael, quia non dormit neq; dormitat hoſtis qui impugnat Iſrael.

¶Rurſum de diuino lumine/noſtris miſeriis & bñficiis dei. Ca. 13.

O Lux, quam non videt alia lux/ lumen, quod non videt aliud lumen, lux, quæ obtenebrat omnem lucem, & lumen quod excæcat omne extraneū lumen/lux, a qua omnis lux, lumen, a quo omne lumen, lumen, ad quod oē lumen eſt tenebræ, ad quod omnis lux obſcuritas, lux, cui omnes tenebræ lumen, cui omnis obſcuritas lux, lux ſuprema, quam cæcitas nō obnubilat, quam caligo nō hebetat, quā tenebræ non obſcurant quā nulla obſtantia claudit, quā nunquam ſeparat aliqua vmbra, lux/quæ illuminas oīa,

tota, simul, semel & semper, absorbe me in claritatis abyssum, vt videā vndiq; te in te, & me in te, & cuncta sub te. Ne derelinquas me, ne accrescant vmbræ ignorantiæ meæ, & multiplicentur delicta mea. Sine te enim oīa sunt mihi tenebræ, omnia mala, quia nihil bonum sine te vero, solo, & summo bono. Hoc confiteor, hoc scio domine deus meus, quia ubicunq; sum sine, te male est mihi præter te/nō solum extra me/quia omnis copia quæ non est deus meus, mihi est egestas. Satiabor tūc cum apparuerit gloria tua. Et tu domine vita mea beata, fac vt miseriā meā confitear tibi, ex quo ab vnitate bonitatis tuæ summo & uno bono, temporalium rerum multiformitas lapsum me ꝑ carnales sensus dissipauit, & ab uno in multa diuisit, facta est mihi abundantia laboriosa, & egestas copiosa, dum aliud & aliud sequebar, & a nullo implebar, dū non in me inueniebam te incōmutabile, & singulare, & indiuisum vnum bonum, quod cōsecutus nō egeo, quod cōsecutus nō doleo, quod possidens satiatur totum

desiderium meum. Heu miseria super miseriam cum misera anima mea a te refugit, cum quo semper abũdat & gaudet, & sequitur mundum cũ quo semper eget & dolet. Mundus clamat deficio, tu domine clamas, reficio, & miseria mea praua magis sequitur deficientem, quam reficientem. Plane infirmitas mea hæc est. Medice spiritũ sana illam / vt confitear tibi salus animæ meæ toto corde meo, super omnibus beneficijs tuis, quibus pascis me a iuuentute mea, & vsq; in senectam & senium. Te deprecor per te ipsum ne derelinquas me / fecisti me, cum non essem redemisti me, cũ perissem, perieram, mortuus fueram, ad mortuũ descẽdisti, mortalitatem suscepisti, ad seruum rex descendisti, ut seruum redimeres, teipsum tradidisti, ut ego viuerem, tu mortem suscepisti, mortẽ uicisti, me restaurasti, cum te humiliasti, perieram, abieram in peccatis, venundatus eram, venisti pro me, vt redimeres me, & tantum me dilexisti, vt sanguinem tuum in pretium dares ꝑ me, dilexisti me domine plusq̃ te, quia

mori voluisti pro me. Tali pacto, tam charo pretio reduxisti me de seruitio retraxisti me de supplicio/ vocasti me nomine tuo, signasti me sanguine tuo, vt memoriale tuũ semper esset apud me/ & nunquã recederet a corde meo qui pro me non recessit a cruce. Vnxisti me oleo tuo quo tu unctus fuisti, ut a te Christo diceret Christianus, & in manibus tuis descripsisti me, vt semp sit memoria mei apud te, si tamen memoria tui iugiter fuerit apud me. Sic igitur gratia tua semper & misericordia præuenerunt me. De multis nanque & magnis periculis sæpe liberasti me liberator meus, quando erraui, ad viam reduxisti me/ quando ignoraui, docuisti me, quando peccaui, corripuisti me, quando fui tristis, cõsolatus es me, quando desperaui, confortasti me, quando cecidi, erexisti me, quãdo steti/ tenuisti me, quando iui, deduxisti me, quando veni, suscepisti me, quando dormiui, custodisti me, quãdo clamaui, exaudisti me.

¶ Quod deus assiduo intuitu inspicit intimum cordis nostri. Cap. 14.

HAec enim & multa alia beneficia fecisti mihi domine deus meus, vita animæ meæ, de qbus dulce esset mihi semper loqui, semper cogitare, semper tibi gratias agere, vt possim te semper pro omnibus bonis tuis laudare, & amare te toto corde meo, & tota anima mea, & tota fortitudine mea, & tota mēte mea, simul ex omnibus medullis & intimis cordis mei/& omnium compagum mearum, beata dulcedo domine deus omniū qui delectantur in te. Sed imperfectum meū viderunt oculi tui, oculi, inquam, tui multo lucidiores sunt sole, circunspicientes omnes vias hominum & profundum abyssi, & in omni loco contēplantur semper bonos & malos. Cum enim cunctis præsideas singula implens, totus semper ubique præsens, cunctorumq; curam agens quæ creasti (quia nihil odisti eorum quæ fecisti) sic gressus meos semitasq; considerас, & die noctuq; super custodiam meā vigilas, omnes semitas meas diligēter notans speculator ꝑpetuus, ue luti si totius creaturæ tuæ cœli & ter-

ræ oblitus, tantum me solum conside res, & nihil sit tibi curæ de aliis. Neq; enim crescit lux incõmutabilis uisio- nis tuæ si tantum vnum aspiciat/ ne- que minuitur si innumera videat & di uersa. Quia sicut vnum totum, simul, perfecte consideras/ sic singula quæli- bet licet diuersa, pfecte, simul, totaq; totus conspicit visus tuus. Sed sic oĩa sicut vnum, & sicut vnum/ sic singula, totus simul sine diuisione vel commu tatione, vel diminutione consideras. Itaque totus tu in toto tẽpore sine tẽ pore, totum me, simul, semperq; con- sideras, ac si nihil aliud considerare habeas. Sic igitur super custodiam meam stas, sicut si omnium oblitus sis, & mihi soli intendere velis. Sem- per quippe te præsentem exhibes, sem per te paratum offers si me paratum inuenis. Quocunque iero / tu me do- mine non deseris, nisi prior ego rede- seram. Vbicunque fuero non recedis, quoniam vbiq; es, vt quocunque iero inueniam te per quem possim esse, ne peream sine te, cum sine te esse nõ possim. Fateor quidem quia quicquid

facio, & quæcunq; facio, ante te facio, & quicquid est quod facio melius tu vides, quã ego qui facio Quicquid enim semper operor, tu pariter semper præsens assistis, vtpote perpetuus inspector omnium cogitatuum, intentionum, delectationum, & operationum mearum. Domine ante te est semper omne desiderium meum, ante te tota cogitatio mea, tu domine vides vnde veniat spiritus, ubi sit/ & quo vadat, qa tu es omnium spirituum põderator. Et vtrum radix sit dulcis an amara, de qua foris pulchra folia emittuntur, tu iudex interius melius ipse nosti, & medullas radicum subtilius perscrutaris & nõ solum intentionem, sed radicis eius medullam intimam discretissima tuæ lucis veritate colligis, numeras/ intueris, & consignas, vt reddas vnicuiq; non solummodo secundum opera, vel intentionem, sed etiam secundum ipsam interiorem absconditam medullam radicis, de qua procedit intentio operantis. Ad quid tendo cũ operor, quicquid cogito, & in quocunq; delector tu vides, aures tuæ au

diunt, oculi tui vident & considerant, signas, attendis, notas & scribis in libro tuo, siue bonum fuerit, siue malũ, vt reddas postea pro bono præmia, & pro malo supplicia, quãdo aperiẽtur libri, & iudicabuntur secundum hæc quæ fuerunt scripta in libris tuis. Hoc est forte quod iam dixisti nobis, considerabo nouissima eorum. Et quod de te domine dicitur. Vniuersorum finẽ ipse consideras, quoniam tu quidem in omnibus quæ agimus, finem intentionis magis q̃ actum operationis attendis. Cumq; hoc diligenter considero, timore pariter & ingenti rubore confundor, quoniam nobis magna indicta necessitas iuste recteq; viuendi, qui cuncta facimus ante oculos iudicis cuncta cernentis.

¶ Quicquid boni aut sumus, aut possumus / donum dei esse. Cap. 15.

FOrtissime, magnipotens deus spirituũ vniuersæ carnis / cuius oculi sunt super omnes vias filiorũ Adã, a die natiuitatis eorum, vsq; in diem exitus eorum, vt reddas vnicuiq; secundum opera sua bona vel mala. Ostẽde

mihi,& confitear tibi paupertatē meā quoniā dixi ꝙ diues essem & nullius egerem,& nesciebam quoniam pauper eram cæcus,nudus,miser,& miserabilis. Credebam enim me fore aliquid cū nihil essem. Dixi,sapiens, efficiar,& stultus factus sum. Cogitabam me esse prudentem,& deceptus sum, & video nunc,quia donum tuum est sine quo nihil possumus facere, qa nisi tu domine custodieris ciuitatē,frustra vigilat qui custodit eam. Sic docuisti me,vt cognouisti me,non propter te, ꝙ cognosceres me,sed propter me,ut cognoscerē te. Nā vt dixi domine,credebā me aliquid fore ex me,existimabā me sufficere ꝑ me, nec percipiebā quoniam tu regebas me,donec aliquātulū te elongasti a me,& cecidi stati in me,& vidi,& cognoui quoniā tu regebas me,& ꝙ cecidi,fuit ex me,& quod surrexi,fuit ex te,apperuisti mihi oculos lux,& excitasti & illuminasti me,& vidi quoniam tentatio est vita hominis super terram,& quod gloriari non valeat ante te omnis caro, nec iustificatur omnis viuens, quoniam si quid

boni est, parui vel magni, donum tuũ est, & nostrum non nisi malum est, Vnde igitur gloriabitur omnis caro? Nũquid de malo? hæc non est gloria, sed miseria. Sed nunquid gloriabitur de bono? nunquid de alieno? Tuum domine est bonũ, tua est gloria, qui enim de bono tuo gloriam sibi quærit & nõ tibi quærit, hic fur est & latro, & similis est diabolo, qui voluit furari gloriam tuam. Qui enim laudari vult de tuo dono, & non quærit in illo gloriã tuã, sed suam, hic licet propter tuũ donũ laudetur ab hominibus, a te tamen vituperatur, quia de dono tuo nõ tuã, sed suã gloriã quæsiuit. Qui aũt ab hominibus laudatur vituperante te, nõ defendetur ab hoibus iudicãte te, nec liberabitur cõdemnante te. At tu domine formator meus ex vtero matris meæ, nõ me sinas cadere in illã exprobationem, vt exprobretur mihi furari voluisse gloriã tuã. Tibi enim sit gloria/cuius est oẽ bonũ/nobis aũt cõfusio faciei & miseria, quorum est omne malũ, nisi tu volueris misereri. Misereris qppe domine, misereris omniũ/

& nihil odisti eorum quæ fecisti, & das nobis de bonis tuis, & ditas nos domine deus inopes optimis donis tuis, quoniam diligis pauperes, & diuites facis eos diuitijs tuis. Ecce nunc domine pauperes filij tui sumus & pusillus grex tuus, aperi nobis ianuas tuas, & edent pauperes & saturabuntur, & laudabunt te qui requirunt te. Scio etiã domine & confiteor docente te, quoniam illi soli qui cognoscunt se pauperes, & confitentur tibi paupertatem suam ditabuntur a te, quoniam qui se diuites existimant cum sint pauperes, a tuis diuitijs inueniẽtur exclusi. Ego igitur confiteor tibi dñe deus meus paupertatem meam, & sit tibi tua gloria tota, quoniam tuum est omne bonum per me gestum. Domine confiteor (vt docuisti me) nihil aliud sum quam vniuersa vanitas, & vmbra mortis, & abyssus quædam tenebrosa, & terra inanis & vacua, quæ sine tua benedictiõe nihil germinat, fructũ quoque nonfacit, nisi confusionem, peccatũ, & mortem. Si quid boni vnquam habui, a te recepi, quicquid boni habeo,

tuum est, vel a te habeo. Si quando steti per te steti, sed quando cecidi, per me cecidi, & semper in luto iacuissem, nisi tu me erexisses, semper cæcus fuissem nisi tu me illuminasses. Quando cecidi nunquam surrexissem, nisi tu mihi manum porrexisses, postquam me etiam erexisti, semper cecidissem nisi tu me sustinuisses. Sæpius perissem, nisi me gubernasses, Sic semper domine, sic semper gratia tua & misericordia tua præuenit me, liberans me ab omnibus malis, saluans a præteritis, suscitans a præsentibus & muniens a futuris, præcidens etiam ante me laqueos peccatorum, tollens occasiones & causas, quia nisi tu hoc mihi fecisses, ego omnia peccata mundi fecissem. Quoniam scio domine, quod nullum peccatum est quod unquam fecerit homo, quod non possit facere alter homo, si creator desit a quo factus est homo. Sed quod non facerem, tu fecisti, quod tibi abstinerem, tu iussisti, & quod tibi crederem, gratiam tu infudisti. Tu nanque domine regebas me tibi, seruabas me tibi, & mihi ut adulterium, & omne aliud peccatum

88

non committerem, gratiam & lumen donasti.

¶ Quod satanæ laqueos sola dei gratia euadimus. Cap. 16.

Tentator defuit, & vt deesset tu fecisti, locus, tempus defuit, vt hæc deessent tu fecisti. Affuit tentator, nõ defuit locus, non defuit tempus, sed vt non consentirem tu me tenuisti. Venit tentator tenebrosus (vt est) & vt eũ despicerem tu me cõfortasti. Venit tẽtator armatus & fortis, & vt me non vinceret, tu eum refrenasti, & me roborasti. Venit tentator trãsfiguratus in angelũ lucis / & vt me nõ deciperet, tu eũ increpasti / & vt eum cognoscerẽ tu me illuminasti. Ipse enim est draco ille magnus & rufus, serpẽs antiquus vocatus diabolus & satanas, habens capita septẽ, & cornua decẽ, quẽ creasti ad illudendum huic mari magno & spatioso, in quo reptant animalia quorum non est numerus, & animalia pusilla & magna, idest diuersa dæmoniorum genera, qui nihil aliud die noctuq; operantur, nisi quia circumeunt quærẽtes quẽ deuorẽt, nisi tu eripias.

Ipse enim est antiquus ille draco, qui ortus est in paradiso voluptatis, q cauda sua trahit tertiam partem stellarũ cœli, & eas mittit in terram, qui veneno suo corrumpit aquas terræ, vt bibentes homines moriantur, & qui sternit sibi aurum quasi lutum, & habet fidutiam q influat Iordanis in os suũ, qui factus est, vt nullum timeat. Et qs defendet a morsibus eius? quis eruet ab ore eius, nisi tu domine qui confregisti capita draconis magni? Prætende domine super nos alas tuas, vt fugiamus sub eis a facie draconis huius q nos ꝑsequitur, & scuto tuo libera nos a cornibus eius. Hoc enim est continuum studium eius, hoc vnicum desiderium eius, vt animas quas creasti deuoret. Et ideo deus meus ad te clamamus libera nos ab aduersario nostro quotidiano, qui siue dormiamus, siue vigilemus, siue comedamus, siue bibamus, siue quodcũq; opus operemur, oĩbus modis instat die ac nocte, fraudibus & artibus, nunc palã, nũc occulte, sagittas venenatas cõtra nos dirigẽs, ut interficiat animas nr̃as. Et ta-

men domine, pessima insania nostra, quia cum continue videamus contra nos draconem, ore aperto paratū ad deuorādum, nihilominus dormimus & lasciuimus in pigritijs nostris, tanq̃ securi, ante eum, qui nihil aliud desiderat, q̃ vt nos perdat. Inimicus vt occidat semper vigilat sine somno, & nos, vt custodiamus nos, nolumus euigilare a somno. Ecce tetendit ante pedes nostros laqueos infinitos, & oēs vias nostras varijs repleuit decipulis ad capiendas animas nostras. Et quis effugiet? Laqueos posuit in diuitijs, laq̄os posuit in paupertate, laqueos tetendit in cibo in potu, in voluptate, in somno, in vigilia, laqueos posuit in verbo, in opere, & in omni via nostra. Sed tu domine libera nos de laqueo venantiū & a verbo aspero, ut confiteamur tibi dicentes, Benedictus dominus, q non dedit nos in captionem dentibus eorū. Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium, laqueus cōtritus est, & nos liberati sumus.

¶ Desiderium diuini luminis aduersus eundem. Cap. 17.

Et tu

ET tu quidem domine lux mea/ illumina oculos meos vt videam lumen, & ambulem in lumine tuo, & non impingar in laqueos eius. Quis enim euadet laqueos istos multos, nisi videat eos? Et quis videbit eos, nisi quem illuminaueris lumine tuo? Ipse enim pater tenebrarum laqueos suos absc̃odit in tenebris suis, vt capiantur in eis qui sunt in tenebris suis, q sunt filij tenebrarum harum, nõ videntes lumen tuum, in quo qui ambulat non timebit Qui enim ambulat in die, non offendit, qui autem in nocte ambulat, offendit, quia lux non est in eo. Tu lux domine, tu lux filiorum lucis, tu dies qui nescis occasum, in qua ambulant filii tui sine offensione, & sine qua, oẽs qui ambulant, in tenebris sunt, quia te lucem mundi non habent Ecce quotidie cernimus, quia quo magis a te uero lumine quis elongatur, eo magis peccatorũ inuoluitur tenebris, & quo magis est in tenebris, eo minus videt laqueos in via sua, & ideo minus cognoscit/ & iccirco sæpius capitur & cadit in eis, & quod est horribilius si ceci

diſſe ignorat. Qui vero ſuum caſum ignorat, eo minus curat ſurgere, quia ſe exiſtimat adhuc ſtare. Tu vero lux mentis domine deus meus, nunc illu mina oculos meos, vt videã & cogno ſcam, ne corruam in conſpectu aduer ſariorum meorum. Et enim in extre mum noſtrum laborat inimicus no ſter/quem petimus vt facias liquefieri a facie noſtra, ſicut cera liquefit a facie ignis. Quoniam domine ipſe latro pri mus & vltimus, qui conſilium fecit vt raperet gloriam tuam, quoniam infla tus & elatus crepuit, & cecidit in faciẽ ſuam, & deieciſti eũ de monte ſancto tuo, de medio lapidum ignitorum, in quorum medio ambulauit. Et nunc vi ta mea domine deus meus, ex quo ce cidit, non ceſſat perſequi filios tuos. Et in odium tui o rex magne/cupit p dere hanc creaturam tuã, quã creauit omnipotens bonitas tua ad imaginẽ ſuam, vt poſſideat gloriã tuam quam ipſe perdidit per ſuperbiã ſuam. Sed contere eum fortis noſter ante nos a gnos tuos, & illumina nos, vt videa mus laqueos, quos ipſe parauit, & eu

damus ad te, o lætitia Israel. Et hæc omnia tu domine melius nosti cõtentionem eius & ceruicem eius durissimam. Nec hoc dico vt ostendam tibi, quia omnia vides, & nulla te latet cogitatio, sed ante pedes tuæ maiestatis de inimico tuo quermoniam facio iudex æterne, vt ipsum damnes, & nos filios tuos salues/quorum fortitudo tu es. Versutus est enim domine iste hostis tortuosus, nec facile deprehendi possunt circuitus viæ eius, nec cognosci species vultus eius, nisi tu illumines. Nã nunc hic, nunc illic, nunc agnũ nunc lupum, nunc tenebras, nunc lucem se ostẽdit, & singulis quibuslibet qualitatibus, locis, & temporibus, secundũ varias rerũ mutationes, varias exhibet tentationes. Nam vt tristes decipiat/tristatur & ipse, vt gaudentes illudat, fingit se & ipse gaudere, vt spirituales defraudet, in angelum lucis se transfigurat, vt fortes cõprimat, apparet agnus, vt mites deuoret, apparet lupus. Hæc qdẽ oia secũdũ similitudinẽ variarũ tẽtationũ efficit, sicut alios a timore nocturno, alios a sagitta vo-

lante in die, alios a negotio perambulāte in tenebris, alios ab incursu, alios a dæmonio meridiano. Et ad hæc qs idoneus vt cognoscat? quis reuelabit speciē indumenti eius? aut gyrum dentium eius quis agnoscet? En abscondit sagittas suas in pharetra, & laqueos et abscondit sub specie lucis, & hoc difficilius ꝑpenditur, nisi a te domine spes nostra, lumen assumamus, vt videamus Nam non solum in carnis operibus (quæ faciliter cognoscuntur) non tantum in ipsis uitijs, sed in ipsis spiritualibus exercitijs, laqueos abscondit subtiles, & sub virtutū colore ipsa vitia induit, & transmutat se in angelum lucis. Hæc & multa alia nititur contra nos ipse filius Belial, ipse satan, domine deus noster. Et nunc vt leo/nunc vt draco, manifeste & occulte, intus & extra, die ac nocte insidiatur, vt rapiat animas nostras. Et tu eripe nos domine, qui saluas sperantes in te, ut ipse de nobis doleat, & tu lauderis in nobis domine deus noster.

¶ Confessio nostræ ignauiæ, diuinæ lōganimitatis & clemētiæ. Ca. 18.

EGo autem filius ancillæ tuæ, quē recommendaui manui tuæ, iam his meis pauperculis cōfessionibus cō fitebor tibi liberator meus toto corde meo/& recolam ad mentem meā oīa bona/quæ fecisti mihi a iuuētute mea in omni vita mea. Scio namq; ꝙ ingratitudo multum tibi displiceat, quæ est radix totius mali spiritualis, & ventus quidam desiccans & vrens omne bonum, obstruens fontem diuinæ misericordiæ tuæ super hominē, qua & mortua iam non oriuntur, & viua iam opera moriuntur, & vltra non adipiscuntur. Et ego domine gratias tibi ago, ne sim ingratus tibi liberator meus, quoniam liberasti me. Quoties iam me absorbuerat ille draco, & tu domine ab ore eius extraxisti me? Quoties ego peccaui, & ipse paratus fuit deglutire me? Sed tu domine deus meus defendisti me. Cum contra te inique agebā cum tua mandata frangebam, stabat ipse paratus vt me raperet ad infernū, sed tu prohibebas. Ego te offendebam & tu me defendebas. Ego te non timebam/tu me custodiebas. A te recede-

bam, & inimico meo me exhibebam, tu ipsum ne me acciperet, deterrebas. Hæc mihi tu domine deus meus beneficia conferebas, & ego miser non cognoscebam. Sic enim me multoties a faucibus diaboli liberasti, de ore leonis eripuisti / & ab inferno (licet nesciētē) me multis vicibus reduxisti. Descēdi enim vsq; ad portas inferni, & ne illuc intrarem, tu me tenuisti. Appropinquabam vsq; ad portas mortis, & ne me ipse acciperent / tu fecisti. De morte etiā corporis sæpius eripuisti me saluator meus, cū graues morbi tenerent me, cū essem in periculis multis, ꝑ mare, ꝑ terras, ab igne & gladio, & ab omni periculo liberans, semper mihi astans & misericorditer saluans. Sciebas tu qdē domine, quia si tunc mors me occupasset, infernus animā meā suscepisset, & ꝑpetuo damnatus fuissem. Sed tua misericordia / & tua gratia præuenit me, eripiens me de morte corporis / & de morte animæ, dn̄e deus meus. Hæc & multa tua alia beneficia exhibuisti, & ego erā cæcus, & nō cognoui donec illuminasti me.

Nunc igitur lux animæ meæ domine deus meus, vita mea per quam viuo, lumen oculorum meorum per quod video. En illuminasti me, & cognosco te, qa viuo per te, & gratias ago tibi, licet viles, & exiles, & impares beneficiis tuis quales habet mea fragilitas offero. Quoniã tu es solus deus meus, creator meus benignus, qui amas nostras animas, & nihil odisti eorum quæ fecisti. En ego primus inter peccatores quos saluasti, vt exemplũ alijs tribuã benignissimæ pietatis tuæ. Confiteor tibi beneficia tua magna, quoniã eripuisti me de inferno inferiori, semel, & secundo, & tertio, & centies, & millies, & ego semper ad infernũ tendebam & tu me semper reducebas, & iuste millies damnasses me, si voluisses. Noluisti, qa amas animas, & dissimulas peccata hominum propter pœnitentiam, domine deus meus, multæ misericordiæ in omnibus vijs tuis. Nunc ergo video hæc domine deus meus & cognosco per lumen tuum, & deficit anima mea in misericordia tua magna quæ est super me, quoniam eripuisti

animam meam ex inferno inferiori/ & me ad vitam reduxisti. Totus enim eram in morte, totum me resuscitasti. Tuum igitur sit totum id quod viuo, & totus, totum me tibi offero. Totus spiritus, totum cor, totum corpus, tota vita mea viuat tibi vita mea dulcis, quoniam totum me liberasti, vt totũ me possideres, totum me refecisti, ut totum me redhiberes Diligam te igitur domine virtus mea, diligã te ineffabilis exultatio mea, & viuat iam nõ mihi, sed tibi tota vita mea, quæ perierat in miseria mea, resuscitata est in misericordia tua, qui es deus misericors & miserator, & multæ misericordiæ, in his q diligunt nomen tuũ. Iccirco domine deus meus, sanctificator meus, iussisti lege tua ut diligam te toto corde meo, tota anima mea, tota mẽte mea, tota fortitudine mea, & totis viribus meis, & etiam ex intimis medullis cordis mei, omnibus horis & momentis quibus fruor bonis misericordiæ tuæ, quoniam semper perirem/ nisi quia semper regis me, semp morerer/ nisi quia semper me viuifi-

cas, & omni momento me tibi obligas, dum omni mométo mihi tua magna beneficia præstas. Sicut ergo nulla hora est vel punctus, in omni vita mea, quo tuo beneficio non vtor, sic nullum debet esse momētum, quo te non habeam ante oculos in mea memoria, & te non diligam ex omni fortitudine mea. Sed nec hoc valeo, nisi tu dederis mihi, cuius est omne donū bonum, & omne datum optimum descedens a patre luminum, apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio. Non enim est volentis neque currentis, sed tuum miserentis, vt diligamus te. Tuum est domine hoc donum cuius est omne bonum. Iubes te diligi, da quod iubes, & iube quod vis.

Petit diuino amore succendi. Cap. 19.

AMo te deus meus, magisq; semper amare cupio, quia tu es reuera omni melle dulcior, omne lacti nutribilior, & omni luce clarior. Iccirco super omne aurum, & argentum, & lapidem pretiosum es mihi charior. Di

splicebat enim mihi quicquid agebã
in seculo, præ dulcedine tua, & deco
re domus tuæ quam dilexi. O ignis q
semper ardes & nunquam extingueris
o amor qui semper ferues & nunquã
tepescis, accende me. Accendar, in
quam, totus a te, vt totus diligam te.
Minus enim te amat qui tecum aliqd
amat, quod non propter te amat. Dili
gam te domine quoniam tu prior di
lexisti me. Et vnde mihi verbum / vt
explicem signa dilectionis tuæ, maxi
me erga me, propter innumera benefi
cia tua qbus a principio educasti me?
Post beneficiũ nempe creationis quan
do in principio de nihilo ad imaginẽ
tuam creasti me honorificans & exal
tans me inter eas creaturas quas feci
sti, & nobilitãs lumine vultus tui, quo
signasti superliminare cordis mei, quo
ab insensibilibus pariter & sensibilib'
brutis discreuisti me, & paulo minus
ab angelis minuisti. Parum & hoc fuit
ante cõspectũ diuinitatis tuæ, quoniã
quotidianis, & singularib' maximisq
donariis tuorum beneficiorum me si
ne intermissione nutriuisti, & quasi si

lium tuum paruulum, tenellum, vberibus tuæ consolationis lactasti & confortasti me. Vt enim tibi totus seruirē omnia quæcunque fecisti, in meum seruitium tradidisti.

¶ Omnia propter hominem creata esse. Cap. 20

OMnia sub pedibus hominis subiecisti, vt solus homo totus tibi subijceretur. Et ut tuus totus homo esset, super omnia tua dominatus est homo Exteriora nempe, pro corpore cūcta creasti, ipsum vero corpus pro anima, animam vero, pro te, vt tibi soli vacaret & te solum amaret, possidens te ad solatium, inferiora vero ad seruitium. Quicquid enim cœli ambitu continetur, inferius ab anima humana est, quæ facta est vt summum superius possideret, cuius possessione beata fieret, cui si adhæserit, cunctorum mutabilium inferiorum necessitudines supergrediens, illius summæ maiestatis (cuius æmulatur speciem) æternæ immortalitatis faciē cū serenitate videbit. Tunc vero illis bonis optimis fruetur in domo domi

ni, quorum comparatiõe cuncta hæc quæ hic cernimus, velut nihilum computantur. Illa sunt quæ oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis aſcenderunt, quæ præparauit deus diligentibus ſe. Et hæc quidem domine, daturus es animæ. His etiam quotidie lætificas animas ſeruorum tuorum, q amas animas. Quid miror hæc domine deus meus? Imaginem quippe tuam honorificas, & ſimilitudinem tuam, ad quã creatæ ſunt. Nam & corpori noſtro (licet adhuc corruptibili & ignobili) vt videret, dediſti cœli claritatem, per manum miniſtrorũ tuorum indeffeſſorum ſolis & lunæ, qui præcepto tuo iugiter die ac nocte deſeruiunt filijs tuis, ut ſpiraret, latgitus es aeris puritatem, vt audiret, ſonorũ varietates, vt odoraret, odorum ſuauitates, ut guſtaret, ſaporum qualitates, ut contrectaret, dediſti corporalium omnium groſſitates, ad iuuamẽta neceſſitatibus eius dediſti iumẽta. Volucres quoq; cœli, & piſces maris, & fructus terræ, ad reficiendũ impendiſti, medicinas de terra, propter ſingu-

las quascunq; eius corruptelas creasti, singula solatia, singulis malis obuiantia, præparasti, quoniam es misericors & miserator, & nouisti figmentum nostrũ figulus noster, & nos omnes quasi lutum in manu tua.

¶ Ex his colligit futuræ beatitudinis magnitudinem. Cap. 21.

EN aperi mihi misericordia tua magna, lumine tuo illustra quæso magis adhuc, vt mihi magis aperiatur. Nam ex his minimis, tua magna, ex his visibilibus, tua inuisibilia comprehendimus domine deus noster. Si enim mi domine / pro hoc corpore ignobili & corruptibili, tam magna & innumera beneficia præstas, a cœlo & aere, a terra & mari, a luce & tenebris, a calore & vmbra / rore & imbre, ventis & pluuijs volucribus & piscibus bestijs, & arboribus, & multiplicitate herbarum & germinum terræ, & cunctarum creaturarum tuarũ ministerio nobis successiue per sua tempora ministrãtium, vt alleues fastidiũ nostrum, qualia quæso & quã magna & innumerabilia erunt illa bona / quæ

præparasti diligentibus te, in illa cœlesti patria, vbi te videbimus facie ad faciem? Si tanta facis nobis in carcere, quid ages, in palatino? Magna & innumerabilia sunt opera tua domine rex cœlorum. Cum enim sint hæc oīa valde bona & delectabilia / quæ bonis pariter malisq; communia tradidisti, qualia futura sunt illa / quæ solis bonis recondidisti? Si tam innumera & varia dona tua, quæ nunc amicis pariter tribuis & inimicis, quam magna & innumerabilia, quam dulcia & delectabilia, quæ solis tuis es largiturus amicis? Si tanta solatia in hac die lachrymarum, quanta cōferes in die nuptiarum? Si tanta delectabilia cōtinet carcer, quanta quæso continet patria? Oculus non vidit deus absque te, quæ præparasti diligentibus te. Secundum enim magnam multitudinem magnificentiæ tuæ, est etiam multitudo magna dulcedinis tuæ, quam abscondisti timentibus te. Magnus enim tu es domine deus meus & immensus, nec est finis magnitudinis tuæ, nec est numerus sapientiæ tuæ, nec est mēsura beni

gnitudinis tuæ, nec est finis, nec numerus, nec mensura retributionis tuæ. Sed sicut magnus es tu, ita magna sunt donaria tua, quoniã tu ipse præmium & brauium omnium legitimorum tuorum pugnatorum.

¶ Dulcedine cœlestium præsentia contemnenda & fastidienda sunt. Cap. 22.

HÆc sunt beneficia tua magna domine deus sanctificator sanctorũ tuorum/ quibus repleturus es inopiã esurientium filiorum tuorum, quoniam factus es spes desperatorum, & consolatio desolatorum. Tu corona spei (quæ ornata est gloria) præparata vincentibus. Tu famelicorum satietas æterna, danda esurientibus. Tu cõsolatio sempiterna, qui solis illis tribuis, qui cõsolationem huius mundi pro tua perpetua consolatione contemnunt. Nam qui hic consolantur, indigni tua consolatione habentur, sed qui hic cruciãtur, a te consolantur / & q participant passionibus, participãt & cõsolationibus. Nemo enim potest in vtroq; seculo consolari, nec potest

quis hic & in futuro gaudere, sed alterum necesse est vt perdat, qui alterum voluerit possidere. Hæc vbi considero domine consolator meus/ in hac vita renuit consolari anima mea, vt digna habeatur tuis consolationibus æternis, quia iustum est vt amittat te quicunq; in aliquo alio magis consolari eligit, quam in te. Et obsecro summa veritas te, per te, non permittas me in aliqua consolatione vana consolari, sed peto vt omnia mihi amarescant, vt tu solus dulcis appareas aīæ meæ, qui es dulcedo inæstimabilis, per quā cuncta amara dulcorantur. Tua enim dulcedo Stephano lapides torrentis dulcorauit. Tua dulcedo craticulam beato Laurētio dulcem fecit. Pro tua dulcedine ibant apostoli gaudentes a conspectu concilij, quoniam digni habiti sunt pro nomine tuo contumeliā pati. Ibat Andreas securus ad crucem & gaudens, quoniā ad tuā dulcedinē properabat. Hæc tua dulcedo ipsos apostolorū principes sic repleuit, vt pro ipsa crucis patibulum vnus eligeret, alter quoq; caput ferientis gladio supponere

ponere non timeret. Pro hac emenda/ Bartholemæus propriam pellem dedit. Pro hac quoq; gustanda/veneni poculum intrepidus Ioannes potauit. Hanc vero vt gustauit Petrus, omniũ iferiorũ oblitus, clamauit quasi ebrius, dicens, Domine, bonũ est nos hic esse, faciamus hic tria tabernacula, hic moremur, te contemplemur, quia nullo alio indigemus. Sufficit nobis domine videre te/sufficit (inquit) tanta dulcedine satiari. Vnam enim stillam dulcedinis ille gustauit, & omnem aliam fastidiuit dulcedinem Quid putas dixisset, si magnam illam multitudinẽ dulcedinis diuinitatis tuæ gustasset/ quam abscondisti timẽtibus te? Hanc tuam dulcedinem ineffabilem & illa gustauerat virgo, de qua legimus, q; lætissima & glorianter ibat ad carcerem quasi ad epulas inuitata. Hãc (vt reor) & ipse gustauerat qui dicebat, Quã magna multitudo dulcedinis tuæ domine, quam abscondisti timentibus te/ quiq; monebat, Gustate & uidete quoniã suauis est dominus. Hæc est enim illa beatitudo dñe deus noster, quam

expectamus daturꝰ te nobis, pro qua tibi domine continue militamus, pro qua mortificamur tota die, vt in tua vita tibi viuamus.

¶ Quomodo deo adhærendum sit. Cap. 23.

TV autē domine expectatio Israel desiderium ad quod suspirat cor nostrū quotidie, festina, ne tardaueris, Surge, propera, & ueni, vt educas nos de isto carcere, ad confitendū nomini tuo, vt gloriemur in lumine tuo. Aperi aures tuas clamores lachrymarum pupillorꝰ tuorꝰ, q clamant ad te, Pater noster, da nobis hodie, panem nostrū quotidianū, in cuius fortitudine ambulemus die ac nocte, usq quo perueniamus ad montem sanctū tuū Oreb. Et ego paruulus inter paruulos familiæ tuæ deus pater & virtus mea, quando veniam & apparebo ante faciē tuā, vt qui nunc tibi confiteor ad tempus, extunc cōfitear tibi in æternum? Beatus ero, si fuero admissus ad videndū claritatē tuā. Quis mihi hoc tribuat, vt ad hoc venire pmittas me? Scio domine, scio & confiteor me indignū vt

intrē subtectū tuū, sed fac propter honorē tuū, & ne confundas in te sperantē seruū tuū. Et qs intrabit in sanctuarium tuū ad considerandas potentias tuas, nisi tu aperias? Quis autē aperiet si tu clauseris? Si destruxeris, nemo est qui ædificet. Et si incluseris hominē, nemo est qui aperiat. Si continueris aquas oīa siccabūtur, & si emiseris eas subuertent terrā. Si oīa quæ fecisti ad nihilum redigis / quis cōtradicet tibi? porro sempiterna bonitas misericordiæ tuæ, qua fecisti omnia quæcunque voluisti. Tu nos fecisti fabricator mundi, rege nos. Tu nos creasti ne spernas nos, quia opera tua sumus. Et quidem domine deus noster / nos lutum & vermiculi non valemus in tuas æternitates intrare, nisi tu introduxeris, qui de nihilo cuncta creasti.

¶ De manu dei nostram salutem pendere. Cap 24.

EGo aūt opus manuū tuarū cōfitebor tibi in timore tui, qa nō in arcu meo sperabo, & gladius meus nō saluabit me, sed dextera tua, & brachiū tuū, & illuminatio vultus tui, alio

quin desperarem, quoniam spes mea tu es, qui creasti me, quoniam non derelinquis eos qui sperant in te. Tu ꝙ ipse es dominus deus noster, suauis & patiēs, in misericordia disponens oïa. Nam si peccauerimus, tui sumus, si nō peccauerimus, tui sumus, quoniam apud te sumus computati. Nos foliū vniuersi, & vanitas est omnis homo viuens, & ventus est vita nostra super terrã. Ne irascaris si cadimus pupilli tui. quoniam tu nosti figmētum nostrum domine deus noster. Num deus inæstimabilis fortitudinis, cōtra foliū quod a vento rapitur, ostendere uis potentiam tuam, & stipulam siccam persequeris? Num dãnabis Israel rex æternæ canem vnum? Num damnabis publicem vnū? Audiuimus de misericordia tua domine, quoniam tu mortem nō facis, nec lætaris in perditione morientium. Propter te domine oramus te, ne permittas dominari quod nō fecisti, huic creaturæ tuæ quam fecisti. Si enim doles de perditione / quid te prohibet domine qui omnia potes / ne semper læteris de nostra saluatio-

ne? Si uis, potes me saluare, ego autẽ & si vellẽ, non possem. Magna est multitudo miseriarum mearum mecum. Velle quippe mihi adiacet, perficere autem non inuenio. Velle quod bonũ est non possum, nisi tu velis, nec quod volo possum, nisi tua potentia me cõfortet, & quod possum, aliquando nolo/ nisi tua voluntas fiat/ sicut in cœlo & in terra. Et quod volo & possum, ignoro, nisi tua sapientia me illustret. Et si etiam sciam, quandoq; volens, quandoq; valens, imperfecta & vacua transit sapientia mea, nisi adiuuetur a vera sapiẽtia tua. In tua autem voluntate cuncta sunt posita, & non est qui possit resistere voluntati tuæ domine vniuersorum, principatum tenens oĩs carnis, & quæcunq; vis facis, in cœlo & in terra, in mari & in omnibus abyssis. In nobis igitur fiat voluntas tua, super quibus inuocatũ est nomen tuũ, ne pereat hoc nobile plasma tuũ quod creasti, propter honorem tuũ. Et quis est homo natus de muliere, qui viuat & non videat mortem, & eripiat animam suã de manu inferi, nisi tu solus

eripias vita vitalis oīs vitæ, per quem omnia viuunt?

¶ Ex nobis esse quod cadimus, ex deo quod stamus aut profi- cimus. Cap. 25.

ETiam tibi confessus sum laus vitæ meæ dñe deus meus, virtus salutis meæ. Sperabā aliquādo in virtute mea, quæ tamē nō erat virtus, & cū sic volui currere, vbi magis me stare credebā, ibi magis cecidi factusq; sum magis retro, & nō ante, & quod credebam cōsequi, magis elongatum est a me. Sic ꝑ multa similia vires meas ꝓbas. Cognosco nunc quia illuminasti me, quoniā quod magis credidi posse per me/minus semper potui Dicebā enim, hoc faciam, illud perficiam, nec hoc, nec illud faciebam. Aderat voluntas, non erat facultas, aderat facultas, nō aderat voluntas, quoniam de meis viribus confidebam. Nunc autem confiteor tibi domine deus pater cœli & terræ, quia non in fortitudine sua roborabitur vir/vt glorietur ante te stulta præsumptio omnis carnis. Non est hominis velle quod possit, aut posse

quód velit, vel scire quod velit & possit, sed potius a te gressus hominis diriguntur, illorum inquam, qui nõ a se, sed a te dirigi se confitentur. Obsecramus itaq; viscera misericordiæ tuæ, velis dñe saluare quod creasti, quoniã si uis, potes nos saluare, & in tua volũtate virtus est nostræ salutis.

¶ Commemoratio beneficiorũ dei nos præuenientium. Cap. 26.

REccordare misericordiæ tuæ antiquæ, qua nos a principio in benedictionibus tuæ dulcedinis præuenisti. Anteq̃ enim ego nascerer ego filius ancillæ tuæ, dñe spes mea ab vberibus matris meæ, tu me præuenisti præparans mihi semitas quibus incederẽ & uenirẽ ad gloriã domus tuæ. Priusq̃ me formares in utero, nouisti me, & antequam exirem de uulua, qc quid tibi placuit præordinasti de me. Quæ & qualia sint in libro tuo scripta de me, in secreto consistorii tui, ego q dẽ ignoro, unde & ualde timeo, tu uero nosti, qm̃ quod ego ꝑ successus dierũ & tempoꝝ, hinc ad mille annos huius tẽporalitatis expecto, in conspe-

ctu æternitatis tuæ iam factum est, & quod futurum est, iam factum est. Ego autem stans in hac nocte tenebrosa & hæc ignorans, timor & tremor venerunt super me, dũ video mihi undiq̃ ĩminere multa pericula, & me a multis hostibus venari, multitudineq̃ innumerarum miseriarum in hac vita circundari. Et nisi in his tantis malis afforet mihi tuum adminiculum, desperarem. Sed spes mihi magna sub est de te mitissime prĩceps deus meus & consideratio multitudinis miserationum tuarum, quæ apud te sunt, sublevat mentem meam/ & præcedentia signa misericordiæ tuæ, quæ me anteq̃ nascerer præuenerunt, & nunc specialiter in me effulserunt, de futuris benignitatis tuæ melioribus & perfectioribus muneribus, q̃ amicis tuis reseruas, spẽ meã admonerẽt, vt in te lætet dñe deus meus lætitia sancta, & viua, q̃ semp lætificas iuuentutẽ meã.

¶ De angelis deputatis hominum custodiæ. Cap. 27.

Dilexisti enĩ me vnice amor meus, antequam diligerem te, & ad ima

ginem tuam creasti me, omnibus creaturis tuis præposuisti me. Quã dignitatem tunc quidem seruo, cum nouerim te propter quem fecisti me. Insuꝑ facis angelos tuos spiritus propter me, quibus mãdasti vt custodiant me in omnibus vijs meis, ne forte offendam ad lapidem pedem meũ. Hi enim sunt custodes suꝑ muros ciuitatis tuæ nouæ Hierusalem/& montes in circuitu eius, vigilantes & custodientes vigilias noctis super gregem tuum, nequãdo rapiat vt leo animas nostras, dum non esset q eriperet, ille antiquus serpens aduersarius noster diabolus, qui quasi leo rugiens semper circuit, quærens quem deuoret. Hi sunt ciues beatæ ciuitatis supernæ Hierusalem, quæ sursum est mater nostra/in ministeriũ missi propter eos qui hæreditatem capiunt salutis, ut eos liberent ab inimicis suis, & custodiant in omnibus vijs suis, confortent quoq; & moneant, & orationes filiorum tuorum offerant in cõspectu gloriæ maiestatis tuæ. Diligunt nempe conciues suos, per quos suæ ruinæ scissuras restaurari expe-

ſtant. Ideoq; magna cura & vigilanti ſtudio adſunt nobis oĩbus horis & locis ſuccurrentes & prouidentes neceſſitatibus noſtris / & ſoliciti diſcurrentes iter nos & te dñe, gemitus noſtros atq; ſuſpiria referentes ad te, vt impetrent nobis facilem tuæ benignitatis propitiationẽ, & referant ad nos deſideratã tuæ gratiæ benedictionẽ. Ambulãt nobiſcũ in omnibus vijs noſtris, intrant & exeunt nobiſcũ/attente conſiderantes, q̃ pie, q̃ honeſte, in medio nationis prauæ conuerſemur / quantoq; ſtudio & deſiderio quæramus regnum tuũ & iuſtitiam eius, quantoq; timore & tremore ſeruiamus & exultemus tibi lætitia cordis noſtri. Adiuuant laborantes, protegunt quieſcentes, hortãtur pugnantes, coronant vincentes, congaudent gaudẽtibus, de te, inquam/gaudentibus, cõpatiuntur patientibus, pro te, inquam, patiẽtibus/ Grandis eſt eis cura de nobis, maguus eſt affectus dilectionis eorũ erga nos. Et hoc totum propter honorem tuæ inæſtimabilis charitatis qua dilexiſti nos, diligũt enim, quos tu diligis, cu-

ſtodiunt, quos tu cuſtodis, & deſerũt, quos tu deſeris, nec diligunt operantes iniquitatem, quoniam & tu odiſti omnes operantes iniquitatem, & perdis omnes qui loquuntur mendaciũ. Quoties bene agimus, gaudent angeli & triſtãtur dæmones. Quoties a bono deuiamus, diabolũ lætificamus, & angelos tuos ſuo gaudio defraudamus, gaudiũ eſt enim eis ſuper uno peccatore pœnitentiã agente, ſed diabolo, ſup vno iuſto pœnitentiã deſerente. Da igitur pater eis ſemper gaudere de nobis vt & tu ſemper per eos lauderis in nobis, & nos cum eis in vnũ ouile tuum adducamur, vt confiteamur ſimul nomini ſancto tuo, creator hominum & angelorum. Hæc ipſe commemorans coram te, cõfiteor laudans t[illegible] quoniã beneficia tua magna ſunt h[illegible] quibus nos honorificaſti, dans nobis angelos tuos ſpiritus in miniſteriũ noſtri. Dederas enim quicquid cœli ambitu continetur, & quaſi parua reputans hæc q̃ ſub cœlo ſunt, niſi adderes etiã ea quæ ſunt ſup cœlos. Laudent te dñe de hoc oẽs angeli tui, cõfiteantur tibi de hoc

omnia opera tua/& ipsi sancti tui tibi benedicant. O honorificentia nostra, nos nimis honorificans & ditans multis muneribus decorasti Amabile est enim nomē tuū dn̄e in vniuersa terra. Quid est enim hō, q̄a magnificas eum aut apponis erga eū cor tuum? Dixisti enī veritas antiqua/Deliciæ meæ, esse cū filijs hominum. Nōne hō putredo, & filius hominis vermis? Nonne vniuersa vanitas omnis homo viuens? & dignum ducis super huiuscemodi aperire oculos tuos, & adducere eum tecum in iudicium?

¶ De incomprehensibili præscientia & p̄distinatione dei. Cap. 28.

DOce me abyssus profundissima creatrix sapientia, quæ librasti in pondere montes, & colles in statera, molem terræ tribus digitis appendisti. Suspende molem corporalitatis huius quam gero, tribus inuisibilibus digitis tuis ad te, vt videam & cognoscam, quam admirabilis es in vniuersa terra. Lux antiquissima, lucebas ante omnem lucem in mōtibus sanctis æternitatis antiquæ, cui nuda & apta

erant omnia anteq̃ fierent. Lux quæ odio habes omnem maculam vtpote mundissima & immaculatissima, quæ tibi deliciæ cum homine, quæ cõuentio lucis ad tenebras? Vbi enim sunt in homine deliciæ tuæ. Vbi præparasti tibi in me dignum sanctuariũ maiestatis tuæ, ad quod introiens habeas delicias delectationis tuæ? Mundum enim cœnaculum decet te/ mundans virtus, quæ non nisi a mundis cordibus uideri potes, multomagis nec haberi. In homine autem vbi est templũ tam mũdum, vt te suscipiat qui regis mundum? Quis potest facere mundũ de immundo conceptum semine? nõne tu qui solus es mundus? Ab immũdo enim quis mundabitur? Nam & secundum legem quam dedisti patribus nostris, in igne comburenti montem, in nube tegente aquam tenebrosam / qcquid tetigerit immundum, immundum erit. Omnes autem nos quasi pãnus menstruatæ de massa corrupta & immunda venientes, maculã immunditiæ nostræ, quam cælare saltem tibi (qui omnia vides) nõ possumus, in

frontibus portamus. Quare mūdi esse non possumus, nisi tu mundaueris q̄ solus es mundus. Mundas autē de nobis filiis hominum, eos in quibus tibi complacuit habitare, quos inaccessibilibus profundis secretis iudiciorū incomprehensibiliū sapientiæ tuæ, semꝑ iustorū, licet occultorū, sine eorū meritis prædestinasti ante mundū, uocasti de mundo, iustificasti in mundo/ & magnificas eos post mundum. Non oībus autē hoc facis, quod admirantur tabescentes omnes sapiētes terræ. Et ego domine hoc considerans, expauesco & obstupesco de altitudine diuitiarum sapientiæ & scientiæ tuæ, ad quā ego non pertingo, & incomprehensibilia iudicia iustitiæ tuæ, quoniā ex eodem luto alia quidem facis uasa in honorem, alia uero in cōtumeliam sempiternam Quos igitur tibi elegisti de multis in templum sanctum tuum, ipsos mundas/ effundēs super eos aquā mundam, quorum nomina numerūq; tu nosti, qui solus numeras multitudinē stellarū & omnibus eis nomina uocas qui etiā scripti sunt in libro vitæ,

quinequaǭ perire possunt, quibus oĩa cooperantur in bonum, etiā ipsa peccata. Cum enim cadunt, non colliduntur, quia tu supponis manum tuam, custodiens omnia ossa eorum, vt vnū ex his non conteratur. Attamen mors peccatorum pessima, illorum, inquā, quos anteǭ faceres cœlum & terram secundam abyssum multam iudiciorum tuorū occultorum, semper autē iustorum, præsciuisti ad mortem æternam, quorum dinumeratio nominū & meritorum prauorum apud te est, qui numerū harenæ maris dinumerasti, & dimēsus es profundū abyssi, quos reliquisti in immunditijs suis, quibus omnia cooperantur in malum, & ipsa etiā oratio vertitur in peccatum, ut si etiā vsq; ad cœlos ascenderint, & inter sydera cœli collocauerint nidū suum, quasi sterquilinium in fine perdentur.

¶ De inscrutabili profundo terribilium iudiciorū dei. Cap. 29.

MAgna sunt hæc iudicia tua domine deus iudex iuste & fortis, qui iudicas æquitatem, & inscrutabilia facis & profunda, quæ cum

105

considero, contremiscunt omnia ossa mea, quoniam nõ securatur homo viuens super terram, vt seruiamus tibi pie & caste cunctis diebus vitæ nostræ in timore, & exultemus tibi cum tremore, vt nõ sit seruitium sine timore, neq; gaudium sine tremore/ & nõ glorietur accinctus nisi vt discinctus, neque glorietur ante te omnis caro, sed pauescat & contremiscat a facie tua, cum ignoret homo vtrum amore an odio dignus sit, sed in futurum omnia seruãtur incerta. Vidimus enim multos domine, & audiuimus a patribus nostris (quod vtiq; sine magno tremore non recolo, sine multo timore non confiteor) ascendisse primitus quodã modo usq; ad cœlos, & inter sydera nidum suum collocasse, postmodũ autẽ cecidisse vsq; ad abyssos, & animas eorũ in malis obstupuisse. Vidimus stellas de cœlo cecidisse, ab impetu ferientis caudæ draconis/ & eos qui iacebãt in puluere terræ, a facie subleuantis manus tuæ domine mirabiliter ascendisse. Vidimus viuos morientes, & mortuos a morte resurgentes, & eos

qui

qui inter filios dei ambulant in medio lapidum ignitorū, quasi lutum ad nihilum defluxisse. Vidimus lumen obtenebruisse, & de tenebris lucem processisse, quia publicani & meretrices præcedunt incolas in regno cœlorum, filij aūt regni eiiciuntur in tenebras exteriores. Quare autem ista omnia, nisi quia in montem illum ascenderunt, in quem ascendit angelus & descēdit diabolus? Quos autē prædestinasti, ipsos & vocasti, & sanctificasti & mundasti, vt dignum habitaculum sint tuæ maiestatis, cum quibus, & in quibus sunt tibi deliciæ sanctæ & mundæ, in quibus tu delectaris, & lætificas iuuentutem eorum, habitans cum eis in memoria eorum, vt ipsi templū sanctū tuum sint/ quod magnæ dignitatis & cōmendatio est humanitatis nostræ.

¶ Animam sanctam sanctuariū dei esse. Cap. 30.

ANima enim quam creasti non de te, sed per verbum tuum/non ex qualibet elemētorum materia, sed ex nihilo, quæ quidem rationalis, intellectualis, spiritualis, semper uiuens, sem

per in motu, quā signasti lumine vul-
tus tui, & consecrasti virtute lauacr.
tui ita facta est capax maiestatis tuæ, ꝙ
a te solo, & a nullo alio possit impleri.
Quando autem te habet, plenum est
desideriū eius, & iam nihil aliud quod
desideret exterius restat Dum autem
aliquid exterius desiderat, manifestū
est quod te non habet interius, quo ha
bito nihil est quod vltra desideret. Cū
enim sis summum & omne bonum,
non habet quod desideret amplius, si
possidet te omne bonum. Quod si nō
desiderat omne bonum, restat vt desi-
deret aliquid quod non est omne bo-
num, ergo nec summum bonum, er-
go nec deum, sed potius creaturam.
Cum autem creaturam desiderat, cō
tinuam famen habet, quia licet quod
desiderat de creaturis adipiscatur, va-
cua tamen remanet/qa nihil est quod
eam impleat, nisi tu ad cuius imaginē
est creata, imples autem tu eos qui ni
hil aliud desiderant præter te/& facis
eos dignos te, sanctos, beatos, imma-
culatos & amicos dei, qui omnia re-
putant vt stercora, vt lucrifaciant te.

ſolum, Hæc enim beatitudo quam homini contuliſti, hic eſt honor quo eum inter omnes creaturas & ſuper omnes honorificaſti, vt ſit mirabile nomen tuum in vniuerſa terra. Ecce domine deus meus, ſumme, optime, omnipotentiſſime, inueni locum vbi tu habites, quia in anima quā creaſti ad imaginem & ſimilitudinem tuam, quæ te ſolum quærit & deſiderat, quia non in illa quæ te nō quærit nec deſiderat.

¶ Vbi & quomodo deus poſſit inueniri. Cap. 31.

EGo erraui ſicut ouis quæ perierat, quærens te exterius, qui es interius. Et multum laboraui quærens te extra me, & tu habitas in me, ſi tamen ego deſiderem te. Circuiui vicos & plateas ciuitatis huius mundi quærens te, & non inueni, quia male quærebam foris, quod erat intus. Miſi nuntios meos omnes ſenſus exteriores, vt quærerem te, & non inueni / quia male quærebā. Video enim lux mea deus, illuminaſti me, quia male te per illos quærebā / quia tu es intus, & tamen ipſi vbi intraueris neſcierunt. Nā

oculi dicunt, si coloratus non fuit/per nos non intrauit. Aures dicunt, si soni tum non fecit, per nos non transiuit. Nasus dicit, si non oluit, per me non venit. Gustus dicit, si non sapuit, per me non introiuit. Tactus etiam addit, si corpulentus nõ est, nihil me de hac re interroges. Non ista igitur sunt deus meus. Non enim speciem corporis, non decus temporis, non candorem lucis, non colorem, non dulcium melodiarum cantus & quæcunq; dulce sonantia, non florum & vnguentorum vel aromatum odores, non mella vel manna gustui delectabilia, non cætera ad tangendum vel amplexãdum amabilia, nec omnia alia sensibus his subiecta quæro cum deum meum quæro. Absit vt ista crediderim deum meum quæ etiam a brutalium sensibus comprehenduntur. Et tamen cum deum meũ quæro, quæro nihilominus quãdam lucem super omnem lucem, quã non capit oculus, quandam vocem super omnem vocem / quam non capit auris, quendam odorem super omnẽ odorem, quem non capit naris, quen-

dam dulcorem super omnem dulcorē quem non capit gustus, quendam amplexum super omnem amplexū, quē nō capit tactus. Ista lux quidem fulget vbi locus non capit, ista vox sonat vbi spiritus nō rapit, odor iste redolet vbi flatus non spargit, sapor iste sapit vbi nō est edacitas, amplexus iste tangitur vbi nō diuellitur. Hinc ēst deus meus/ & nō æstimabitur alius ad illum: Hoc quæro, cum deum meū quæro. Istud amo, cum deum meum amo. Sero te amaui pulchritudo tam antiqua & tā noua sero te amaui, & tu intus eras, & ego foris, & ibi te, quærebam, & in ista formosa quæ fecisti deformis irruebam. Mecum eras, & tecum non eram. Ea me tenebant longe a te, quæ esse non poterant nisi in te. Circuibā enim omnia quærens te, & propter omnia derelinquens me. Interrogaui terram si esset deus meus, & dixit mihi ꝙ non, & omnia quæ in ea sunt hoc idem confessa sunt. Interrogaui maria & abyssos & reptilia quæ in eis sunt, & responderunt, Nō sumus deus tuus, quære super nos. Interrogaui stabilem

aerem, & inquit vniuersus aer cum om bus incolis suis, Fallit Anaximenes, non sum ego deus tuus. Interrogaui cœlum, solem, lunam, & stellas, neque nos sumus deus tuus, inquiunt. Et dixi omnibus his qui circunstant fores carnis meæ, Dicite mihi de deo meo quod vos noscitis, dicite mihi aliquid de illo. Et exclamauerunt omnes voce grandi, Ipse fecit nos. Interrogaui mundi molē, dic mihi si es deus meus an non? Et respondit voce forti, Non sum, inqt, ego, sed per ipsum sum ego quē quæris in me, ipse fecit me, super me quære, eum qui regit me, qui fecit te. Interrogatio creaturarū, profunda est consideratio ipsarū, responsio, attestatio ipsarum de deo/quoniā omnia clamant, deus nos fecit. Quoniā vt ait Apostolus, inuisibilia dei per ea quæ facta sunt, a creatura mundi intellecta conspiciuntur. Et redij ad me, & intraui in me, & animo ad me, Tu quis es? Et respōdit mihi. Homo rationalis & mortalis. Et incepi discutere quid hoc esset, & dixi, Vnde hoc tale animal domine deus meus? Vnde nisi abs te? Tu

fecisti me, & non ipse me. Quis tu? Tu per quem viuo ego, tu per quem viuunt oia. Quis tu? Tu domine deus meus verus & solus, omnipotens, & æternus, & incõprehensibilis, & immensus, qui semper viuis & nihil moritur in te, immortalis habitas æternitatem, mirabilis in oculis angelorũ, inenarrabilis/imperscrutabilis, innominabilis, deus uiuus & verus, terribilis, & fortis, nesciens principium neq; finem, principiũ omniũ atq; finis, qui es ante primordia seculorum & ante omnes seculorũ origines. Tu es deus meus & dominus omnium quæ creasti, & apud te omnium stabilium stant causæ, & omnium mutabilium apud te immutabiles manent origines, & omnium rationabilium, & irrationabilium atq; temporaliũ sempiternæ viuunt rationes. Dic mihi supplici seruo tuo deus meus, dic mihi misericors misero tuo, dic quæso ꝑ miserationes tuas, unde hoc tale aïal, nisi abs te? An qsquã sese faciẽdi erit artifex, an aliũde q̃ a te trahitur esse & viuere? Nõne tu es esse a quo est omne esse? Qui:

quid enim est, a te est, quia sine te nihil est. Nonne tu es fons vitæ, a quo fluit omnis vita? Quicquid enim viuit, per te viuit, quia sine te nihil viuit, Tu ergo domine fecisti me. Quæro, quis fecit me? tu domine fecisti me sine quo factum est nihil. Tu factor meus, ego opus tuum. Gratias tibi ago domine deus meus per quem viuo ego, & per quem omnia viuunt, quoniam fecisti me. Gratias tibi plasmator meus, quã manus tuæ fecerunt me & plasmauerunt me. Gratias tibi lux mea, quoniã illuminasti me, & inueni te & me. Vbi inueni me, ibi cognoui me, vbi inueni te, ibi cognoui te, vbi autem cognoui te, ibi illuminasti me. Gratias tibi lux mea, quoniam illuminasti me. Quid est quod dixi cognoui te? Nonne tu es deus incomprehensibilis & immẽsus, rex regum & dominus dominantiũ, qui solus habes immortalitatem & lucem habitas inaccessibilem, quem nullus hominum vidit, sed nec videre potest? Nonne tu es deus absconditus & imperscrutabilis maiestatis, solus tui ipsius maximus cognitor & mirabilis

contemplator? Quis ergo cognouit quod nunquam vidit? Dixisti enim in veritate tua, Non videbit me homo & viuet. Dixit & preco tuus per veritatē tuam, Deum nemo vidit vnq̄. Quis ergo cognouit quod nunq̄ vidit? Dixit ēt veritas tua, nemo vidit filium nisi pater, neq; patrem quis nouit nisi filius. Sola trinitas tua soli sibi integre nota est, quæ exuperat omnē sensum. Quid est ergo quod dixi quia cognoui te? Quis enim cognouit te, nisi tu te? Tu quippe solus deus, omnipotens, super laudabilis, & supergloriosus, & superexaltatus, & altissimus, & superessentialis ĩ sanctissimis & diuinissimis eloquijs nominaris, quoniam super oēm essentiam intelligibilem siue intellectualē atq; sensibilem, & super omne nomen quod nominatur non solum in hoc seculo, sed etiam in futuro, superessentialiter & supintelligibiliter esse dinosceris, quoniam superessentiali & occulta diuinitate super omnē rationē, intellectū & essentiam, inaccessibiliter & imperscrutabiliter habitas in teipso, vbi lux inaccessibilis, &

lumen imperscrutabile, & incõprehẽsibile/ & inenarrabile, ad quod non attingit aliquod lumen, quoniã incõtẽplabile, & inuisibile & super rationale & superintelligibile, & superinaccessibile/ & superincommutabile creditur quod nullus unquam angelorũ vel hominum uidit, sed nec uidere potest. Hoc est cœlum tuũ domine. cœlum celans, super arcanũ, superintelligibile, superrationale & superessentiale lumen, de quo dicitur, Cœlũ cœli domino. Cœlũ cœli/cui terra est omne cœlũ, quia supermirabiliter exaltatũ est super oẽ cœlũ. Ad quod terra est, etiã ipsum cœlũ empyreũ/hoc est cœlũ cœli dño, qa nulli notũ nisi domino. Ad quod nemo ascendit nisi qui de cœlo descendit, qa nemo nouit patrẽ nisi filius & eorũ spiritus, & nemo nouit filiũ nisi pater & eorũ spiritus. Soli quidẽ tibi trinitas ĩtegre nota es, trinitas sancta, trinitas supmirabilis, & superinenarrabilis, & superinscrutabilis, & superinaccessibilis, superincõprehensibilis, superintelligibilis, superessentialis, superessentialiter exuperans oẽm

sensum oēm rationē, oēm intellectū,
omnē intelligentiā, omnē essentiā su
percœlestium animorū, quā neq; dice
re, neq; cogitare, neque intelligere, ne
que cognoscere possibile est, etiā ocu
lis angelorū. vnde ergo cognoui te do
mine deus altissime super omnē terrā
super omne cœlū, quē neque cherubin
perfecte cognoscunt neq; seraphin, sed
alis contemplationū suarū velatur fa
cies sedētis super solium excelsum &
eleuatum, clamantia & dicentia, San
ctus, sanctus, sanctus dominus deus
exercituum, plena est oīs terra gloria
tua. Expauit propheta & dixit, Væ mi
hi quia tacui, quia uir pollutus labijs
ego sum. Et expauit cor meum, & di
xit, Væ mihi quia non tacui, quia uir
pollutus ego sum, sed dixi, cognoui te.
Verūtamen domine/uæ tacētibus de
te, quoniam loquaces muti fiunt sine
te. Et ego domine deus meus nō tace
bo quoniā fecisti me & illuminasti me
& inueni me, & cognoui te, quoniā il
luminasti me. Sed qualiter cognoui
te? Cognoui te in te. Cognoui te non
sicut tibi es, sed cognoui te sicut mi

hi es,& non sine te,sed in te,quia tu es
lux quæ illuminasti me. Sicut enim ti
bi es/soli tibi cognitus es / sicut mihi
es secundū gratiam tuam, & mihi co/
gnitus es. Sed quid mihi es? Dic mihi
misericors famulo tuo misero,dic mi
hi per miseratiōes tuas,mihi quid es?
Dic animæ meæ / salus tua ego sum,
noli abscondere a me faciem tuam ne
moriar. Sine me loq apud misericor/
diam tuam,me terram & cinerem, si
ne me loqui apud misericordiam tuā,
quoniam misericordia tua magna est
super me,loquar ad deum meum cū
sim puluis & cinis. Dic mihi supplici
tuo,dic mihi misericors misero tuo,
dic mihi per miserationes tuas quid
mihi es? Et intonasti de sup uoce gran
di in interiorem aurem cordis mei,&
rupisti surditatem meā , & audiui vo/
cem tuam , & illuminasti cæcitatem
meam,& vidi lucem tuam,& cognoui
quoniam deus meus es tu Propterea
dixi ꝙ cognoui te. Cognoui enim te,
quoniam deus meus es tu. Cognoui
te solum verum deum & quem misisti
Iesum Christum Erat tempus quādo

non cognoſcebam te, uæ tempori illi quando non cognoſcebam te, uæ cæcitati illi quando nõ videbam te/væ ſurditati illi quando non audiebã te, Cæcus & ſurdus/per formoſa quæ feciſti, deformis irruebam. Et mecum eras, & tecum non eram, & ea me tenebant longe a te/quæ non eſſent, niſi eſſent in te. Illuminaſti me lux mundi, & vidi te & amaui te, nemo qppe te amat, niſi qui te uidet, & nemo te videt, niſi qui te amat. Sero te amaui pulchritudo tam antiqua & tam noua, ſero te amaui, uæ tempori illi quando non amaui te.

¶ Enarratio fidei Christianæ. Ca. 32.

GRatias tibi ago lux mea, quæ illuminaſti me, & cognoui te. Qualiter cognoui te? Cognoui te ſolũ deũ viuum & uerum, creatorem meum. Cognoui te creatorem cœli & terræ/ viſibilium omnium & inuiſibilium, deum verum, omnipotẽtem, immortalem & inuiſibilem, incircunſcriptibilem, interminabilem, æternũ, inacceſſibilem, incomprehenſibilem, imꝑſcrutabilem, incõmutabilẽ immen-

ſum, infinitũ/principium omnium viſibilium & inuiſibilium creaturarum per quem omnia facta ſunt/per quem cuncta ſubſiſtunt elementa/cuius maieſtas ſicut principiũ nunq̃ habuit, ſic nec deſinet in æternum. Cognoui te vnũ ſolũ verum deũ æternum, patrẽ & filiũ & ſpiritũ ſanctũ, tres quidẽ perſonas, ſed vnam eſſentiã oĩno ſupplicẽ indiuiſamq; naturã, & patrẽ a nullo, filiũ a patre ſolo, & ſpiritũſanctũ pariter ab vtroq;/abſq; initio, ſemper, ſine fine, deũ trinũ & vnũ, ſolũ & verũ deũ omnipotentẽ, vnũ vniuerſoꝶ principiũ, creatorem omnium viſibilium & inuiſibiliũ, ſpiritualiũ, & temporaliũ/ qui tua omnipotenti virtute ſimul ab initio temporis vtrãq; de nihilo cõdidiſti creaturam, ſpiritualem & corporalem, angelicam videlicet, & mundanam, ac deinde humanam quaſi communem ex corpore & ſpiritu conſtitutã. Cognoui te & cõfiteor te deum patrem ingenitum, & filium a patre genitum, te ſpiritum ſanctum paracletum neq; genitũ neq; ingenitũ, ſanctam & indiuiduã trinitatem, in tribus co-

qualibus personis consubstantialibus & coæternis/trinitatem in vnitate, & vnitatem in trinitate, corde credens ad iustitiam, & ore confitens ad salutem. Cognoui te verum deum & dominum nostrum Iesum Christum filium dei vnigenitum, creatorem, saluatorem & redemptorem meũ, & totius generis humani, quem confiteor ex patre genitum ante secula, deũ de deo, lumen de lumine, deum verũ de deo vero, non factum sed genitũ, consubstantialem & coæternum patri & spiritui sancto, per quem omnia facta sunt a principio, firmiter credens & veraciter confitens te deũ vnigenitũ Iesum Christum propter salutẽ hominũ a tota trinitate cõmuniter incarnatũ, & ex Maria perpetua virgine spiritus sancti cooperatione conceptũ/uerum hominẽ factũ ex anima rationali & humana carne subsistentẽ. Qui cum secũdum diuinitatẽ vnigenitus dei impassibilis sis pariter & ĩmortalis, propter nimiã dilectionem tuam qua dilexisti nos, idem ipse dei filius secũdũ humanitatem factus, es passibilis & mor-

talis. Qui propter salutem humani generis vnice fili dei, in ligno crucis pati dignatus es passionem & mortem, vt nos a morte perpetua liberares, atque ad inferos (vbi sedebant in tenebris patres nostri) autor luminis descendisti, & die tertia gloriosus victor ab inferis ad superos resurrexisti, resumens sacrum corpus, quod pro peccatis nostris mortuum iacuerat in sepulchro, & viuificans secundum scripturas die tertia, vt ipsum in patris dextera collocares. Assumpta nanque tecum ex inferis captiuitate, quã captiuauerat antiquus hostis humani generis inimicus verus dei filius cum nostræ carnis substantia. i. cum anima & carne humana ex virgine gloriosa assumpta, super omnes cœlos ascendisti, transcendẽs omnes ordines angelorum, vbi sedes ad dexteram dei patris, vbi est fons vitæ, & lumen inaccessibile, & pax domini quæ exuperat omnem sensum. Ibi te deum verum & hominem Iesum Christum adoramus, & credimus confitentes te patrem habere deum. Indeque te venturũ iudicem in fine seculi

expectamus,

expectamus/vt iudices viuos & mortuos;& reddas omnibus bonis & malis secundum opera sua quæ operati sunt in hac vita,vel præmium, vel supplicium,pro vt quisq; dignus fuerit requie vel ærumna. Resurgent enim in illa die a voce virtutis tuæ omnes homines,quotquot humanam animam acceperunt in carne sua quam hic habuerunt,vt totus homo pro meritis, vel gloriam suscipiat, vel gehennam. Tu es ipse vita & resurrectio nostra, quem saluatorem expectamus dominum Iesum Christum,qui reformabit corpus humilitatis nostræ, configuratum corpori claritatis suæ. Cognoui te deum verum & vnum spiritum sanctum patris & filii,ab vtroq; pariter ꝓcedentem, consubstantialem & coæternum patri & filio,paracletum & aduocatum nostrum, qui super eundem deũ & dominũ nostrũ Iesum Christũ in columbæ specie descẽdisti, & super apostolos in linguis igneis apparuisti. Qui & omnes sanctos & electos dei, a principio,tuæ gratiæ munere docuisti & ora prophetarũ vt enarrarent mira

bilia regni dei aperuisti, qui ab omnibus sanctis dei cum patre & filio simul adoraris & glorificaris. Inter quos, & ego filius ancillæ tuæ toto corde meo glorifico nomen tuum, quoniam illuminasti me. Tu enim es vera lux, lumen veridicum, ignis dei & magister spirituũ, qui vnctione tua doces nos omnem veritatem spiritus veritatis, sine quo impossibile est placere deo, quoniam tu ipse deus de deo, & lux de luce, procedens a patre luminum ineffabiliter, & a suo filio domino nostro Iesu Christo, quibus consubstantialis, & coæqualis, & coæternus existens in vnius trinitatis essentia, superessentialiter congloriaris & cõregnas. Cognoui te vnum deum viuũ & verum patrẽ & filium & spiritum sanctum, trinum quidem in personis, sed vnum in essentia, quem confiteor, adoro, & glorifico toto corde meo verum deũ solũ, sanctum, immortalem, inuisibilem, incõmutabilẽ, inaccessibilem, imperscrutabilem, vnum lumẽ, vnum solem, vnũ panem, vnam vitam, vnum bonum, vnum principium, unũ finem, vnum

creatorem cœli & terræ, per quem oĩa uiuunt, per quē omnia subsistunt, per quem omnia gubernantur, reguntur, & viuificātur quæ in cœlis sunt, & quæ in terris/& quæ sub terra, præter quē non est deus in cœlo & in terra. Sic cognoui te domine deus cognitor meus sic cognoui te. Cognoui te per fidem tuam, quam inspirasti mihi lux mea, lumen oculorum meorum, domine deus meus, spes omnium finium terræ, gaudium lætificans iuuentutem meam, & bonum sustentans senectutē meam. In te enim domine iubilant omnia ossa mea dicentia, Domine, quis similis tibi? Quis similis tibi in dijs domine? non quem fecit manus hominum, sed qui fecisti manus hominum. Simulachra gentium argentũ, & aurũ, opera manuũ hoĩum, nõ sic opa tur hoĩum. Oẽs dii gẽtiũ dæmonia, dominus aũt cœlos fecit dominus ipse est deus. Dii q non fecerunt cœlũ & terrã peant de cœlo & terra, deũ uero q creauit cœlũ & terrã cœli & terra bñdicant.

¶ Gratiarum actio pro cœlesti cordis illuminatione. Cap. 33.

Quis similis tui etiã in diis dñe qs similis tui, magnificus in sanctitate, terribilis atq; laudabilis & faciens mirabilia? Sero te cognoui lumen verum, sero te cognoui. Erat autem nubes magna & tenebrosa ante oculos uanitatis meæ, ita ut uidere non possem solem iustitiæ & lumen ueritatis. Inuoluebar in tenebris filius tenebrarum/tenebras meas amabam, quia lumen non cognoscebam. Cæcus eram, & cæcitatem amabam, & ad tenebras per tenebras ambulabam. Quis inde me eduxit, ubi eram homo cæcus, sedens in tenebris, & umbra mortis? Quis accepit manum meam, ut inde me educeret? Quis est illuminator meus? Non enim eum quærebam, & ipse quæsiuit me, non vocabam eum, & ipse vocauit me. Quis est ille? Tu es domine deus meus misericors & miserator, pater misericordiarum, & deus totius consolationis, tu sancte domine deus meus, quem confiteor toto corde meo, gratias agens nomini tuo. Non te quærebam, tu me quæsiuisti, non te inuo-

cabam/tu me uocasti. Vocasti enim me nomine tuo. Intonasti desuper voce grãdi in interiorẽ aurẽ cordis mei, Fiat lux, & facta est lux, & discessit nubes magna, & liquefacta est nubes tenebrosa, quæ operuerat oculos meos, & vidi lucem tuam, & cognoui vocem tuam, & dixi, Vere domine, tu es deus meus, qui eduxisti me de tenebris & vmbra mortis, & vocasti me in admirabile lumen tuum, & ecce video (gratias tibi illuminator meus) & conuersus sum, & vidi tenebras in quibus fueram/& abyssum tenebrosam in qua iacueram, & contremui & expaui, & dixi Væ uæ tenebris meis in quibus iacui, Væ uæ cæcitati illi in qua videre non poteram lumen cœli. Væ væ præteritæ ignorantiæ meæ, quando non cognoscebã te domine. Gratias tibi ago illuminator & liberator meus, quoniã illuminasti me, & cognoui te. Sero cognoui te veritas antiqua, sero te cognoui veritas æterna. Tu eras in lumine, & ego in tenebris, & nõ cognoscebã te, quia illuminari non poteram sine te, & non est lux extra te.

¶ Admiratio diuinæ naturæ, desiderium maioris amoris & luminis. Cap. 34.

SAncte sanctorum, deus inæstimabilis maiestatis / deus deorum / & dominus dominorum, mirabilis / inenarrabilis, incogitabilis, inæstimabilis, quem contremiscunt in cœlo angelicæ potestates, quem adorant omnes dominationes & throni, & omnes virtutes pauent a cõspectu tuo, cuius potentiæ & sapientiæ non est numerus, q fundasti mũdum super nihilum, & mare colligasti in aere quasi in vtre, omnipotentissime, sanctissime, fortissime deus spirituum vniuersæ carnis, a cuius conspectu fugit cœlum & terra, ad cuius nutum omnia se subijciunt elementa, te adorent & glorificent oẽs creaturæ tuæ. Et ego fili⁹ ancillæ tuæ per fidem tuam flecto ceruicem cordis mei / sub pedibus maiestatis tuæ, gratias agens, quoniam dignatus es ꝑ tuam misericordiam illuminare me. Lumen verum, lumen sanctum, lumẽ delectabile, lumen admirabile, quod illuminat omnem hominem venien-

tem in hunc mundum, & etiam oculos angelorũ/ ecce video, gratias ago/ ecce video lumen cœli, & interlucet oculis mentis meæ radius desuper a facie luminis tui, & lætificat omnia ossa mea. O si perficeretur in me. Auge quæso luminis author, auge quæso quod interlucet in me. Dilatetur obsecro, dilatetur ex te/ quid est hoc quod sentio? quis est ignis qui calefacit cor meum? quæ est lux quæ irradiat cor meum? O ignis qui semper ardes, & nunquam extingueris, accende me. O lux quæ semper luces, & nunquam obfuscaris, illumina me. O vtinam arderem ex te ignis sancte, quam dulciter ardes, quam secrete luces, quam desideranter aduris. Væ his qui nõ ardent ex te, uæ illis qui non illuminantur ex te. O lumen veridicũ illuminans oẽm mundum, cuius lux implet mundum. Væ cæcis oculis, qui te non uident, sol illuminans cœlum & terram, uæ, caligantibus oculis qui te uidere non possunt. Væ auertentibus oculos, ut non videant ueritatem. Væ non auertentibus, ut non uideant uanitatẽ. Ne

queunt enim oculi assueti tenebris, summæ veritatis radios ĩtueri, nec sciunt de lumine aliquid æstimare, quorum est in tenebris habitatio. Tenebras, vident, tenebras diligunt, tenebras approbant, de tenebris, euntes in tenebras/nesciunt vbi corruant. Miseri qui nesciunt quid amittant, & miseriores vtiq; qui sciunt quid amittunt, qui cadunt apertis oculis, & descendunt in infernum viuentes. O lux beatissima, quæ non nisi a purissimis oculis videri potes. Beati mundo corde, quoniã ipsi deũ videbunt. Munda me mundans virtus, sana oculos meos, vt sanis oculis te contempler, quem non nisi sani oculi intuentur. Aufer quæso squamas caliginis antiquæ radio tuæ illuminationis splẽdor inaccessibilis/ vt te videre valeam irreuerberatis obtutibus, & in lumine tuo videam lumen. Gratias tibi ago lux mea. Ecce video. Dilatetur obsecro visus meus domine ex te. Reuela oculos meos vt considerem mirabilia de lege tua, qui es mirabilis ĩ sanctis tuis. Gratias tibi ago lumẽ meũ. Ecce video, sed per spe-

culum in ænigmate, sed quando facie ad faciem? Quãdo veniet dies lætitiæ & exultationis, in qua ingrediar in locum tabernaculi admirabilis, vsque ad domum dei/ vt videam uidentem me facie ad faciem; & satietur desiderium meum?

Suspiria peregrinãtis animæ in cœlestem patriam. Cap. 35.

QVemadmodũ desiderat ceruus ad fontes aquarũ, ita desiderat aĩa mea ad te deus. Sitiuit aĩa mea ad te deum fontem uiuum, quando veniam & apparebo ante faciem tuam? O fons vitæ, vena aquarum viuentium/ quãdo veniam ad aquas dulcedinis tuæ, de terra deserta, inuia, & inaquosa, vt videam virtutem tuam, & satiem ex aquis misericordiæ tuæ sitim meam? Sitio domine fons vitæ es, satia me. Sitio domine, sitio te deũ viuum. O quando veniam, & apparebo domine ante faciem tuam? Putas ne videbo diem illam, diem inquam, iucunditatis & lætitiæ, diem quam fecit dominus, vt exultemus & lætemur in ea? O dies præclara, pulchra/ nesci-

ens vesperum, non habens occasum/ in qua audiam vocem laudis, vocem exultationis & confessionis. In qua audiam, Intra in gaudium domini tui, Intra in gaudium sempiternum, in domum domini dei tui, vbi sunt magna & inscrutabilia, & mirabilia, quorum non est numerus. Intra in gaudium sine tristitia, quod continet æternam lætitiam / ubi erit omne bonum / & non erit aliquod malum, vbi erit quicquid voles, & non erit quicquid noles, vbi erit vita vitalis, dulcis & amabilis, semperque memorabilis, vbi non erit hostis impugnans / nec vlla illecebra, sed summa & certa securitas/secura tranquillitas, & trāquilla iucunditas, iucunda felicitas, felix æternitas, æterna beatitudo, & beata trinitas, & trinitatis vnitas, & vnitatis deitas, & deitatis beata visio, quæ est gaudiū dn̄i dei tui. O gaudiū sup oē gaudiū, gaudiū vincens oē gaudium (extra quod non est gaudiū) quādo intrabo in te, vt videam deum meum qui habitat in te? Ibo & videbo visionem hanc grandē. Quid est quod

me detinet? Heu meo, quia incolatus meus prolongatus est. Heu me, quam diu dicetur mihi, Vbi est deus tuus? Quam diu dicetur mihi, Expecta, re expecta? Et nunc quæ est expectatio mea/ nonne tu domine deus meus? Saluatorem expectamus dominum nostrum IESVM CHRISTVM, qui reformabit corpus humilitatis nostræ, configuratum corpori claritatis suæ Expectamus dominum, quando reuertatur a nuptiis, vt inducat nos ad suas nuptias. Veni domine, & noli tardare. Veni dñe Iesu Christe, ueni uisitare nos in pace, ueni & educ uinctos de carcere, ut lætemur coram te corde perfecto, Veni saluator noster, ueni desideratus cunctis gentibus ostende faciem tuam/ & salui erimus, Veni lux mea, redemptor meus educ de carcere animam meam ad confitendum nomini sancto tuo. Quam diu miser iactabor fluctibus mortalitatis meæ, clamans ad te domine, & non exaudis? Audi clamantem domine de hoc mari magno, & adhuc me ad portum felicitatis æter-

119

næ. Felices qui de periculo maris huius educti, ad te deum portum tutissimum peruenire meruere. O vere felices, q̃ de pelago ad littus, de exilio ad patriam, de carcere ad palatiũ puenerunt, optata iam quiete beati, qui brauium illud ꝑpetuæ gloriæ / quod hic ꝑ multas tribulationes quæsierunt, iã felici iucunditate adepti / lætantur in perpetuũ. O uere beati, qui iam oĩum malorũ onere exuti, securi de sua immarcessibili gloria, ad regnũ decoris ꝑuenire meruerunt. O æterũ regnũ, regnũ oĩum seculoꝶ, vbi lumen indeficiens, & pax dei, quæ exuperat oẽm sensum, in quo sanctorum animæ requiescunt / & lætitia sempiterna super capita eorum, gaudium & exultationem obtinebunt, & fugiet dolor & gemitus. O quam gloriosum est regnũ, in quo tecũ domine regnant omnes sancti, amicti lumine sicut vestimento, habentes in capite suo coronam de lapide pretioso. O regnum beatitudinis sempiternæ, vbi tu domine spes sanctorum, & diadema gloriæ, facie ad faciem videris a sanctis, lætificans

eos vndique in pace tua, quæ exuperat omnem sensum. Ibi gaudium infinitum, lætitia sine tristitia, salus sine dolore, via sine labore, lux sine tenebris, vita sine morte, omne bonum sine omni malo. Vbi iuuentus nunquã senescit, vbi vita terminum nescit, vbi decor nunquam pallescit, ubi amor nunquam tepescit, vbi sanitas nunquã marcescit, vbi gaudium nunquam decrescit, vbi dolor nunquam sentitur, vbi gemitus nunquam auditur, vbi triste nihil videtur, vbi lætitia semper habetur, vbi malum nullum timetur, quoniam ibi summum bonum possidetur, quod est videre semper faciem domini virtutum. Felices igitur q de naufraga vita præsenti ad tanta gaudia iam peruenire meruerunt. Infelices heu nos & miseri, q per huius maris magni fluctus ꝓcellosasq; uoragines nauẽ trahimus, ignorantes an ad portum salutis peruenire ualeamus. Infelices/inquam, quorum uita est in exilio, uia in periculo/finis in dubio, nescientes finem nostrum, quia omnia in futurum reseruantur incerta. Ad-

huc in pelagi fluctibus uersamur, suspirantes ad te portum maris. O patria nostra, patria secura/a longe te uidemus. Ab hoc mari te salutamus, ab hac ualle ad te suspiramus, & nitimur cum lachrymis, si quo modo ad te perueniamus. Spes humani generis Christe deus de deo, refugium nostrum & uirtus, cuius lumen a longe inter caliginosas nebulas sup maris procellas, q̄si stellæ mari radius oculos nostros irradiat, ut dirigamur ad te portum. Guberna domine nauem nostram tua dextera clauo crucis tuæ, ne pereamus in fluctibus, ne nos demergat tēpestas aquæ/ne absorbeat nos profundum, sed uncino crucis trahe nos ab hoc pelago ad te solamen unicum nostrum, quem a longe quasi stellam matutinam & solem iustitiæ, uix lachrymantibus oculis in littore cœlestis patriæ nos expectantem uidemus. En ad te clamamus redempti tui/sed & nūc exules tui, quos pretioso sanguine tuo redemisti Exaudi nos deus salutaris noster, spes oium finium terræ, & in mari longe. In mari turbulento uersa

mur, tu in littore stans aspicis pericula nostra, saluos nos fac propter nomẽ tuũ. Da nobis dñe, inter Scyllã & Charibdim ita tendere p̲ mediũ, vt vtroq; periculo euitato salua naue & mercibus, securi perueniamus ad portum.

¶ De inenarrabili beatitudine iustorum futuri seculi. Cap. 36.

CVm ergo peruenerimus ad te sapientiæ fontem, ad te lumen indeficiens, ad te lucem inextinguibilẽ, vt te nõ iam per speculum in ænigmate, sed facie ad faciem videamus, tunc satiabitur in bonis desiderium nostrũ, quia nihil erit exterius quod desideretur, nisi tu domine summum bonum, qui eris præmium beatorum, & diadema decoris eorum, pacificans eos intus & extra in pace tua, quæ exuperat omnem sensum, ibi videbimus, amabimus, & laudabimus. Videbimus in lumine tuo lumẽ tuum, quoniã apud te est fons vitæ, & in lumine tuo videbimus lumen. Quale autem lumen? lumen immensum, lumen incorporeum, incorruptibile, incomprehensibile, lumen indeficiens, lumen in-

extinguibile, lumen inaccessibile, lumen in acceptum, lumen veridicum, lumen diuinum quod illuminat oculos angelorum, quod lætificat iuuentutem sanctorũ, quod est lumen luminum, & fons vitæ, quod es tu domine deus meus. Tu es quippe lumen, in cuius lumine videbimus lumen, te scilicet in te splendore vultus tui, quando te uidebimus facie ad faciẽ. Quid est uidere facie ad faciem, nisi quod ait Aposto. Cognoscere sicut & cognitus sum? Cognoscere ueritatẽ tuã & gloriam tuã, hoc est cognoscere faciẽ tuã cognoscere patris potẽtiã, filij sapientiã, spiritussancti clemẽtiã, ipsius summæ trinitatis unã & indiuiduã essentiã. Videre enim faciẽ dei uiui, hoc est summũ bonũ, gaudium angelorũ atque omniũ sanctorũ, præmium uitæ æternæ, gloria spirituum, lætitia sempiterna/corona decoris, brauium felicitatis, requies opulenta, pulchritudo pacis, intimũ & externũ gaudiũ, paradisus dei, Hierusalẽ cœlestis, uita beata plenitudo beatitudinis, gaudiũ æternitatis, pax dei quæ exuperat omnem

sensum

ſenſum. Hæc eſt plena beatitudo & tota glorificatio hoīs, uidere faciem dei ſui, uidere eum qui fecit cœlum & terram, uidere eum qui fecit eum qui ſaluauit eum & glorificauit eum. Videbit eum cognoſcendo, amabit diligendo, laudabit poſſidēdo. Ipſe enim erit hæreditas populi ſui / populi ſanctorū quem redemit. Ipſe poſſeſſio felicitatis eorum, ipſe præmium & merces expectatiōis. Ero (inquit) merces tua magna nimis. Magnum enim magna decent. Vere domine deus meus, magnus es tu nimis ſuper omnes deos, & merces tua magna nimis. Neq; enī magnus es tu, & parua merces tua quoniam non aliud es tu, & aliud merces tua, ſed tu ipſe magnus nimis, tu ipſe merces magna nimis / tu ipſe coronator es & corona, tu ipſe promiſſor es & promiſſio, tu remunerator & munus, tu præmiator & præmium felicitatis æternæ. Tu ergo coronator es & corona deus meus / & diadema ſpei meæ (quæ ornata eſt gloria) lumē lætificans / lux renouans, decor adornans, ſpes mea magna, deſideriū cor-

dis sanctorum/ & desideratus eorum. Visio ergo tui tota merces est, totũ praemiũ, & totũ gaudiũ quod expectamus Haec est enim vita aeterna. Haec est, inquã, sapientia tua. Haec est vita aeterna, ut cognoscamus te solũ verũ deũ, & quẽ misisti Iesum Christũ. Cũ igitur videbimus te solũ deũ, deũ verũ, deũ viuum, omnipotẽtẽ, simplicem, inuisibilẽ, incircũscriptibilẽ, incõprehensibilẽ, & filiũ tuũ vnigenitũ consubstantialem & coaeternũ tibi dominũ nostrũ Iesum Christũ, quem pro salute nostra misisti in mundũ in virtute spiritus sancti trinũ in personis/ & vnũ in essentia, deũ sanctũ, solũ, extra quẽ nõ est deus, tunc habebimus quod nunc quaerimus, vitã aeternã, gloriã sempiternã, quã praeparasti diligentibus te, quã abscondisti timẽtibus te, quã daturus es quaerentibus te, quaerentibus faciẽ tuã semper. Et tu dñe deus meus, formator meus ex vtero matris meae, quae me recõmẽdauit manui tuae, nõ me ꝑmittas amplius ex uno distrahi in multa, sed collige me de exterioribus ad me, de me ad te, vt dicat tibi sempꝫ cor meũ. Exq

ſiuit te facies mea, faciem tuã domine requirã, faciẽ domini virtutũ, in qua ſola cõſiſtit tota gloria ſempiterna beatorũ. Quã qdẽ videre/vita æterna eſt, & gloria ſempiterna ſanctorũ. Lætetur ergo cor meum, vt timeat nomẽ tuũ, lætetur cor q̃rẽtiũ dñm, ſed multo magis cor inueniẽtiũ. Si enim lætitia eſt in quærẽdo, qualis lætitia erit in inueniendo? Quærã ergo ſemp ardẽter & indeſinenter faciẽ tuã, ſi quãdo tandẽ aperiat mihi oſtiũ & porta iuſtitiæ, vt intrem in gaudium domini mei Hæc porta domini, iuſti ingredientur p eã.

¶Oratio ad ſanctã trinitatẽ. Cap. 37.

O Tres coæquales & coæternæ perſonæ, deus vnus & verus, pater & filius & ſpiritus ſanctus, qui ſolus habitas æternitatẽ & lucem inacceſſibilẽ/qui fundaſti terrã in potentia tua, regis orbem terræ prudentia tua. Sanctus, ſanctus, ſanctus dominus deus ſabaoth, terribilis & fortis, iuſtus & miſericors, admirabilis, laudabilis, amabilis, vnus deus, tres perſonæ, vna potentia, ſapientia, bonitas, vna & indiuiſa trinitas, aperi mihi clamãti portas

iustitiæ, & ingressus in eas confitebor tibi domino. En ad ostiũ tuũ summe paterfamilias mendicus pulso. Iube aperiri pulsanti qui dixisti, Pulsate & aperietur uobis. Pulsant enim ad ostiũ tuũ pater misericordissime, desideria rugientiũ præcordiorũ meorum, & clamores lachrymarum oculorũ meorũ. Ante te est omne desideriũ meũ, & gemitus meus a te non est absconditus. Et tu domine non auertas faciem tuã amplius a me, nec declines in ira a seruo tuo Pater misericordiarũ, audi eiulatum pupilli tui, & porrige manũ tuã optimam adiutricem, vt retrahat me de profundis aquarũ, & de lacu fæcis, ne peream vidente misericordia oculorũ tuorum, aspiciente clementia viscerũ tuorũ, sed euadam ad te dominũ deũ meum, vt videam diuitias regni tui, & intuear faciẽ tuã semper, & laudem dicam nomini tuo sancto Domine qui facis mirabilia, q cor meũ lætũ facis memoria tui, q illuminas iuuẽtutẽ meã, ne despicias senectutẽ meam, sed iubilare facias ossa mea, & reuiuiscere facias, vt aquilæ canos meos.

ORATIO BEATI CYPRIAni martyris.

HAgios, hagios, hagios, sancte sanctorũ, pater patrũ nostrorũ, deus Abrahã, deus Isaac, deus Iacob, deus apostolorum, deus prophetarũ, deus virginum, deus credẽtium, deus & pater domini nr̃i IESV CHRISTI filij tui, te inuocamus supplices pariter & deprecamur, qui ex ore altissimi procreatus es, ante mũdi dispositionẽ & ex Mariæ sanctæ virginis vtero per mysterium editus, orantibus nobis desideriũ animæ & integritatem cordis p̃stare dignare, vt lauacro salutari recreatũ pectus delictis carnalibus incolume persistat. Petimus fide illibata, mente incorrupta, deuotione robusta operatione seu dilectione cõtinua, vt in ecclesia sancta tua nos florere pmittas, quoniam tibi flectimus genua, & curuamus ceruices, cui ãgeli & archãgeli milia nullum martyrum, chorus apostolorũ, & prophetarũ gloria exultant, cui omnes aues cantant laudes, linguæ confitentur cœlestium, terrestrium & infernorũ. Tibi omnes aquæ

In cœlo, sub cœlo confitentur, te insensibilia sentiunt, tu es solus & præter te nemo. Te quæsimus domine pater omnipotens, qui soli filio conspectabilis es cui angeli & archangeli obtemperant, & tibi domine pater, te oramus, vt tribuas nobis mentē integram, innocentiam, synceritatem deuotam, cōscientiam sanctam, puram, sobriam, castā, contra omnes insidias seculi gloriosa fide degentem contra diaboli minas, & carnales illecebras munitū pectus concedas, nec violenti, & cruenti lætalibus laqueis implicemur, vt signum salutis æternæ incolume perferamus. Pelle a nobis omnem seculi illuuiem, omnemq; diaboli persuasionem. Laqueetur, concidat, & separetur a nobis & amoueatur, sicut a Sara famula tua Asmodeus dæmon nequissimus, extictus per angelum tuum sanctum Raphael. Et sicut Tobiæ affuisti, ita mihi adesse digneris. Et vt tribus pueris in camino/& Danieli misericordiā præstitisti, sic circa nos famulos tuos facere digneris. Qui mortuos suscitasti, & cæcos illuminasti, surdis auditum, mu

tis eloquia/claudis gressum, leprosis sanitatem dedisti, ita & da famulis tuis qui te tota virtute mētis credimus natum, passum vēturum iudicare viuos & mortuos. Assiste nobis, sicut aposto lis in vinculis, Teclæ in ignibus, Paulo in psecutionibus, Petro in fluctibus. Qui sedes super septem thronos ad dexteram patris, respice nos & libera nos de æternæ mortis interitu, vnus in vno, pater in filio, filius in patre, spi ritus sanctus, per quem, & cum quo est tibi in sancta ecclesia honor, virtus, claritas, maiestas, po testas, benedictio, immor talitas, & nūc & in æter num, semper & in o mnia secula se culorum.

AMEN.

¶ ORATIO MANASSÆ REgis Iudah in vinculis detenti, pro peccatorum remissione, gratia & liberatione eius.

DOmine deus omnipotens patrũ nostrorum Abraham, Isaac, & Iacob, qui fecisti cœlum & terram, cum omni ornatu eorum, qui signasti mare verbo præcepti tui, qui conclusisti abyssum, & signasti terribili & laudabili nomine tuo quod omnes pauent & tremunt a vultu virtutis tuæ, & insustentabilis ira super peccatores comminationis tuæ/immensa vero & inuestigabilis misericordia ꝓmissionis tuæ quoniam tu es dominus deus altissimus super omnem terram, longanimis, & multum misericors, & pœnitens super malitiam hominũ. Tu aũt domine, secundum bonitatem tuam promisisti pœnitentiã remissionis peccatorum. Et tu deus iustoꝝ, non posuisti pœnitentiam iustis Abraham, Isaac & Iacob, ijs qui tibi non peccauerunt, Quoniam peccaui super numerũ are-

næ maris, multiplicatæ sunt iniquita-
tes meæ, incuruatus sum multo vin-
culo ferri, & non est respiratio mihi,
quia excitaui iracundiam tuam, & ma
lum coram te feci, instituens abomina
tiones, & multiplicans offensiones. Et
nūc flecto genua cordis mei, precans
a te bonitatem domine. Peccaui do-
mine peccaui/ & iniquitatem meam
agnosco. Peto, rogans te domine, re-
mitte mihi, remitte mihi. Ne simul ꝑ-
das mecum iniquitatibus meis neque
in æternum reserues mala mihi, quia
indignum saluabis me secundum ma
gnam misericordiam tuam, & lau
dabo te omnibus diebus vitæ
meæ. Quoniam te laudat o
mnis virtus cœlorum, &
tibi est gloria in secu-
la seculorum.
AMEN.

DIVI AVGV
GVSTINI EPISCOPI HIP-
ponensis. Manuale de verbo dei
quo sopita celestis desiderij
memoria renouetur.

¶ Voniam in medio la-
queorũ positi sumus/
facile a celesti deside-
rio frigescimus. Qua-
propter assiduo indige
mus munimẽto, vt ex
pergefacti ad deum no
strum verum & summum bonum cũ
defluimus recurramus. Idcirco non
præsumptionis temeritate sed magna
dei mei dilectione huic opusculo ad
laudem eius operam dedi, vt ex elegã
tioribus dictis sanctorum patrum bre
ue & manuale uerbũ de deo meo me
cum semper haberem, ex cuius lectio
nis igne quotiens tepesco in eius accẽ
dar amorem. Nunc adesto mihi deus
meus, quem quæro, quem diligo, quẽ
corde & ore, & qua valeo virtute lau

127

do atq; adoro. Mens mea deuota tibi, tuo amore succensa, tibi suspirans, tibi inhians, te solum videre desiderans nihil dulce nisi de te loqui, de te audire, de te scribere, de te conferre, tuam gloriam frequenter sub corde reuolue re, vt tua suauis memoria sit inter hos turbines aliqua re pausatio mea. Te ergo inuoco desideratissime, ad te clamo clamore magno in toto corde meo Et cum te inuoco, vtiq; te in me ipso inuoco, quoniam oīno nō essem nisi tu esses in me, & nisi ego essem in te, non esses in me. In me es, quoniam in memoria mea manes, ex ea cognoui te, & in ea inuenio te/cum reminiscor tui, & delector in te de te, ex quo omnia, per quē omnia, & in quo oīa.

¶ De mirabili essentia dei. Cap I.

TV domine cœlum & terram imples, omnia portans sine onere, omnia implens sine inclusione, semꝑ agens, semper quietus, colligens, & nō agens, quærens, cum nihil desit tibi/ amans nec æstuans, zelans, & securus es Penitet te & non doles. Irasceris, & tranquillus es. Opera mutas, sed non

mutas consilium. Recipis quod inue
nis, & nunquā amisisti. Nunquā inops,
& gaudes lucris. Nuuquam auarus, &
vsuras exigis. Supererogas cui nō de
bes vel super e rogatur tibi vt debeas
& quos habet quicquam non tuum?
Reddis debita nulli debēs. Donas de-
bita, nihil ꝑdens. Qui vbiq; es & vbiq;
totus, qui sentiri potes. & videri non
potes. qui nusquam dees, & tamen ab
iniquorum cogitationibus longe es, q
nec ibi dees vbi longe es/ quia vbi nō
es per gratiam, ades per vindictam.
Qui vbiq; præsens es, & vix inueniri
potes. Quem stantem sequimur. & ap
prehendere non valemus Qui tenes
omnia, imples omnia/ circumplecte-
ris omnia, super cedis omnia, sustines
omnia. Qui corda fidelium doces sine
strepitu verborum. Qui locis non di-
stēderis, nec temporibus variaris, nec
habes accessus & recessus. Qui habi-
tas lucem inaccessibilem, quā nullus
hominum vidit, nec videre potest. In
te manens quietus, vbiq; circūis totū,
Non enim scindi & diuidi potes, quia
vere vnus es, nec partes efficeris, sed

128

totus totum tenes, totum imples, totum illustras/& possides.

De indicibili scientia dei. Cap. 2.

Si totũ mundum libri repleant, tua scientia inerrabilis nõ potest enarrari. Quõ ñ vero ĩdicibilis es, nullo mõ scribi poteris nec cõcludi. Tu es fons lucis diuinæ, & sol claritatis eternæ. Magnus es sine quãtitate, & ideo imẽsus. Bonus sine qualitate, & ideo vere & summe bonus, & nemo bonus, nisi tu solus cuius voluntas opus est, cuius velle posse est. Qui omnia quæ ex nihilo creasti, sola volũtate fecisti. Qui omnem creaturam tuã absq; indigentia aliqua possides, & sine labore gubernas, & absq; tedio regis & nihil est quod conturbet ordinem imperij tui, vel in summis vel in imis. Qui in omnibus locis sine loco haberis & oĩa continens sine ambitu, & vbiq; pñs es sine situ & motu. Qui nec mali actor es, quod facere non potes. Qui nihil non potes, nec vnquã quicq̃ te fecisse penituit. Cuius bonitate facti sumus & iustitia penas luimus, & clementia liberamur Cuius oĩpotẽtia oĩa guber

nat regit, & implet q̃ creauit. Nec ideo te implere oĩa dicimus, vt te cõtineãt sed ipsa potius a te cõtinẽtur, nec par ticulatĩ imples oĩa, nec vllatenus ita putandum est, vt vna quæq; res magni tudine suæ portiõis capiat te, idest ma xima maius, minima minus, cũ sis po tius ipse totus in omnibus, & omnia in te. Cuius omnipotentia oĩa conclu dit, nec euadendi potentiam tuã quis aditum inuenire poterit. Qui enim te non habet placatum, nequaq̃ euadet iratum.

¶ De desiderio animæ sentientis deum. Cap. 3.

TE igitur clemẽtissime deus inuo co in animã meã/ quã præparas ad capiendũ te/ ex desiderio quod in spiras ei. Intra rogo in eam, & coapta eam tibi, vt possideas illam quam feci sti, & refecisti, vt habeam te velut signa culum super cor meum. Quæso pijssi me inuocantem te non deseras, quia priusquã te inuocarem, me vocasti & quæsisti, vt ego seruus tuus te quære rẽ, quærẽdo inuenirẽ, & inuentũ ama rẽ. Quæsiui & inueni te dñe, & amare

desidero. Auge desiderium meum, & da quod peto, quoniam si cuncta quæ fecisti mihi dederis, non sufficit seruo tuo, nisi teipsum dederis. Da ergo te ipsum mihi deus meus, redde te mihi. En amo te, & si parum est amem validius. Tuo ergo amore teneor, tuo desiderio flagro, tua dulci memoria delector. Ecce dum tibi mens mea suspirat, & tuam ineffabilem pietatē meditatur, ipsa carnis sarcina minus grauat, cogitationum tumultus cessat, pondus mortalitatis & miseriarū more solito nō hebetat, silent cuncta. tranquilla sunt omnia, cor ardet, animus gaudet. memoria viget, intellectus lucet, & totus spiritus ex desiderio visionis tuæ accensus, inuisibilium amore rapise videt. Assumat spiritus meus pennas vt aquilæ, volet & nō deficiat, volet & perueniat vsq; ad decorem domus tuæ & thronum gloriæ tuæ, & ibi super mensam refectionis ciuium supernorū pascatur de occultis tuis, in loco pascue iuxta fluenta plenissima. Tu esto exultatio nostra qui es spes nostra, salus, atq; redemptio. Tu esto

nostrum

nostrum gaudium, qui es futurus præmium. Te semp quærat anima mea, & tu præsta vt quærendo non deficiat.

¶ De miseria animæ quæ dominum nostrum Iesum Christũ nõ amat nec quærit. Cap. 4.

VE misere animæ, quæ Christum, non quærit nec amat, arida manet & misera. Perdit quod viuit, qui te deum non diligit. Qui curat viuere nõ propter te domine, nihil est, & pro nihilo est. Qui tibi viuere recusat, mortuus est. Qui tibi non sapit, desipit. Misericordissime tibi me comendo, reddo, & concedo, per quem sum, viuo, & sapio. In te cõfido, spero, & totã spem meam pono, per quem resurgam, viuam, & requiescam. Te cupio, diligo, & adoro/cum quo manebo regnabo/ & beatus ero. Anima quæ te non quærit, nec diligit, mundum diligit, peccatis seruit, & vitijs subiecta est, nunquã quieta, nunquã secura est. Famuletur tibi semper mens mea pijssime. Suspiret tibi semper peregrinatio mea. Ardeat in amore tuo cor meũ. Requiescat in te deus meus anima mea, con

130

templetur te in mentis excessu, cãtet laudes tuas in iubilatione, & hæc sit in hoc exilio meo, cõsolatio mea. Cõfugiat mens mea sub vmbra alarum tuarum, ab estibus cogitationũ seculi huius. Repauset in te cor meũ, cor mare magnum tumens fluctibus. O diues oĩum bonorũ dapum, supernæ satietatis opulentissime largitor deus, da lasso cibum collige dispersum/ libera captiuũ, & reintegra scissum. En stat ad ostiũ & pulsat Obsecro per viscera misericordiæ tuæ, qbus visitasti nos oriens ex alto, iube pulsanti misero aperiri, vt liberis gressibus ingrediatur ad te, & requiescat in te, & reficiatur de te pane celesti. Tu enim es panis & fons vitæ, tu lumẽ claritatis æternæ, tu oĩa ex qbus viuunt recti qui diligunt te.

¶ De desiderio animæ. Cap. 5.

DEus lumẽ cordiũ te videtiũ, & vita animarũ te amãtium, & virtus cogitationũ te quærentiũ, da vt sancto tuo amori inhæream. Veni rogo, in cor meum, & ab vbertate voluptatis tuæ inebria illud, vt obliuiscar ista tẽporalia. Pudet ac piget me talia pati,

qualia mũdus iste agit. Triste est mihi quod video, graue est omne quod de transitorijs audio. Adiuua me domine deus meus, & da leticiam in corde meo, veni ad me, vt videam te. Sed angustia est mihi domus animæ meæ, quo vsq; venias ad eam & dilatetur a te Ruinosa est refice eam. Habet plurima, q̃ offendant oculos tuos, fateor & scio, sed quis mundabit eam, aut cui alteri præter te clamabo? Ab occultis meis munda me domine, & ab alienis parce seruo tuo. Fac me dulcis christe bone Iesu, fac me rogo, amore & desiderio tuo deponere onus carnalium desideriorum, & terrenarũ concupiscẽtiarũ. Dominetur carni anima, aĩæ ratio, rationi gratia tua, & tue me interius & exterius subde voluntati. Tribue mihi, vt laudet te cor meũ & lingua mea & omnia ossa mea. Dilata mentem, meam & attolle intuitum cordis mei, vt vel rapida cogitatione spiritus meus attingat te æternam sapientiam super omnia manentem. Dissolue me, oro, a vinculis quibus constrictus teneor / vt relinquens oĩa

ista,tibi festinem,tibi soli inhereã,ti bi soli intendam.

¶ De felicitate animæ a terreno carcere resolute. Cap.6.

Felix anima quæ terreno resoluta carcere libera cœlum petit/ quæ te dulcissimum dominum facie ad faciem cernit. Quæ nullo metu mortis afficitur,sed de incorruptione perpetuæ gloriæ lætatur. Trãquilla est & secura iam non timet hostem,nec mortem. Habet iam te pium dominum, quem diu quæsiuit, semperq́ amauit hymnidicis sociata choris, melliflua perpetuæ festiuitatis carmina,ad laudem gloriæ tuæ rex Christe bone Iesu in eternũ cõcinit. Inebriatur enim ab vbertate domus tuæ,& torrente voluptatis tuæ potas eã. Felix societas supernorum ciuium,& gloriosa solẽnitas oĩum ad te redeuntium, ab huius nostræ peregrinatiõis tristi labore ad amænitatẽ pulchritudinis ad formositatem.totius splendoris, atq; dignitatem totius elegãtiæ,vbi te iugiter domine tui ciues cernunt. Nihil omnino quod conturbet mentem, ibidem au-

ribus audire datur. Quæ cantica, quæ organa, quæ cantilenæ, quæ melodiæ ibi ſine fine decantantur? Sonant ibi ſemper melliflua hymnorum organa, ſuauiſſima angelorum melodia, cantica canticorum mira, quæ ad laudem & gloriã tuam a ſupernis ciuibus decantantur. Amaritudo, & omnis fellis aſperitas in regione tua, locum nõ habent. Non enim eſt ibi malus, neq; malicia, nõ eſt aduerſarius, & impugnãs/ nec eſt vlla peccati illecebra, nulla eſt ibi indigentia, dedecus nullum, rixa nulla, nullum improperium, cauſatio nulla, nullus timor, nulla inquietudo, nulla pœna, nulla dubietas/ nulla violentia, nulla diſcordia, ſed eſt ibi pax ſumma, caritas plena, iubilatio & laus dei eterna, ſine fine ſecura requies / & gaudium ſemper in ſpiritu ſancto. O quam fortunatus ero ſi audiuero iocũdiſſimas ciuium tuorum cantilenas/ carmina melliflua, laudes ſummæ trinitati debito honore promentia. Sed & nimium fœlix, ſi ego ipſe meruero cantare canticum domino Ieſu Chriſto, de dulcibus canticis ſyon.

¶ De gaudio paradisi. Cap. 7.

O Vita vitalis, vita sempiterna, & sempiterne beata / vbi gaudiũ sine merore, requies sine labore, dignitas sine tremore, opes sine amissione, sanitas sine languore, abundantia sine defectione, vita sine morte, perpetuitas sine corruptione, beatitudo sine calamitate, vbi oia bona in caritate perfecta, vbi species & visio ad faciem, vbi plena scia in oibus, & p oia vbi summa dei bonitas cernitur, & lumen illuminans a sanctis glorificat. Vbi pñs maiestas dei cõpiscit, & hoc vitæ cibo sine defectu mens intuentium satiatur. Vident semper / & videre desiderant, sine anxietate desiderant, & sine fastidio satiãtur. Vbi verus sol iustitiæ, mira suæ pulchritudinis visiõe, oẽs reficit, & ita vniuersos celestis patriæ ciues illuminat, vt lucescat ibi, lumen videlicet illuminatum per diuinum lumẽ illuminans vltra oẽm solis nostri splẽdorem atq cũctarũ stellarũ claritatẽ immortali adhærentes deitati, ac per hoc immortales / & incorruptibiles facti, iuxta promissionẽ domini saluatoris. Pa

ter quos dedisti mihi, uolo vt ibi ego sum, & illi sint mecum, vt videant claritatem meam, & omnes vnum sint, sicut tu pater in me, & ego in te, & ipsi in nobis vnum sint.

¶ De regno cœlorum. Cap. 8.

Regnũ cœloꝝ, regnũ fœlicissimũ, regnum carens morte, & vacans fine cui nulla tp̃a succedunt per eum, vbi cõtinuus sine nocte dies nescit habere tẽpus, vbi victor miles post laborem, donis ineffabilius cumulatur, nobile perpetua caput amplectente corona Vtinam remissa peccatoꝝ mole me vltimũ seruoꝝ christi, iuberet diuina pietas hanc carnis sarcinam deponere, vt in suæ ciuitatis gaudia æterna repausandus alias representandus trãsirem, sanctissimis supernorum choris interessem, cum beatissimis spiritibus gloriæ cõditoris assisterẽ p̃ntẽ dei vultũ cernerẽ, nullo mortis metu tangerer, de ꝑpetuæ ĩmortalitatis ĩcorruptõe securus gauderẽ, & sciẽti oĩa cõiũctus oẽm ignorãtie cæcitatẽ amitterẽ terrena cũcta paruipẽderẽ, cõuallẽ lachrymaꝝ istã ĩtueri vel reminisci vlte

rius non dignarer, vbi vita laboriosa, vita corruptibilis, vita omni amaritudine plena, vita domina malornm, ancilla infernorum, quam humores tumidant, dolores extenuant, ardores exsiccant, aerea morbidãt, esce inflant ieiunia marcerant, ioci soluunt tristitiæ consumunt, Sollicitudo coarctat/ securitas hebetat, Diuitiæ iactant, paupertas deijcit. Iuuentus extollit, senectus incuruat, infirmitas frangit. Mæror deprimit. Diabolus insidiatur mũdus adulatur, caro delectatur, anima excecatur, totus homo conturbatur/ & his tot & tantis malis mors furibunda succedit, vanisq; gaudijs ita finem imponit, vt cum esse desierint nec fuisse putentur.

¶ Post nimios ploratus mestam animam consolatur deus. Cap. 9.

SEd quas laudes, quasue gratiarum actiões tibi referre valeamus deus noster, qui nos etiam inter has tantas mortalitatis nostræ erumnas non desinis cõsolari mira visitatione. gratiæ tnæ? Ecce me miserum multis meroribus plenum, dum vitæ meæ finem

timeo, dum peccata mea considero, dum iudicium tuũ formido dũ mortis horam cogito, dum supplicia tartari horreo, dum opera mea qua districtione & discussiõe a te pẽsentur ignoro/dum quo fine illa clausurus sim penitus nescio, dumq; hæc, & alia multa mecum sub corde retracto, consolaturus ades solita pietate domine deus, & inter has quærelas nimiosq; ploratus ac profunda cordis suspiria, assumis mæstam & anxiam mẽtem super alta iuga montium, ad areolas vsque aromatum, & collocas me in loco pascuæ secus riuulos dulcium aquarum vbi præparas in conspectu meo mensam multiplicis apparatus, quæ fatigatum spiritum repauset/& cor triste lætificet, quibus tandem refocillatus delitijs, multarum miseriarum mearũ oblitus, leuatus super altitudinem terræ, in te vera pace quiesco.

De dulcedine diuini amoris. Cap. 10.

AMo te deus meus, amo te, & magis atq; magis, amare volo Da mihi domine deus meus speciose præ

filijs hoium/vt desiderē te, ut amē te quantū uolo & quantū debeo. Immensus es, & sine mensura debes amari, præsertim a nobis, quos sic amasti, sic saluasti, pro qbus tanta & talia fecisti. O amor qui semper ardes & nunq̃ extingueris dulcis christe, bone Iesu caritas deus meus, accende me totum igne tuo, amore tuo, dulcedine tua, dilectione tua, desiderio tuo, charitate tua, iocūditate & exultatiōe tua, pietate & suauitate tua, uoluptate & concupiscentia tua, q̃ sancta est & bona, quæ casta est & munda, vt totus dulcedine amoris tui plenus, totus flamma tuæ caritatis vaporatus. diligā te dominū meū dulcissimū & pulcherrimū ex toto corde meo, & ex tota aīa mea, ex totis uiribus meis, & ex omni intētione mea, cū multa cordis cōtritione & lachrymarum fonte, cum multa reuerētia & tremore, hñs te in corde & in ore & præ oculis meis semp, & vbiq; ita ut nullus in me adulterinis amoribus pateat locus.

De præparatione nostræ redemptionis. Cap. II.

PVlcherrime Iesu Christe rogo te per illam sacratissimam effusionem pciosi sanguis tui, quo redempti sumus da mihi cordis contritionē, & lachrymarum fontem/ præcipue dum pces & oratiões tibi offerro/ dum tuæ laudis tibi psalmodiā decanto / dum misterium nr̄æ redēptionis, manifestum misericordiæ tuæ idiciū recolo vel pfero dū sacris altaribus, licet indignus assisto, cupiens tibi offerre illud mirabile & cæleste sacrificium oī reuerētia & deuotione dignū, quod tu domine deus meus sacerdos immaculate instituisti & offerre pcepisti in cōmemorationē tuæ caritatis, mortis. s. & passionis, pro salute nostra, pro quotidiana nostræ fragilitatis reparatōe. Cōfirmetur mens mea inter tāta misteria dulcedine psentiæ tuæ, sentiat te sibi adesse & lætetur coram te. Ignis q semp lu ces, amor q semper ardes, dulcis Christe, bone Iesu/ lumen æternū & indeficiens, panis vitæ, qui nos reficis, & in te non deficis, quotidie comederis, & semper integer manes, resplende mihi, accende me, illumina & sanctifi-

ei vas tuum, malicia euacua, imple gratia plenum cōserua, vt ad salutem animæ meæ manducem cibum carnis tuæ, quatenus manducando te viuam de te, viuam per te, perueniam ad te, & repausem in te.

¶ De gaudio spirituali. Cap. 12.

O Dulcedo amoris, & amor dulcedinis, comedat te venter meus & nectare tui amoris, repleantur viscera mea, vt eructet mens mea verbum bonum. Charitas deus meus, mel dulce, lac niuenum, alias niueum cibus es grandium, fac me crescere in te, vt sano palato possis manducari a me. Tu es vita mea qua viuo, spes cui inhæreo/gloria quam adipisci desidero. Tu mihi cor tene/mentem rege, intellectum dirige, amorem erige, animū suspende & in superna fluenta os sitiē tis te spiritus trahe. Taceat quæso tumultus carnis. Conticescant fantasiæ terrarum & aquarum aeris & poli. Taceant somnia & imaginarie reuelationes, omnis lingua, omne signum, & qc quid transeundo fit. Sileat sibi & ipsa anima, & transeant se, non cogitando

se sed te deus meus/quoniam tu es re
uera tota spes & fiducia mea. Est enim
in te deo & domino nostro Iesu Chri
sto, dulcissimo & benignissimo atque
clementissimo, vniuscuiuscunq; no-
strum & portio, & sanguis, & caro. Vbi
ergo portio mea regnat, ibi regnare
me credo, vbis sanguis meus domina
tur, ibi dominari me confido, vbi ca-
ro mea glorificatur ibi gloriosum me
esse cognosco. Quãuis peccator sim/
de hac tamen cõmunione gratiæ non
diffido. Et si peccata mea me prohi-
bent, substantia mea me requirit. Et si
delicta propria me excludunt naturæ
communio non repellit.

Verbum incarnatum est causa spei nostræ. Cap. 12.

NOn enim tam inimicus est domi
nus, vt non diligat carnem suam
membra sua, & viscera sua Desperare
vtique potuissem propter nimia pec-
cata mea & vitia, culpas & infinitas ne
gligentias meas, quas egi, & quotidie
indefinenter ago corde, ore, & opere,
& in omnibus modis quibus humana
fragilitas peccare potest, nisi verbum

tuum, deus meus, caro fieret, & habi- taret in nobis. Sed desperare iam non audeo, quoniam subditus ille tibi vsq; ad mortem, mortem autem crucis tu lit cyrographum peccatorum nostro- rum, & effigens illud cruci peccatum crucifixit & mortem. In ipso autem se curus respiro, qui sedet ad dexteram tuam, & interpellat pro nobis. In ipso confisus ad te peruenire desidero / in quo iam resurreximns & reuiximus, iam in cœlum cõscendimus, & in cele stibus considemus. Tibi laus, tibi glo ria, tibi honor, tibi gratiarum actio.

¶ Quanto maior est de deo meditatio. tanto dul- cior. Cap. 14.

Pijssime domine / qui sic nos amasti & saluasti, sic viuificasti & sublima- sti, pijssime domine quam dulcis est memoria tua, quanto magis in te me- ditor tanto es mihi dulcior & amabi- lior. Idcirco delectant me valde bo- na tua, puro mentis intuitu & dulcis- simo pij amoris affectu in loco pere-

grinatiõis meæ, iuxta modulum meũ interim quandiu his fragilibus subsi- sto membris, miram tuam dilectio- nem & pulchritudinem indesinenter cupio desiderare & considerare. Tuæ enim caritatis iaculo vulneratus sum tuo vehementer desiderio flagro, ad te peruenire cupio, te videre deside- ro. Idcirco super custodiam meam sta- bo/& vigilantibus oculis psallam spi- ritu, psallam & mente & totis viri- bus meis, te factorem & refectorem meum collaudabo, polum penetrabo mente & desiderio tecũ ero, vt in præ- senti quidem miseria solo corpore te- near, tecum autem cogitatione & aui- ditate atque omni desiderio sim sem- per, quatenus ibi sit cor meum, vbi tu es thesaurus meus desiderabilis, incomparabilis, multumque ama- bilis. Sed ecce deus meus pijssi- me ac misericordissime. Dum tuæ immensæ bonitatis & pietatis glo- riam considerare volo, cor meum non sufficit, excedit enim omnem sensum humanæ mentis tuum de- cus, tua pulchritudo, tua virtus,

tua gloria, tua magnificentia tua maiestas, & tua charitas. Sicut inextimabilis est tuæ gloriæ splēdor, ita ineffabilis est eternæ tuæ chariratis benignitas, q̃ illos quos de nihilo creasti adoptas in filios & tibi coniungis.

¶ Desiderante sint pro Christo tribulationes in hac vita. Cap. 15.

O Anima mea, si quotidie oporteret nos tormēta pferre, si ipsam gehennam longo tempore tollerare, vt Christum in gloria sua videre possemus/ & sanctis eius sociari, nonne dignum esset pati omne quod triste est/ vt tanti boni tātæq; gloriæ participes haberemur? Insidientur ergo demones, parent suas tentationes, frangant corpus ieiunia, præmant carnem. vestimenta, labores grauent, vigiliæ exiccent/ clamet in me iste, inqetet me ille, vel ille, frigus incuruet, conscientia murmuret, calor vrat, caput doleat/ pectus ardeat, infletur stomachus, pallescat vultus, deficiat in dolore vita mea, & anni mei in gemitibus, ingrediat putredo in ossibus meis & subter me ... cateat, vt requiescam in die tribu

ationis, & ascendam ad populū accin tum nostrū. Quæ enim erit iustorum gloria, q̄ grandis sanctorum lætitia, cum vnaquæq; facies fulgebit vt sol, cum ordinibus distinctis populū suum dominus in regno patris sui cæperit recēsere, & meritis atq; operibus singulorū promissa præmia restituet, pro terrenis cælestia, pro tēporalibus sempiterna, pro modicis magna, reuera cumulus felicitatis erit, cū dominus adducet sanctos suos in uisiōe paternæ gloriæ, & faciet in cœlestibus cōsidere, vt sit deus omnia in omnibus.

¶ Quomodo regnum cœlorum possit acquiri. Cap. 16.

O Felix iocunditas, & iocunda felicitas sanctos videre, cū sanctis esse, & esse sanctū, deū videre, & deū habere ī æternū & vltra. Hæc sedula mēte cogitemus, hæc toto desiderio desideremus, vt ad eos cito puenire valeamus. Si quæras quō istud pōt fieri, vel quibus meritis qbusue auxilijs, audi. Res ista posita est in potestate faciētis quoniā regnū cœlorum vim patitur. Regnū cœlorum / o homo aliud non

138

quærit præcium nisi teipsum, tantum valet quantũ es, te da, & habebis illud. Quid turbaris de precio? Christus semetipsum tradidit, vt acquireret te regnũ deo patri, ita tu temetipsum da, vt sis regnũ eius, ac nõ regnet peccatũ in tuo mortali corpore, sed spiritus in acquisitione vitæ.

ℂ Quid sit & quid habeat paradisus. Cap. 17.

O Anima mea reuertamur ad ciuitatem celestem, in qua scripti sumus & ciues decreti. Sicut ergo ciues sanctorũ & domestici dei, & sicut heredes dei, coheredes autem xp̃i cõsideremus inclytam nostræ vrbis fœlicitatẽ, inquantum considerare possibile est. Dicamus ergo cũ ꝓpheta. O q̃ gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei, sicut letãtiũ oĩum habitatio ẽ in te Fundaris enim exultatione vniuersæ terræ, non est in te senectus, nec senectutis miseria, non est in te mancus, nec claudus, neq; gibbosus, neq; deformis, dũ oẽs occurrunt in virum perfectum in mẽsurã etatis plenitudinis Christi. Quid hac vita beatius, Vbi non est pauperta

tis metus, non egritudinis imbecillitas, nemo leditur nemo irascitur, nemo inuidet, cupiditas nulla exardescit, nullũ cibi desideriũ, nulla honoris aut ꝑtātis pulsat ambitio, nullus ibi diaboli metus, insidiæ dæmonũ nulle, terror gehennæ ꝓcul, mors neq; corporis neq; aiæ, sed immortalitatis munere iocunda vita, nulla erunt tũc mala, nusq̃ discordia, Sed cuncta cõsona, cuncta cõueniētia / qa oĩum sanctorũ vna erit cõcordia, pax cũcta & læticia cõtinet, tranqlla sunt oĩa & qeta, iugis splēdor, nõ vt est ille q nunc est sol, sed tanto clarior, q̃to felicior, qa ciuitas illa, vt legitur, nõ egebit sole neq; luna, sed dñs oṗs illuminabit eã, & lucerna eius est agnus. Vbi sci fulgebunt vt stelle in ꝑpetuas æternitates, & sicut splēdor firmamēti q erudiũt multos. Quapp nox ibi nulla, nulle tenebræ / cõcursus nubium nullus, nec frigoris ardoris ue asperitas vlla, sed talis erit rerũ tēperies, quã nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hoĩs ascendit, nisi illorum qui ea perfrui digni inueniuntur, quorũ nomina scripta sunt in

libro vitæ verꝝ supꝑ hæc oĩa est cõsocia ri choris angeloꝝ, & archangeloꝝ, atq̃ oĩum cœlestiũ virtutũ intueri patriar chas & ꝓphetas, videre apostolos atq̃ oẽs sanctos, videre ẽt parentes nr̃os. Gloriosa sunt hæc. Sed multo glorio sius est præsentẽ dei vultũ cernere, in circũscriptũ lumen videre. Supexcel lens gloria erit cũ deũ videbimus in se ipso, videbimus, & habemus in nobis. quem cernere finis non erit.

¶ Non valet homo deo vicem redde re nisi per amorem. Cap. 18.

ANima insignis dei imagine, illu stris similitudine, habet in sese ex deo quo admoneatur semꝑ aut stare cum eo, aut redire si mota suis affecti bus, immo defectibus fuerit. Et nõ so lũ habet, vnde respirare quæat, in spe veniæ/& misericordiæ, sed etiã vñ au deat aspirarẽ ad nuptias verbi, & cũ deo inire fædus societatis/ atq̃ cũ rege an geloꝝ ducere suaue iugũ amoris Hæc oĩa facit amor, si aĩa exhibeat se simile deo ꝑ volũtatẽ, cui similis est ꝑ natu ram diligens sicut dilecta est. Solus est amor ex oĩbus aĩæ motibus, sensibus

atq; affectibus, in quo potest creatura, & si nō ex equo rñdere auctori, vel sibi mutuam rependere vicem. Amor vbi venerit, cæteros in se omnes traducit & captiuat affectus. Amor p̄ se sufficit per se placet/ & pp̄ se. Ipse meritum, ipse p̄miū, ipse causa ipse fructus, ipse vsus p amorē enim cōiungimur deo. Amor facit vnū spiritum de duobus. Amor facit idem velle, & idem nolle. Amor facit prius mores componere, postmodū oīa quæ ad sunt tanq̄ nō ad sint cōsiderare, tertio vero loco munda cordis acie & supna & interna conspicere. Per amorē primū in seculo bene geruntur honesta postmodū ēt honesta seculi despiciuntur, ad extremū etiam dei intima conspiciuntur.

¶ Quid in nobis deus requirat sibi simile. Cap. 19.

Deus pr̄ charitas est, deus filius dilectio est, spiritussanctus amor pr̄is & filij est Hæc charitas & hæc dilectio aliqd/ simile reqrit in nobis, scilicet charitatē qua velut quadam affinitate cōsanguinitatis ei sociemur & cōiungamur. Amor dignitatis nescius,

reuerentiam nescit. Qui amat per se ipsum fiducialiter accedit ad dñm deũ familiariterq; loqtur ei, nihil timens nihil hæsitans Perdit quod uiuit, qnõ diligit, qui aũt diligit oculos suos sem per habet ad deum/quē diligit, quē de siderat, in quo meditatur, in quo delectatur, in quo pascitur. in quo impinguat. Iste, talis sic deuotus, ita cantat, ita legit, & in oĩbus opibus suis sic est ꝓuidus & circũspectus, quasi deus ad sit præsens ante oculos eius, sicut re uera ad est. Ita orat q̃si sit assumptus. & ꝑsentatus ante faciē maiestatis in ex celso throno, vbi milia milium mini strant ei, & decies centena milia assi stunt ei Animam q̃ visitat amor, expe gefacit dormientē, monet & emollit eam, & vulnerat cor eius/tenebrosa il luminat, clausa reserat, frigida inflam mat, mentē asperam & irascibilem & impatientem mitigat, vicia fugat, car nales affectus cõprimit mores emen dat, reformat & innouat spũum, lubri cæ ætatis motus actusq; leues coercet Hæc omnia facit amor cum præsens est cum vero abscesserit ita incipit ani

ma iacere languida, ac si cacabo bulliẽti subtraxeris ignem.

¶ De confidentia animæ amantis deum. Cap. 20.

MAgna res est amor, quo anima ꝑ semetipsam fiducialiter accedit ad deum, deo constanter inhæret, deũ familiariter percunctatur, consultat qꝫ de oĩ re. Anima q̃ amat deũ nil aliud potest cogitare, nil loq cætera cõtẽnit oĩa fastidit, qcquid meditatur, quicqd loqtur, amorẽ sapit amorem redolet ita amor dei eam sibi vendicauit. Qui vult habere noticiã dei, amet Frustra accedit ad legendum, ad meditandũ, ad prædicandum, ad orandum, qui nõ amat. Amor dei/amorẽ animæ parit, & eam intendere sibi facit. Amat deus vt ametur. Cum amet nil aliud uult quam amari sciens amore esse beatos, qui se amauerint. Anima amans cunctis suis renunciat affectionibus, & tota soli incumbit amori, vt possit respõdere amanti in redhibẽdo amorẽ. Et cum tota se effuderit in amorẽ, quantum est ad illud fontis perhenne

profluũ, nõ pari vbertate concurrunt, amor, & amans, aia & deus creator & creatura, tñ si ex tota se diligit, nihil deest vbi totũ est. Nõ timeat anima, q̃ amat, paueat, quæ nõ amat. Aia amãs fertur votis, trahit desiderijs, dissimulat merita / maiestati oculos claudit, aperit voluptati, ponens se in salutari & fiducialiter agens in eo. Amore aia secedit, & excedit a corporeis sensibus vt sese nõ sentiat, q̃ deũ sentit. Hoc fit cũ mens ineffabili dei illecta dulcedine quodammodo sese sibi furatur, immo rapitur, atq; elabit a seipsa, vt deo fruatur ad iocunditatẽ. Nihil tam iocundũ, nisi esset tã modicũ. Amor dat familiaritatẽ dei, familiaritas ausum, ausus gustũ, gustus famẽ. Anima quã tangit amor dei, nihil aliud potest cogitare, nil desiderare, frequenter suspirat dicens. Sicut ceruus desiderat ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te deus meus.

¶ Quid fecit deus propter hominem. Cap. 21.

Deus amore, venit ad hoies, venit in hoies factus est homo. Amore

deus inuisibilis seruis suis factus est si-
milis, amore vulneratus est pp delicta
nr̄a. Tuta & firma requies est infirmis
& peccatoribus, in vulneribus saluato
ris. Securus illic habito, patent mihi
viscera p vulnera. Quicquid ex me mi
hi deest, vsurpo mihi ex visceribus dn̄i
mei/qm̄ misericordia affluunt, nec de
sunt foramina p q̄ affluant. Perforami
na corporis patent mihi archana cor-
dis/patet magnū pietatis sacramentū
patent viscera misericordiæ dei nostri
in quibus visitauit nos, oriens exalto.
Vulnera Iesu Christi plena sunt miseri
cordia, plena pietate, plena dulcedine
& caritate. Foderunt manus eius, & pe
des eius, & latus eius lācea pforauerūt
Per has rimas licet mihi gustare, q̄ sua
uis est dn̄s deus meus qm̄ reuera sua-
uis & mitis & multe misericordiæ est,
oībus eū īuocātibus & inqrentibus &
maxie diligētibus. Copiosa redēptio
data ē nobis ī vulneribus Iesu Chr̄i sal
uatoris nr̄i. Magna multitudo dulce-
dinis, plenitudo gr̄æ & pfectio virtutū.

¶ De recordatione vulnerum Iesu
Christi domini nostri. Cap. 22.

141

CVm me pulsat aliqua turpis cogitatio, recurro ad vulnera Christi. Cum me p̄mit caro mea recordatiōe vulnerum domini mei resurgo. Cum diabolus mihi parat insidias, fugio ad viscera misericordiæ dñi mei, & recedit a me, si ardor libidinis moueat mēbra mea recordatione vulnerū domini nostri filij dei extinguit᷑. In oibus aduersitatibus nō inueni tā efficax remediū, q̄ uulnera Christi. In illis dormio securus, & qesco intrepidus. Christus mortuus est ꝑ nobis, nihil tam ad mortē amarū, quod morte Christi nō sanet᷑ Tota spes mea est in morte dñi mei Mors eius meritū meū, refugiū meū salus, uita & resurrectio mea. Meritū meū misatio dñi. Nō sum meriti inops q̄diu ille miserationū dñs nō defuerit. Et si miæ dñi multæ, mult⁹ ego sum meritis. Quāto ille potentior est ad saluandū, tanto ego sum securior.

ℭ Recordatio vulnerum Christi est efficax remedium contra omnes aduersitates. Cap. 23.

PEccaui peccatū grande & multoꝝ sum mihi cōscius delictoꝝ, nec sic

despero, qm̃ ubi abũdauerunt delicta superabundauit & gratia. Qui de uenia peccatoꝝ suoꝝ desperat, negat deũ esse misericordẽ. Magnã iniuriã deo facit qui de eius misericordia diffidit. Quãtũ in se est negat deũ habere caritatẽ, ueritatẽ & ptãtẽ ĩ qbus tota spes mea cõsistit. s. in caritate adoptiõis, in ueritate ꝓmissionis, & in ptãtẽ redemptionis. Murmuret iã q̃tũ voluerit insipiẽs cogitatio mea dicẽs. Quis enim es tu, & quãta ẽ gloria illa, qbus ue meritis illã obtinere speras? Et ego fiducialiter respondebo. Scio cui credidi quia in caritate nimia adoptauit me in filium / quia uerax est in promissione, potens in exhibitione, & licet ei facere qđ uult. Nõ possum terreri multitudine peccatoꝝ, si mors dñi in mentẽ meam uenerit, qm̃ peccata mea illum uincere non pñt. Claui & lancea clamant mihi, ꝙ uere reconciliatus sum xp̃o si eum amauero. Lõginus aperuit mihi latus Christi lancea, & ego ĩtraui & ibi requiesco securus. Qui timet amet, qm̃ caritas foras mittit timorem. Nullum tam potens est & tam ef

142

ficax cõtra ardorem libidinis medica mentũ q̃ mors redẽptoris mei. Extendit brachia sua in cruce, & expãdit manus suas, paratus in amplexus peccatorũ. Inter brachia saluatoris mei, & viuere volo/ & mori cupio. Ibi securus decantabo. Exaltabo te domine, qm̃ suscepisti me/nec delectasti inimicos meos sup me. Saluator noster caput inclinauit in morte/ vt oscula daret suis dilectis. Totiens deum osculamur, quotiens in eius amore compungimur.

¶ Meditatio anime ad amorem Christi. Cap. 24.

O Anima mea insignita dei imagine, redẽpta Christi sanguine, desponsata fide dotata spũ/ornata virtutibus, deputata cũ angelis dilige illũ a quo tãtũ dilecta es. Intende illi q intẽdit tibi. Quære querẽtẽ te. Ama/ amatorẽ tuũ a quo amoris, cuius amore præuenta es, q est cã amoris tui. Ipse est meritũ, ipse p̃miũ, ipse fructus, ipse vsus, ipse finis. Esto sollicita cũ sollicito, cũ vacante vacans, cũ mundo munda, cum sancto sancta. Qualis apparue

ris deo, talis, oportet vt appareat tibi deus suauis & mitis, & multe misericordiæ suaues, mites, dulces, humiles & misericordes reqrit. Ama illũ q te eduxit de lacu miseriæ, & de luto fecis. Elige illũ amicũ tuum præ oĩbus amicis tuis, q cũ oĩa subtracta fuerint solus tibi fidẽ seruabit. In die sepulturæ tuæ cũ omnes amici tui recedent a te ille te nõ dereliquet. sed tuebitur a rugientibus pparatis ad escã, & cõducet te p ignotã regionẽ, atq pducet ad plateas supnæ Sion, & ibi collocabit tecũ angelis ante faciẽ maiestatis suæ vbi audies illud angelicũ melos. Sanctus sanctus sanctus &c. Ibi est canticũ leticiæ vox exultationis & salutis grãrũ actio & vox laudis, atq alleluia ppetum. Ibi est cumulus fœlicitatis, supereminens gloria, supabundans lætitia & oĩa bona. O aĩa mea suspira ardẽter, desidera vehementer, vt possis puenire in illam supernã ciuitatẽ, de qua tã gloriosa dicta sunt / in qua sicut letantium oĩum habitatio est. Amore potes ascendere. Amanti nihil est difficile. Nihil impossibile. Aĩa q̃ amat, ascen

143

dit frequenter & currit familiariter per plateas celestis Hierusalē, visitādo patriarchas, & prophetas salutando apłos admirādo exercitus martyrum & cōfessorū, chorosq; virginū speculādo. Cœlū & terrā & oīa q̄ in eis sunt, non cessant mihi dicere, vt amē dn̄m deū meum.

¶ Nil possunt animæ sufficere præter summū bonū. Cap.25.

COr humanū in desiderio æternitatis non fixum/nunq̄ stabile potest esse, sed oī volubilitate volubilius de alio in aliud transit, quærens requiem, vbi non est. In his aut caducis & transitorijs, in quibus eius affectus captiui tenentur, veram requiem inuenire non valet quoniam tante est dignitatis, vt nullum bonū præter summum bonum ei sufficere possit. Tante est enim libertatis vt in aliquod vitiū cogi nō possit. Propterea vnicuiq; propria voluntas est causa sue dānationis vel saluationis, & iō nihil ditius bona voluntate, deo offertur. Bona volūtas deū ad nos deducit, & nos in eū dirigit. Per bonāvolūtatē deū diligimus deum eligimus / ad deum currimus,

..eum peruenimus & eũ possidemus. O bona voluntas, per quã ad dei similitudinẽ reformamur, & ei similes efficimur. Ita amabilis est deo bona voluntas vt ipse in corde habitare non velit, in quo bona voluntas nõ fuerit. Bona voluntas illius summæ maiestatis trinitatẽ ad se inclinat. Sapientia namq; ad cognitionẽ ueritatis illã illuminat caritas ad desideriũ bonitatis inflammat, paternitas in ea custodit. quod creauit ne pereat.

Quid sit cognitio ueritatis. Ca. 26.

QVid est cognitio veritatis, primo cognoscere teipsum, & quod debes, esse studeas, quod autem corrigendum est, corrigas Deinde cognoscere & amare creatorẽ tuũ, hoc enim est totũ hois bonũ. Vide ergo q̃ ineffabilis ẽ diuinæ caritatis erga nos dilectio De nihilo nos creauit, & quic qd hẽmus donauit, Sed qa plus dileximus datũ, quã datorẽ, creaturã q̃ creatorẽ, cecidim⁹ i laqueũ diaboli, & facti sumus eius serui Deus vero mia motus misit filiũ suũ quo redimeret suos misit ẽt spm̃ scm̃ quo seruos adopta-

ret in filios. Filiũ dedit in preciũ redemptionis, spiritum sanctũ in priuilegium amoris, se deniq; totũ seruat hæreditatẽ adoptiõis. Ita deus vt pijssimus & misericordissimus, p̃ desiderio v l amore hõis non solũ sua, vez etiã & seip̃m impendit/ vt hominẽ recuperaret, nõ tã sibi q̃ hoĩ ipsi. Vt hoies ex d:o nascerentur/ primo ex ipsis natus est deus. Quis est tam durus quẽ non emolliat amor dei sic hoĩem præueniens, tamq; inquã uehemens amor q̃ homo, p̃p hoĩem dignatus est fieri? Quis potest odire hoĩem, cuius naturam & similitudinem videt in humanitate dei? Reuera qui odit illũ, odit deũ, & ita perdit quicquid facit. Deus namq; p̃p hominẽ factus est homo, vt esset redemptor q est & creator, vt de suo redimeretur hõ, & vt familiarius diligeretur ab homine, deus in similitudine hominis apparens, & vt vterq; sensus hõis in ipso beatificaretur & reficeretur, oculus cordis in eius diuinitate. & oculus corporis in eius humanitate, vt siue ingrediens, siue egrediens/ in ipso pascua inueniret natura
humana

humana condita ab ipso.

¶ Quid in nobis operetur missio spiritus sancti. Cap. 27.

SAluator namq; noster natus est nobis, crucifixus & mortuus est pro nobis, vt morte sua mortē nostrā destrueret. Et quia botrus carnis portatus fuerat ad torcular crucis, & expssione facta fluere cœperat mustū diuinitatis, missus est spiritus sanctus, quo vasa cordiū præpararentur, & vinū nouum in vtres nouos poneretur, primum vt corda mundarentur. ne infusum pollueretur, & postea ligarentur, ne infusum amitteretur. Mundarentur gaudio iniqtatis, ligarentur cōtra gaudiū vanitatis. Nō enim quod bonū est veni re potuit / nisi prius recederet quod malū est. Gaudiū iniquitatis polluit. gaudiū vanitatis effundit. Gaudiū iniquitatis reddit vas sordidū, & gaudiū vanitatis facit rimosum. Gaudiū iniqtatis est, cū peccatum diligitur. & gaudium vanitatis est cū trāsitoria amantur. Eijce ergo quod malū est / vt quod bonū est pcipere possis Effunde amaritudinem / vt dulcedine impleri possis.

Spiritus sctūs gaudiū est & amor. Eijce spm̄ diaboli, & spm̄ mūdi huius, vt accipias spiritū dei Spiritus diaboli opat gaudiū iniquitatis, & spiritus mundi gaudiū vanitatis Et hæc gaudia mala sunt, qm̄ aliud habet culpā, aliud occasionem culpe. Veniet autē spūs dei cū eiecti fuerint spiritus mali, & intrabit tabernaculū cordis, & operabitur gaudiū bonū, & amorē bonū, quo expellit amor mundi / & amor peccati. Amor mundi allicit & decipit, amor peccati polluit, & ad mortem cōducit. Amor dei mentem illuminat, conscientiam mundat, animam letificat. & deum demonstrat

¶ De operatione eius qui diligit deum. Cap. 28.

IN quo amor dei est, semper cogitat quando ad deū pueniat, qn̄ mundū derelinquat, qn̄ carnis corruptionem euadat, vt veram pacē inueniat, semp habet cor suū & desideriū insupna eleuatū, qn̄ sedet / qn̄ ambulat, qn̄ requiescit vel qn̄ aliqd agit, cor a deo nō recedit Oēs ad amorē dei exhortatur, oibus amorē dei cōmēdat, & q̄ dulcis sit dei

amor,& q̄ malus. & q̄ amar⁹ sit amor seculi, corde, ore, & ope oībus demonstrat. Deridet huius seculi gloriam; arguit sollicitudinē, & q̄ stultū sit in his q̄ trāseunt fiduciam habere oñdit. Miratur cæcitatē hoīum q hæc diligunt, miratur ēt q̄uo vniuersa hæc trāsitoria & caduca/oēs nō derelinquunt. Oībus extimat dulce, quod sibi sapit, oib⁹ placere, quod diligit, oībus quidē esse manifestum/quod cognoscit Frequenter deum suū contēplatur, & in eius contemplatione suauiter reficitur, tanto fœlicius q̄to frequentius. Dulce est enī semꝑ ad cōsiderandum, quod ad amādum & laudandum semper est suaue.

¶ De vera cordis requie Cap. 29.

Re vera hæc est vera cordis reqes, cū totum in amorem dei ꝑ desideriū figitur Nec qcq̄ aliud appetit, sed in eo quod tenet fœlici quadā dulcedine delectatur, delectando iocundatur. Si vero vana aliqua cogitatione, vel rerum occupatione inde aliquātulū abstractum fuerit summa cum festinatione illuc redire festinat / exilium reputans alibi quam ibi moram facere.

146

Nam ſicut nullũ eſt momentũ, quo hõ nõ fruatur, vel vtatur pietate diuina, ſic nullum debet eſſe momẽtũ quo eũ pñtẽ nõ hẽat in memoria. Idcirco nõ breui crimine tenetur aſtrictus, qſquis in orõne cum deo loqtur, & ſubito abſtrahitur ab eius conſpectu, quaſi ab oculis nõ videntis nec audientis. Hoc aũt fit quando cogitationes ſuas malas & importunas ſequitur, & aliquã viliſſimã creaturã ad quã mẽtis intuitus facile diſtrahitur, ei præfert, illã videlicet in cogitatione ſæpius reuoluẽdo, q̃ deum quẽ aſſidue debet recolere creatorem, adorare redemptorem, expectare ſaluatorem, timere iudicem.

¶ Quicquid mentis aſpectũ ab eo retrahit oĩno fugiendũ eſt atq; / execrandum. Cap 30.

Q Viſquis amas mundũ, tibi ꝓſpice quo ſit eũdũ. Hæc via qua vadis via peſſima plenaq; cladis. Fuge ergo o hõ paululũ occupationes tuas, & abſcõdere modicũ a tumultuoſis cogitatiõibus tuis. Abijce nũc onerosas curas/ poſtpõe laborioſas diſſenſiones, vaca aliquantulũ deo, & paulu

lum requiesce in eo. Intra in cubiculū mentis tuæ exclude oīa præter, deum & q̄ valent ad quærendū eū, & clauso ostio quære eum. Dicat nunc totū cor tuū deo. Quæro vultum tuū, vultum tuū domine reqro. Eya nunc ergo dñe deus meus, tu doce cor meū vbi & q̄uo te querat, vbi & q̄uo te inueniat. Dñe si hic nō es/ vbi te quæram absentē? Si aūt vbiq; es, cur te nō video p̄ntē? Sed certe habitas lucē inaccessibilem. Sed q̄uo accedā ad lucem inaccessibilem? Aut qs me deducet, & inducet in illā vt videam te in illa? Deinde quibus signis qua facie te quærā? Nunquā te vidi dñe deus meus/ nunq̄ noui faciem tuā Quid faciet altissime domine, qd faciet iste longinquus exul tuus. Quid faciet seruus tuus, anxius amorē tui, & longe ꝓiectus a facie tua? En anhelat videre te, & nimis illi abest facies tua. Accedere ad te desiderat, & inaccessibilis est habitatio tua, inuenire te cupit, & nescit locum tuum. Quærere te affectat, & ignorat vultum tuum.

¶ Visio dei perdita est ꝑ peccatū & miseria inuenta est. Cap. 31.

Domine deus meus es tu, & dn̄s meus & nunq̄ vidi te, tu me fecisti & refecisti & oīa bona tua mihi contulisti, & nōdum vidi te neq; noui. Deniq; ad te vidēdum factus sum, & nondum feci ꝑꝑ quod factus sum. O misera sors hoīs cū hoc ꝑdidit ad quod factus ē. O dirus ac durus casus ille. Heu q̄d perdidit, & q̄d inuenit. quid abscessit, & q̄d remansit? Perdidit beatitudinem/ad quā factus est, & inuenit miseriam ad q̄ factus non est. Abscessit sine quo nihil felix est, & remansit quod ꝑ se nō nisi miserū est. Manducabat tunc hō panē angeloꝝ, quē nunc esurit mā ducat nunc panē dolorū, quem tunc nesciebat. O tu dn̄e vsq; quo obliuisceris in finē, vsq; quo auertis faciē tuā a nobis? Q̄n̄ respicies & exaudies nos? Q̄n̄ illuminabis oculos nr̄os & ōndes nobis faciē tuā? Q̄n̄ restitues te nobis Respice dn̄e & exaudi & illumina nos & ōnde nobis teipsum, restitue te nobis vt bn̄ sit nobis, sine quo tā male est nobis. Inuita nos, adiuua nos obsecro dn̄e. Amaricatū est cor meū sua desolatione, indulcora illud tua cōsolatiōe.

Obsecro dñe, esuriẽs cœpi querere te, ne desinar in pastus a te Famelicus accessi, ne recedam impastus. Paup veni ad diuitẽ, miser ad misericordẽ, ne recedã vacuus & cõtemptus. Dñe incuruatus sum, & nõ possum nisi deorsum aspicere. Erige me, vt possim sursum videre vel intendere. Iniqtates meæ supgresse sunt caput meũ, obuoluerũt me, & sicut onus graue grauant me. Euolue me & exonera me, ne vrgeat sup me puteus os suũ Doce me quærere te & ostẽde te q̃renti te, qa nec quærere te possum nisi doceas tu, nec inuenire nisi te ostẽdas. Quæram te desiderãdo, desiderẽ te quærẽdo, inueniam amando, amen inueniendo.

¶ De bonitate dei. Cap. 32.

FAteor dñe & gratias ago, qa creasti me ad hanc imaginem tuã, vt tui memor te cogitem, te amen. Sed sic est abolita corruptione vitioꝝ, sic est obfuscata fumo peccatoꝝ, vt non possit facere ad quod facta est, nisi tu renoues & reformes eam rogo domine qui das fidei intellectũ / da mihi vt quantum / scis expedire intelligam,

 148

quia es sicut credimus, & hoc es quod credimus, & qdē credimus te esse aliquid quo nihil maius, aut melius cogitari possit Quid ergo es domīe deus. quo vno maius meliusq; nihil valet cogitari nisi id quod summū bonū oīum solū existens p semetipsum oīa alia facit ex nihilo? Quod ergo bonum deest summo bono p quod oē bonū? Tu es itaq; iustus, verax beatus & qcqd aliud est melius esse q̄ non esse. Verū malis qūo parcis, si es totus summe iustus? An qa bonitas tua est incōprehensibilis? Latet hoc in luce inaccessibili qua inhabitas, uere in altissimo & secretissimo bonitatis tuæ profundo latet, fons, vñ manat fluuius misericordiæ tuæ. Nā cū totus & summe iustus sis. tñ idcirco ēt malis benignus es quia totus & summe bonus es. Minus nāq; bonus esses si nulli malo esses benignus. Melior est enim qui & bonis simul & malis bonus est, q̄ qui bonis tm̄ bonus est. Et melior est q malis & pcēdo & puniendo bonus est/quā qui puniendo tm̄. Ideo ergo misericors es/ quia totus & summe bonus es.

¶ De delectabili fruitione dei. Cap. 33.

O Immensa bonitas q̄ oium intellectū excedis, veniat sup me misericordia illa, q̄ de tāta opulentia pcedit, influat in me, q̄ pfluit de te. Parce p clementiā, ne ulciscaris p iustitiā, excita te nunc aīa mea, & erige totum intellectū tuū, & cogita quātū potes quātum & quale sit illud bonū quod deus est. Si enim singula bona delectabilia sunt cogita intente, q̄ delectabile sit illud bonū quod cōtinet iocunditatem oīum bonorum, & non qualē in rebus creatis sumus experti, sed tanto differentem, quanto differt a creatura creator. Si enim est bona vita creata, q̄ bona est vita creatrix? Si iocunda est salus facta, q̄ iocunda est salus, qua fecit oēm salutē? Si amabilis est sapientia, in cogitatione, vel cognitione rex cognitax, q̄ amabilis est sapientia q̄ oia fecit & cōdidit ex nihilo? Deniq; si multæ & magnæ sunt delectationes in rebus delectabilibus, qualis & quāta est delectatio in eo q ipsa delectabilia fecit? O qui hoc bono fruetur quid illi

149

erit? Quid illi nō erit? Certe quicquid voluerit illi erit, & quicquid noluerit non erit. Ibi quippe illi erunt bona animæ & corporis, qualia nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit.

¶ Summum bonum appetendum est. Cap. 34.

CVr ergo per multa vagaris, homuncio quærendo bona animæ tuæ, & corporis tui? Ama vnum bonū in quo sunt oīa bona & sufficit. Deside ra simplex bonū quod est oē bonū / & satis ē Quid.n. amas caro mea? Quid desideras aīa mea? Ibi est qcqd amas, ibi est quicquid desideras. Si delectat pulchritudo fulgebunt iusti sicut sol/ Si velocitas, aut fortitudo, aut libertas corporis, cui nihil obsistere poterit, erunt similes angelis dei, qa seminat corpus aīale, surget corpus spūale & ptāte utiq3 nō natura. Si longa aut salubris vita, ibi erit sana æternitas & æterna sanitas, qa iusti in ppetuū viuēt & salus iustoꝝ a dño. Si satietas/ satiabūtur cū apparuerit glia dñi. Si ebrietas, inebriabūtur ab ybertate domus

dei. Si melodia, ibi angeli cōcinunt si ne fine deo. Si quælibet nō imūda sed munda voluptas, torrēte voluptatis suæ potabit eos dn̄s. Si sapīa, ipsa dei sapīa ōndet eis seipsam sapīam. si amicitia, diligēt deū plusq̄ seipsos & inuicē tanq̄ seipsos, deus illos, plusq̄ illi se ipsos, qa illi illū se & inuicē p illū, & il le se, & illos, p seipsum. Si cōcordia, oībus illis erit vna volūtas, qa nulla illis erit nisi dei summa voluntas. Si potestas oīpotētes erunt suæ volnntaris, & deus suæ Nā sicut deus poterit quod volet p seipsum, ita poterunt illi quod volent p illū, qa sicut illi non aliud volent quā ille volet, ita ille volet quicquid illi volent & quid ille volet non poterit non esse. Si honor & diuitiæ, deus seruos suos bonos & fideles supra multa bona constituet, immo filij dei & dij vocabuntur, & erunt hæredes quidem dei, cohœredes autem Christi. Si vera securitas, certe ita certi erunt nunquam vllatenus illud bonum sibi defuturum / sicut certi erunt se non sua sponte illud amissuros, nec dilectorem deum illud dile-

ctoribus suis inuitis ablaturũ. nec aliqd deo potẽtius. deum & illos separaturum. Gaudiũ vero quale quantũue est, vbi tale ac tantum bonum est?

¶ De mutua caritate sanctorum in cœlis. Cap. 35.

COr humanũ, cor indigens, cor expertũ erũnas, & miserias immo obrutum miserijs, quantũ gauderes si in his oĩbus abundares / interroga vltima intima tua si capere possent gaudium de tãta beatitudine sua. Sed certe si qs alius quem oĩno sicut teipsum amares eandẽ beatitudinẽ haberet duplicaretur gaudiũ tuũ / quia nõ minus gauderes pro eo, q̃ pro teipso. Si vero duo vel tres vel multo plurales idipsum haberent, tantundẽ ꝓ singulis, q̃tundem pro teipso gauderes si singulos sicut teipsum amares. Ergo quid erit in illa ꝑfecta caritate innumerabiliũ beatoꝝ angeloꝝ & hoĩum, vbi nullus diliget aliũ minus q̃ seipsum? Non enim aliter gaudebit vnusquisqꝫ ꝓ singulis alijs q̃ pro seipso. Si ergo cor hominis de tanto bono suo vix gaudiũ suum capiet, qũo capax erit tot & tan-

torum gaudiorũ? Et utiq; qm̃ quãtu... quisq; diligit aliquẽ, tm̃ de bono eius gaudet Sed ficut in illa beata felicitate vnusquisq; fine comparatione plus amabit deũ, q̃ se & omnes alios secum ita plus gaudebit absq; extimatiõe de felicitate dei, q̃ de sua & oium aliorũ secum. Et si deum sic diligent toto corde, tota mente, tota anima, vt tamen totum cor, tota mens, tota anima, nõ sufficiat dignitati dilectionis, perfecto sic gaudebunt toto corde tota mente tota anima, vt tamen totum cor, tota mens tota anima non sufficiat plenitudini gaudij.

¶ De pleno gaudio vitæ eternæ. Cap. 36.

DEus meus & dominus meus, spes mea / & gaudium cordis mei, dic animæ meæ, si hoc est gaudium de quo nobis per filium tuum dicis. Petite & accipietis, vt gaudium vestrũ sit plenũ. Inueni nam q; gaudiũ quoddam plenum & plusq̃ plenum pleno quippe corde, plena mente, plena anima, plena toto homine / Gaudio illo adhuc supra modũ sur... erit gaudiũ.

151

Non ergo totum illud gaudium, intrabit in gaudentes, sed toti gaudentes intrabunt in gaudium. Dic domine Iesu seruo tuo intus in corde meo, si hoc est gaudiũ in quod intrabunt serui tui/ qui intrabunt in gaudium domini sui. Sed certe gaudiũ illud quo gaudebũt electi tui, nec oculos vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit. Nõdum ergo cogitaui aut dixi domine quãtum gaudebunt electi tui/ vtiq; tm̃ gaudebunt quantum amabunt, tãtum amabunt quãtum cognoscẽt domine. Et quantum te amabunt? Certe nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascẽdit in hac vita, quãtum te cognoscent & amabunt in illa vita. Oro te deus meus vt, cognoscam te, amẽ te, vt gaudeã de te, & si nõ possum in hac vita ad plenũ, vel proficiã de die in diem, vsq; dũ veniat illud ad plenũ proficiat in me hæc notitia tua vt ibi fiat plena, crescat ĩ me hic amor tuus, vt ibi sit plenus, ut hoc gaudium meum sit in spe magnum, & ibi in re plenum. Deus verax peto vt acipiam quod promitti , vt gaudium meum

... ANVA ...

... meditetur
... mea ... loquatur in
amet illu... ... meum ...
os meum, ... uriant illud ...
illud caro mea, desideret
substantia mea donec intret ...
dium domini mei, ibi pern...
per secula. Amen

FINIS.

Venetijs per Ioannem
& Venturinum de R...
Anno. M D ...

